

GABRIELE AMORTH

KARNELTŘÁNSKÉ NAKLADATELSTVÍ

Zkušenosti
z boje
proti zlu

EXORCISTA VYPRÁVÍ

© Edizioni Dehoniane, Roma 1990
© Karmelitánské nakladatelství, s. r. o., Kostelní Vydří 2000
Translation © Angelo Scarano, 1999

ISBN 80-7192-494-6

PŘEDMLUVA

S velkým potěšením řeknu několik postřehů jako podnět k četbě knihy P. Gabriela Amortha, který je několik let mým cenným pomocníkem ve službě exorcisty. Některé příhody jsme prožili spolu, když jsme pomáhali tolika trpícím lidem a společně sdíleli starosti, námahu i naději.

Mám radost z vydání této knihy také proto, že v posledních desetiletích bylo téma exorcismu víceméně zapomenuto, přestože toho bylo napsáno mnoho v oblasti katolické teologie a mravouky. Možná právě pro nedostatek studia a zájmu jediná část obřadů (rituálu), která dodnes nebyla přizpůsobena pokoncilním směrnicím, se týká exorcismu.

Přesto „vyhánět démony“ má velký význam, jak je patrné jednak z evangelíí, z činnosti apoštolů a z dějin církve.

Když byl sv. Petr z nadpřirozeného vnuknutí zaveden do domu setníka Kornélia, aby hlásal křesťanskou víru první hrstce pohanů, zdůraznil obzvláště moc, které Ježíš používal k vysvobození lidí svázaných ďáblem. To řekl proto, aby dokázal, že Bůh s Ježíšem skutečně byl (srov. Sk 10,1-38). Evangelium mluví často o nadpřirozené moci, kterou Ježíš projevoval v této oblasti. Jestliže Otec měl v úmyslu učinit konec moci satanovy říše temnoty nad lidmi vysláním svého jednorozeného Syna na svět, jaký výraznější způsob mohl zvolit náš Pán, aby to dokázal?

Posvátné knihy nás učí, že satan ukazuje svou moc nad světem také ve formě fyzické posedlosti. Mezi schopnostmi, které Ježíš předal apoštolům a jejich nástupcům, byla i moc vyhánět démony (srov. Mt 10,8; Mk3,15; Lk9,1).

Jestliže Bůh dopouští, že někteří zakoušejí soužení od ďábla, poskytuje jim také mocné prostředky; vyzbrojil církev mocí svátostin, velmi účinných pro tento účel. Jako stálý lék na protibožskou činnost satana vyvolil Bůh také Nejsvětější Pannu; už od počátku položil nepřítelství mezi tyto dva protivníky. (Pozn. vyd.: na toto téma viz kniha Candida Amantiniho *Tajemství Mariino - II mistero di Maria*. Neapol: Dehoniane, 1971).

I když většina současných spisovatelů, katolické teology nevyjímaje, nepopírá existenci satana a dalších padlých andělů, má sklon snižovat význam jejich vlivu na lidské záležitosti. Jde-li o vliv na úrovni fyzické, považují za svou povinnost zaujmout jako důkaz rozumnosti skeptický postoj. Současná kultura ve svém komplexu považuje za iluzi primitivismu doby přisuzovat jevům, které se dějí kolem nás, příčiny nadpřirozené.

Je zřejmé, že činnost Zlého je díky tomuto postoji velice usnadněna, když ti, kteří mají pověření a moc blokovat jeho zhoubnou činnost, sdílejí takové názory. Na základě Písma, teologie a každodenní zkušenosti bychom měli také dnes považovat posedlé ďáblem za legii nešťastníků, v jejichž prospěch věda může udělat velice málo, i když to upřímně nepřizná. Bezpečně určovat *démonopatii* (jak lze nazvat negativní ďábelské vlivy) může ve většině případů ten, kdo má na zřeteli typické příznaky, jimiž se obvykle působení ďábla projevuje.

Všechny běžné léky jsou nevysvětlitelně neúčinné proti zlu ďábelského původu (i kdyby působilo jen

krátkou dobu). Na druhé straně nejtěžší neduhy, mnohdy označované za smrtelné, podivuhodně mizí při zásahu čistě duchovního rázu. Navíc si oběti zlého ducha připadají jako neustále pronásledované osudem: jejich život je řetězem neštěstí.

Mnozí vědci, kteří se zabývají studiem jevů souvisejících s démonopatií, upřímně uznávají jejich nadpřirozenost a nazývají je termínem „paranormální“. Nepopíráme pokrok vědy, ale poznáváme stále znovu nepravdivost tvrzení, že věda dokáže všechno vysvětlit a označit původ každého zla pouze jako přirozený.

Je velmi málo vědců vážně připouštějících možnost vlivu neznámých mocností, inteligentních a nehmotných, jež způsobují určité jevy. Mizivé je pak i procento lékařů, kteří postaveni před případy onemocnění se zarážejícími a klinicky nevysvětlitelnými příznaky, uvažují nestranně o možnosti, že mají co dělat s pacienty jiného druhu. Mnozí z nich se v podobných případech odvolávají na Freuda a přivádějí tak nemocné do ještě horších stavů, zatímco spolupráce s knězem exorcistou by mohla vést k velmi dobrým výsledkům.

Kniha P. Amortha uvádí čtenáře stručně a jasně do kontaktu s činností exorcisty. I když autor sleduje logickou vývojovou nit, nerozebírá teoretické předpoklady (existence démona, možnost fyzické posedlosti atd.) ani doktrinální závěry. Dává přednost faktům a ukazuje čtenáři, co exorcista vidí a jak jedná. Ví, jak autorovi leží na srdci služebníci církve, privilegovaní nositelé Kristem svěřené moci vyhánět demony v jeho jméno. Proto věřím, že tato kniha může vykonat mnoho dobrého a být povzbuzením k dalším studiím.

P. Candido Amantini

ÚVOD

Když mě kardinál Ugo Poletu (papežův vikář v římské diecézi) pověřil službou exorcisty, nedokázal jsem si představit, jak nesmírný svět se může otevřít mému poznání a jak velký zástup lidí využije mých služeb. Zpočátku jsem byl pověřen pomáhat P. Candidu Amantini-mu, pasionistovi známému svými velkými zkušenostmi exorcisty, k němuž se hrnuli do Scala Santa potřební z celé Itálie a často také z ciziny. Byla to pro mě opravdu velká milost. Nikdo se nestává exorcistou jen tak, ale s velkými obtížemi a za cenu nevyhnutelných chyb na úkor věřících. Myslím si, že P. Candido je na světě jediným exorcistou s šestatřicetiletou praxí. Nemohl jsem mít lepšího učitele a děkuji mu za nekonečnou trpělivost, s níž mě uvedl do této, pro mě zcela nové, služby.

Udělal jsem i jiný objev: v Itálii bylo opravdu málo exorcistů a ještě méně připravených. V jiných státech je situace horší, a proto jsem exorcizoval lidi z Francie, Rakouska, Německa, Švýcarska, Španělska a Anglie, kde exorcistů (jak mi bylo sděleno) nemohli najít. Nedbalostí biskupů nebo kněží? Skutečnou a pravou nevírou v nutnost a účinnost této služby? V každém případě jsem začal vykonávat tento apoštolát mezi lidmi, kteří velmi trpěli a nebyli pochopeni ani příbuznými, ani lékaři, ani kněžími.

Pastorace v této oblasti je v dnešním katolickém světě zcela zanedbaná. V minulosti tomu tak nebylo a musím přiznat, že tomu tak není ani v některých církvích

protestantské reformy, kde se exorcismy provádějí a mají výsledky. Každá katedrála by měla mít exorcistů, tak jako má zpovědníka, a větší počet exorcistů by měl být ve velkých farnostech a na poutních místech.

Vzdor tomu je jich málo, lidé je nemají rádi a bojují proti nim. Exorcisté stěží nacházejí pohostinné prostředí, kde by mohli vykonávat svou službu. Je známo, že posedlí někdy křičí, což může být důvodem, že některý představený nebo farář nechce exorcisty ve svém okolí; vést klidný život a vyhnout se konfliktům má větší cenu než projevít lásku k posedlým tím, že je vyléčíme. Také já jsem musel podstoupit svou kalvárii, i když mnohem lehčí než exorcisté s většími zásluhami a vyhledávanější. Tímto zamyšlením se obracím hlavně na biskupy, kteří v naší době málo vnímají tento problém, protože nikdy tuto službu nekonali. A přitom se jedná o službu vyhrazenou pouze jim; jenom oni ji mohou vykonávat nebo jmenovat exorcisty.

Tato kniha se zrodila z touhy dát k dispozici mnohé zkušenosti (spíše P. Candida než mé) těm, které tato oblast zajímá. Mým záměrem je poskytnout službu v první řadě exorcistům a všem kněžím. Jako musí každý lékař být schopen říct svým pacientům, na jakého specialistu se mají obrátit (na ušního lékaře, ortopeda, neurologa), tak každý kněz musí mít minimum znalostí, aby rozpoznal, zda se člověk potřebuje obrátit na exorcistů.

Uvedu další důvod, pro nějž mě různí kněží povzbudili k napsání této knihy. „Rituál“ ve směrnicích pro exorcisty doporučuje prostudovat „mnoho užitečných spisů osvědčených autorů“. Když však hledáme solidní knihy s touto tematikou, najdeme toho velmi málo. Upozorním na tři. Kniha mons. Balducciho *Đábel (Il diavolo. Piemme, 1988.)* je užitečná pro teorii, nikoli pro praxi, neboť má nedostatky a chyby - autor je démonolog, ne exorcista. Kniha exorcisty P. Mattea La Gruy *Modlitba zaosvobození (Lapreghieradi liberazione. Palermo: Her-*

bita, 1985.) je napsaná pro skupinu Obnovy s cílem usměrnit jejich modlitby za osvobození. Zmínku zasluhuje také kniha Renza Allegrino *Reportér v pekle (Cronista all' inferno*. Mondadori, 1990). Není to systematická studie, ale soubor seriózních rozhovorů líčících extrémní případy, jistě skutečné a působivé, ale neodrážející běžnou škálu případů, jíž se zabývá exorcista.

V neposlední řadě jsem se snažil na těchto stránkách vyplnit mezeru a podat všechny aspekty této problematiky, i když stručně, abych dosáhl co největšího počtu čtenářů. Hodlám ji prohloubit v jímých knihách a doufám, že další kompetentní lidé budou psát s duchovní cívivostí, aby námět byl podán s náležitými detaily jako v minulých stoletích v katolickém prostředí a nyní jen v prostředí protestantském.

Podotýkám, že nechci dokazovat určité pravdy, o kterých předpokládám, že byly přijaté a jinde se o nich pojednává s dostatečnou hloubkou: o existenci démonů, o možné posedlosti ďáblem a o moci vyhánět demony, kterou dal Kristus těm, kdo uvěřili poselství evangelia. Jsou to zjevené pravdy, jasně obsažené v biblických knihách a prohloubené teologií, které učí magisterium církve. Raději se zastavím u toho, co je méně známé, u praktických důsledků užitečných pro exorcisty i pro ty, kteří chtějí získat informace na toto téma. Jistě mi odpustíte některá opakování základních pojmů.

Kéž Neposkvrněná Panna Maria, nepřítelkyně satana už od prvního zvěstování spásy (Gn 3,15), která ve spojení se Synem bojuje, aby byl ďábel poražen a jeho hlava rozdracena, požehná tuto práci, plod vyčerpávající činnosti konané s důvěrou v ochranu jejího mateřského pláště.

P. Gabriele Amorth

ÚSTŘEDNÍ POSTAVENÍ KRISTA

Také ďábel je Boží tvor. Nemůžeme mluvit o něm a o exorcismech a neuvést předem (alespoň schematicky) některé věci týkající se Božího plánu stvoření. Určitě neřekneme nic nového, ale umožníme snad některým čtenářům nové pohledy.

Příliš často jsme byli zvyklí uvažovat o stvoření nesprávným způsobem, a tak jsme považovali následující chybný předpoklad za jistý. Jednoho krásného dne prý Bůh stvořil anděly, pak je vyzkoušel (neví se přesně jak) a na základě toho byli rozděleni na anděly a demony: andělé byli odměněni v nebi a démoni potrestáni v pekle. Dalšího krásného dne prý Bůh stvořil vesmír, neživou přírodu, rostlinnou a živočišnou říši a nakonec člověka. Adam a Eva v pozemském ráji zhřešili tím, že uposlechli satana a odepřeli poslušnost Bohu. A tak se Bůh rozhodl poslat svého Syna, aby zachránil lidstvo.

To není učení Písma ani učení Otců. V takové koncepci svět andělů zůstává nedotčený tajemstvím Krista. Přečtěte si ale prolog Janova evangelia a dva christologické hymny, kterými začínají dopisy Efesanům a Kolosanům. Kristus je prvorozený všeho stvoření, všechno bylo stvořeno skrze něho a vzhledem k němu. Nemají žádný smysl teologické debaty, v nichž si klademe otázku, zda by byl Kristus přišel, kdyby nebylo Adamova hříchu. On je středem stvoření, on v sobě všechno stvoření obnovuje: nebeské (anděly) i po-

zemské (lidi). Je ale pravdivé tvrzení, že vzhledem k provinění prarodičů příchod Krista dostal zvláštní význam: On přišel jako Spasitel. Těžištěm jeho působení je velikonoční tajemství: skrze krev kříže usmiřuje s Bohem všechny věci v nebi (anděly) a na zemi (Udí).

Z tohoto pojetí christocentrismu vyplývá úloha každého tvora. Nemůžeme vynechat ani úvahu o Panně Marii. Jestliže prvorozeným tvorem je vtělené Slovo, v Boží mysli musela být především ta osoba, skrze niž se vtělení uskutečnilo. Odtud jedinečný vztah Panny Marie k Nejsvětější Trojici, takže už v druhém století byla nazvána „čtvrtým činitelem božské Tetrády“. Kdo by si chtěl prohloubit tento aspekt, toho odkazujeme na dvoudílnou knihu Emanuela Testy *Maria, země neporušená* (*Marija, terra vergine*. Jeruzalém, 1986.).

Druhá úvaha by měla být o Kristově vlivu na anděly a démony. Někteří teologové se domnívají, že jen díky tajemství kříže byli andělé připuštěni k blaženému patření na Boha. Mnozí Otcové tvrdí zajímavé věci; například u sv. Atanáše čteme, že také andělé vděčí krvi Kristově za svou záchranu. V evangeliích je obsaženo mnoho výroků o démonerch. Kristus svým křížem přemohl říši satana a nastolil království Boží. Například posedlí v Gadaře volají: „Co je ti po nás, Synu Boží? Přišel jsi nás trápit, dříve než nastal čas?“ (Mt 8,29). Je to jasné naznačení, že Kristus láme satanovu moc postupně. Proto to trvá dosud a potrvá, dokud nebude dokonána spása, neboť byl *svržen žalobce našich bratří* (Zj 12,10). K prohloubení těchto úvah a k hlubšímu chápání úlohy Marie, nepřítelkyně satana od prvního zvěstování spásy, odkazujeme na krásnou knihu P. Candida Amantiniho *Tajemství Mariino* (*Il mistero di Maria*. Neapol: Dehoniane, 1971.).

Ve světle ústředního postavení Krista vidíme Boží plán stvořit všechny věci jako dobré „skrze něho

a vzhledem k němu". Vidíme i působení satana, nepřítel, pokušitele a žalobce, skrze jehož lest vstoupily do stvoření zlo, bolest, hřích a smrt. A z toho vyplývá obnovení Božího plánu uskutečněné Kristem a jeho krví.

Jasně z toho vyplývá také moc ďáblova: Ježíš ho nazývá „vládcem tohoto světa" (Jan 14,30). Sv. Pavel ho označuje jako „boha tohoto světa" (2 Kor 4,4), sv. Jan tvrdí, že „celý svět je pod mocí Zlého" (1 Jan 5,19), přičemž *světem* myslí to, co odporuje Bohu. Satan zářil z andělů nejvíc a stal se nejhorším z démonů, jejich hlavou. Neboť také démoni jsou poutáni mezi sebou velmi těsnou hierarchií a zůstávají na stejném stupni, na němž byli jako andělé: vlády, trůny, panstva... Je to však hierarchie otroctví, a ne lásky, jak tomu je u andělů, jejichž hlavou je Michael.

Tím se stává zřejmým dílo Krista, který zničil království satana a nastolil království Boží. Proto mají zvláštní význam případy, kdy Ježíš osvobozuje posedlé: když Petr shrnuje Korneliovi Kristovu činnost, neuvádí jiné zázraky než to, že uzdravoval „všechny, kteří byli v moci ďáblově" (Sk 10,38). Tak pochopíme, proč první schopnost, kterou Ježíš dává apoštolům, je vyhánět demony (Mt 10,1). A totéž platí pro věřící: „Ty, kdo uvěří, budou provázet tato znamení: Ve jménu mém budou vyhánět demony..." (Mk 16,17). Tak Ježíš napravuje a znovu uskutečňuje Boží plán, který byl narušen vzpourou části andělů a hříchem prarodičů.

Mělo by být naprosto jasné, že zlo, bolest, smrt a peklo (neboli věčné prokletí v soužení, které nebude mít konce) *nejsou dílem Božím*. K tomu jen zmínka: Jednoho dne P. Candido vyháněl démona a na konci exorcismu ironicky oslovil nečistého ducha: „Běž odtud, Pán ti připravil pěkný, dobře vytápěný dům!" Démon odpověděl: „Ty nevíš nic. On (Bůh) neučinil peklo,

to jsme byli my. On na to ani nepomyslel." Když jsem se v podobné situaci zeptal jednoho démona, zda také spolupracoval na stvoření pekla, dostal jsem odpověď: „My všichni jsme na tom měli podíl.“

Ústřední postavení Krista v plánu stvoření a v jeho obnově, která se uskutečnila vykoupením, má podstatný význam pro pochopení Božích záměrů a cíle člověka. Andělům a lidem byla jistě dána svobodná přirozenost a inteligence. Když mi říkají, že Bůh už ví, kdo bude spasen a kdo zatracen, a proto je vše zbytečné (zaměňují Boží vševědoucnost s předurčením), obvykle připomenu čtyři pravdy obsažené v Písmu, které byly definovány dogmaticky.

Bůh chce, aby všichni byli spaseni.

Nikdo není předurčen do pekla.

Ježíš zemřel za všechny.

Všem jsou dány milosti potřebné ke spáse.

Ústřední postavení Krista nám říká, že jenom v jeho jménu můžeme být spaseni. A jen v jeho jménu se můžeme osvobodit od nepřítele spásy - satana - a zvítězit nad ním.

Když jde o nejtěžší případy exorcismů, to znamená případy úplné ďábelské posedlosti, obvykle předříkám christologický hymnus z dopisu Filipánům (2,6-11). U slov „aby se před jménem Ježíšovým sklonilo každé koleno - na nebi, na zemi i pod zemí“ pokleknou spolu s přítomnými a také posedlý je nucen vždy pokleknout. Je to silná a působivá chvíle, kdy mám dojem, že kolem nás jsou legie andělů klečících před Ježíšovým jménem.

Z praktického hlediska si v této knize nedovolují prohloubit velmi zajímavé teologické okruhy. Zmíním se pouze o určitých otázkách, jak jsem to udělal v předchozí kapitole. Exorcista P. Candido, zvyklý šestatřicet let mluvit s démony na solidních teologických a biblických základech, je schopný vyslovit domněnky o problémech, o nichž teologie v minulosti raději říkala „nevíme“ (např. o hříchu padlých andělů). Bůh tvořil podle plánu, v němž je spojeno všechno, každá část ovlivňuje celek a každý stín zpětně zastíní vše ostatní. Teologie bude vždy neúplná a nesrozumitelná, dokud nezačne vrhat světlo na svět andělů. Christologie ignorující satana je rachitická a nikdy nepochopí dosah vykoupení.

Začněme znovu náš výklad od Krista, středu vesmíru. Všechno bylo stvořeno skrze něho a vzhledem k němu: v nebi (andělé) i na zemi (svět vnímatelný s člověkem v čele). Bylo by krásné mluvit jenom o Kristu, ale bylo by to proti celému jeho učení a činnosti. Nikdy bychom ho nepochopili. Písmo k nám mluví o království Božím, ale také o království satana. Mluví k nám o moci Boha, jediného stvořitele a pána vesmíru, ale také o moci temnoty. Hovoří o Božích synech a o synech ďáblových. Je nemožné pochopit vykupitelské dílo Kristovo a nebrat na vědomí rozkladnou činnost satana.

Satan byl nejdokonalejším tvorem z rukou Božích, měl autoritu a byl nadřazen ostatním andělům. Myslel si, že je nadřazený také nade vším, co Bůh stvořil a co se snažil chápat, ale nepochopil. Celý plán stvoření, v němž je spojeno všechno, byl zaměřen na Krista; do příchodu Ježíše na svět nemohl být tento plán zjevný. Odtud vzpoura satana, jenž chtěl být absolutně prvním a středem stvoření, i proti záměru, který Bůh uskutečňoval. Proto se snaží vládnout ve světě („celý svět je pod mocí Zlého“, 1 Jan 5,19) a zotročit si člověka už od prarodičů. Člověk má poslouchat jeho, a ne Boží příkazy. S Adamem a Evou mu to vyšlo a počítal s tím, že to vyjde se všemi, podporován „třetinou andělů“, kteří ho podle Apokalypsy následovali ve vzpouře proti Bohu.

Bůh nikdy nezapírá své tvory. Proto také satan a padlí andělé (přes odloučenost od Boha) mají stále svou moc a svou hodnost (trůny, panstva, vlády, mocnosti...), i když je špatně využívají. Sv. Augustin nepřehání, když tvrdí: kdyby měl satan od Boha volnou ruku, „nikdo z nás by nezůstal naživu“. Když nás nemůže zabít, snaží se udělat si z nás své přívržence proti Bohu, jemuž se sám vzepřel.

Ježíš tedy přišel, „aby zmařil činy ďáblův“ (1 Jan 3,8), aby vysvobodil člověka z otroctví satana a nastolil Boží království poté, co zničil království satanovo. Mezi prvním příchodem Krista a parusí (druhý slavný příchod Krista jako soudce) se však ďábel snaží přitáhnout k sobě co nejvíce lidí. Je to zoufalý boj, protože ví, že už je poražen a „jak málo času mu zbývá“ (Zj 12,12). Proto nám Pavel se vši otevřeností říká, že „nevedeme svůj boj proti lidským nepřítelům, ale proti mocnostem, silám a všemu, co ovládá tento věk tmy, proti nadzemským duchům zla“ (Ef 6,12).

Upřesňuji ještě, že Písmo mluví o andělech a démonech jako duchovních bytostech, které však jsou

osobní, vybavené inteligencí, vůlí, svobodou a schopností jednat. Jsou na omylu současní teologové, když ztotožňují satana s abstraktní ideou zla: je to autentická hereze neboli jasný rozpor s učením bible, Otců a magisteria církve. Jde o pravdy, o které se v minulosti nevedly spory, a proto chybí dogmatická definice, s výjimkou jedné ze IV. lateránského sněmu: „Ďábel (neboli satan) a ostatní démoni byli stvořeni od Boha jako dobří svou přirozeností, ale stali se zlými vlastní vinou." Kdo vylučuje existenci satana, vylučuje také hřích a nechápe Kristovo dílo.

Je také jasné, že Ježíš přemohl satana nejen svou obětí, ale už dříve svým učením: „Jestliže však vyháním demony prstem Božím, pak už vás zastihlo Boží království" (Lk 11,20). Ježíš je ten nejsilnější, který *spoutal* satana (Mk 3,27), oloupil ho a vyplenil jeho království, které *končí* (Mk 3,26). Těm, kteří ho varují před Herodovým záměrem usmrtit ho, odpovídá: „Jděte a vyřídte té lišce: Hle, já vyháním demony a uzdravuji dnes i zítra a třetího dne dojdu svého cíle" (Lk 13,32). Ježíš dává apoštolům moc vyhánět demony, pak tuto moc rozšiřuje na dvaasedmdesát učedníků, a nakonec ji uděluje všem, kteří v něho uvěří.

Skutky apoštolů nám dosvědčují, jak pokračovali ve vyhánění démonů po seslání Ducha svatého. A stejně konali i křesťané. Už nejstarší církevní otcové, jako Justin a Irenej, nám jasně vykládají křesťanské učení o ďáblu a o moci vyhánět ho. Další Otcové, z nichž jmenuji hlavně Tertuliána a Origena, je v tom následovali. Tito čtyři autoři stačí, aby zahanbili mnoho současných teologů, kteří o tom vůbec nemluví nebo v ďábla prakticky nevěří.

Druhý vatikánský koncil přesvědčivě připomněl, co církve vytrvale učila: „Celé dějiny lidstva totiž postupuje usilovný boj proti mocnostem temnot. Tento boj se zrodil na samém počátku světa" (GS 37). „Člo-

věk... na samém počátku dějin však zneužil z návodu Zlého své svobody, povstal proti Bohu a zatoužil dosáhnout svého cíle mimo Boha. Neboť (lidé) ačkoli poznali Boha, neoslavili ho jako Boha, ale jejich pošetilé srdce se zatemnilo a sloužili spíše tvoru než Tvůrci" (GS 13). „Proto (Bůh) poslal svého Syna v těle, jaké máme my, aby skrze něho vytrhl lidi z moci temnot a satana" (AG 1,3). Jak mohou pochopit Kristovo dílo ti, kteří popírají existenci a aktivní konání ďábla? Jak mohou pochopit význam spasitelné smrti Kristovy? 2. vatikánský koncil tvrdí na základě textů Písma: „Boží Syn nás svou smrtí a svým zmrtvýchvstáním vysvobodil ze satanovy moci" (SC 6). „Ukřižovaný a zmrtvýchvstalý Kristus zničil moc Zlého" (GS 2).

Kristem poražen, bojuje satan proti jeho následovníkům. Boj proti zlým duchům „se zrodil na samém počátku světa a potrvá, jak řekl Pán, až do posledního dne" (GS 37). V tomto čase je každý člověk ve stavu boje, neboť pozemský život je zkouškou věrnosti Bohu. Proto „věřící se mají snažit stát pevně proti útokům ďábla a odporovat mu ve zlý den... Neboť než budeme kralovat s oslaveným Kristem po skončení jediného běhu našeho pozemského života (neexistuje další zkouška!), všichni se objevíme před Kristovým soudem, aby každý vydal účet z toho, co udělal dobrého či zlého ve svém smrtelném životě. Na konci světa ti, kteří činili dobro, vstanou z mrtvých k životu a ti, kteří činili zlo, vstanou z mrtvých k odsouzení" (srov. LG 48).

I když se boj proti satanovi týká všech lidí všech dob, je nesporné, že v některých obdobích historie byla satanova moc silnější, alespoň pokud jde o společnost a hříšnost mas. Když jsem například studoval dekadentní období Římské říše, uvědomil jsem si její výrazný morální rozklad. Věrným a inspirovaným svědectvím je Pavlův dopis Římanům. Nyní se nachá-

zíme ve stejné situaci, což je způsobeno špatným využitím masových sdělovacích prostředků (které jsou samy o sobě dobré) a navíc materialismem a konzumním způsobem života, jež zachvátily západní svět. Věřím, že proroctví o tomto zvláštním útoku satana se dostalo Lvu XIII. na základě zjevení, které uvedeme na konci kapitoly.

Čím se ďábel staví proti Bohu a proti Spasiteli? Tím, že kult náležející Pánu chce pro sebe a že napodobuje křesťanské instituce. Proto je antikristem a anticírkví. Proti vtělení Slova, jež lidstvo vykoupilo tím, že se stalo člověkem, využívá satan modlářství sexu, snižujícího lidské tělo na nástroj hříchu. Navíc napodobuje božský kult, a proto má své kostely, své zasvěcence (často smlouvou krve), své ctitele a ty, kdo věří jeho příslibům. Jako Kristus dal zvláštní moc apoštolům a jeho následovníkům, aby usilovali o dobro duše a těla člověka, tak satan dává zvláštní moc svým přívržencům, kteří usilují o zkázu duší a o to, aby lidské tělo bylo nemocné. Seznámíme se podrobněji s těmito schopnostmi, až budeme mluvit o prokletí.

Zmíníme se ještě o problému, který by měl být náležitě probrán: stejný blud, jako popírat existenci satana, je tvrdit (podle nejrozšířenějšího názoru), že existují síly nebo duchovní bytosti, které bible nezná a které vymysleli spiritisté, ctitelé esoterických nebo okultních věd a přívrženci reinkarnace nebo tzv. „putujících duší“. Neexistují dobří duchové kromě andělů a neexistují duchové zlí kromě démonů. Duše zemřelých jdou hned do ráje, do pekla nebo do očistce, jak bylo definováno na dvou sněmech. Zemřelí zjevující se při spiritistických seancích nebo duše zemřelých přítomné v živých bytostech, aby je trýznily, jsou pouze démoni. Vzácné výjimky, které dovoluje Bůh, jen potvrzují pravidlo. Přesto přiznáváme, že v této oblasti

nebylo řečeno poslední slovo a existují nezodpovězené otázky. Sám P. La Grua mluví o různých zkušenostech s dušemi zesnulých vydanými napospas démonu a předkládá hypotézy jako vysvětlení. Jde o oblast, která bude ještě prostudována hlouběji.

Někteří se diví, že démoni mohou člověka pokoušet či dokonce ovládnout jeho tělo (nikdy duši, jestliže k tomu člověk svobodně nesvolí) skrze posedlost nebo sužování. Bude dobré připomenout, co říká Zjevení (12,7nn): „A strhla se bitva na nebi: Michael a jeho andělé se utkali s drakem. Drak i jeho andělé bojovali, ale nezmohli, a nebylo již pro ně místa v nebi. A veliký drak, ten dávný had, zvaný *d'ábel a satan...*, byl svržen na zem... Když drak viděl, že je svržen na zem, začal pronásledovat ženu..." („ženu oděnou sluncem", z níž se narodil Ježíš; je naprosto jasné, že se jedná o Pannu Marii - avšak snahy draka vyšly naprázdno). Drak proto rozpoutal válku proti jejímu potomstvu, proti těm, kdo zachovávají přikázání Boží a drží se svědectví Ježíšova.

Z mnohých promluv Jana Pavla II. o satanovi uvádím úryvek z 24. května 1987, kdy navštívil poutní místo sv. Michaela archanděla: „Tento boj proti démonu, který charakterizuje archanděla Michaela, je také dnes aktuální, protože démon je stále živý a činný ve světě. Neboť zlo ve světě, neřád ve společnosti, rozpolcenost člověka a vnitřní zranění, které ho postihlo, nejsou pouze důsledkem prvotního hříchu, ale také výsledkem temné činnosti satana vedoucí ke zpusťování."

Poslední větou papež jasně navazuje na událost, kdy Bůh odsoudil hada, jak se vypravuje v Genezi (3,15): „Mezi tebe a ženu položím nepřátelství, i mezi símě tvé a símě její. Ono ti rozdrtí hlavu a ty jemu rozdrtíš patu." Je už ďábel v pekle? Kdy se odehrál boj mezi anděly a démony? To jsou otázky, na které

není možné odpovědět, nebereme-li v úvahu aspoň dva faktory: být nebo nebýt v pekle je otázkou spíše stavu než místa. Andělé a démoni jsou čistými duchy, pro ně slovo „místo“ má jiný význam než pro nás. Totéž platí pro rozměr času: pro duchy je jiný než pro nás.

Zjevení nám říká, že démoni byli svrženi na zem. Dosud nebyli definitivně odsouzeni, i když jejich rozhodnutí, které je odlišilo od andělů, se nedá změnit. Jediným soudcem je Kristus, který vezme k sobě své mystické Tělo. Tak by měl být chápán Pavlův výrok: „Nevíte, že budeme soudit anděly?“ (1 Kor 6,3). Když démon vyjde z člověka a je svržen do pekla, je to pro něho jakoby definitivní smrt. Proto se tomu brání, jak jen může. Bude ale muset zaplatit za trápení způsobená lidem tím, že jeho věčný trest bude větší. Také andělé budou mít větší slávu z dobra, které nám činí, a proto je velmi prospěšné je vzývat.

Kapitolu o démonu, nepříteli Krista, ukončíme tím, že se zmíníme o andělech. Jsou to naši mocní spojenci, vděčíme jim za mnohé a je to chyba, že se o nich mluví tak málo. Každý z nás má svého anděla strážného, věrného přítele po 24 hodin denně, od počtí až do smrti. Chrání bez ustání naši duši i tělo a nás to většinou ani nenapadne. Víme, že také národy mají zvláštního anděla, a totéž platí pro každé společenství, snad i pro samotnou rodinu, byť v tom nemáme jistotu. Víme však, že andělů je mnoho a jejich touha činit nám dobro je mnohem větší než snaha démonů přivodit nám zkázu.

Písmo často vypráví o andělech v souvislosti s různými úkoly, které jim Pán dává. Známe také jméno jejich knížete - sv. Michael. Mezi anděly je hierarchie založena na lásce a je zachovávána Božím působením. „V jeho vůli je náš pokoj,“ řekl by Dante. Známe také jména dalších dvou archandělů - Gabriel a Rafael, a jeden apokryf připojuje jméno čtvrté - Uriel. Z Písma

vyplývá dělení andělů na devět chórů: panstva, mocnosti, nebeské trůny, vlády, síly, andělé, archandělé, cherubové, serafové. Věřící, který si je vědom, že žije v přítomnosti Nejsvětější Trojice a že ji dokonce má v sobě, ví, že je neustále podporován Matkou, která je samotnou Matkou Boží. Když ví, že může vždy počítat s pomocí andělů a svatých, jak se může cítit sám nebo opuštěný a utlačený zlem? Věřící má prostor pro bolest, protože cesta kříže nás zachraňuje, neměl by však podléhat smutku. A měl by být vždy připraven vydávat svědectví každému, kdo se ho zeptá na naději, která ho posiluje (srov. 1 Pt 3,15).

Vidění ďábla, které měl Lev XIII.

Mnozí z nás se pamatují, jak před liturgickou reformou 2. vatikánského koncilu celebrant a věřící na konci mše poklekali, aby se pomodlili k Panně Marii a k sv. archandělu Michaelu. Ta modlitba je krásná a každý se ji může pomodlit s užitkem.

Svatý Michaeli, archanděli, braň nás v boji proti zlobě a úkladům ďáblovým. Bud' nám záštitou, ať Bůh přikáže jemu, pokorně prosíme, ty pak, kníže vojska nebeského, svrhni satana a jiné zlé duchy, kteří ke zkáze duší světem obcházejí, božskou mocí do propasti pekelné. Amen.

Jak vznikla tato modlitba? Časopis *Ephemerides Liturgicae* otiskl v roce 1955 na str. 58-59 toto:

P. Dominik Pechenino píše: „Nevzpomínám si na přesný rok. Jednoho rána se velký papež Lev XIII. jako obvykle účastnil další mše sv., děkovné, na které býval po své mši. Najednou ho viděli, jak energicky vzpřimil hlavu a intenzivně se zadíval na cosi nad hlavou celebranta. Hleděl upřeně, ani nemrkl, s jakýmsi vyděšením a údivem a měnil přitom barvu a rysy. Odehrávalo se v něm něco divného a velkého.

Konečně se vzpamatoval a lehkým, ale energickým dotykem ruky se zvedl. Viděli ho, jak se ubírá do své soukromé pracovny. Příbuzní ho starostlivě následovali. Tlumeným hlasem se ho zeptali: 'Svatý otče, necítíte se dobře? Potřebujete něco?' Odpověděl jim: 'Nic,

nic' Po půlhodině si nechal zavolat sekretáře Kongregace pro bohoslužby, podal mu list a řekl mu, aby text nechal vytisknout a poslal všem ordinářům na světě. Obsahem byla modlitba, kterou se modlíme na konci mše spolu s lidem, s prosbou k Panně Marii a plamennou výzvou ke knížeti nebeského vojska, s úpěnlivou prosbou k Bohu, aby vyhnal satana znovu do pekla."

V listu se přikazovalo modlit se tyto modlitby vkleče. Zpráva, která byla otištěna také v časopise *La settimana del clero* (Týden kléru) 30. 3. 1947, neuvádí, odkud byla převzata. Vyplývá z ní neobvyklý způsob, jakým bylo nařízeno modlit se tuto modlitbu, zaslano ordinářům v r. 1886. K potvrzení toho, co píše P. Pechenino, máme spolehlivé svědectví kardinála Nasalliho Rocca, který ve svém pastýřském listu pro postní dobu (uveřejněném v Bologni r. 1946) píše:

„Tu modlitbu napsal sám Lev XIII. Věta o démonech, *kteří obcházejí světem ke zkáze duší*, má historické vysvětlení, jak nám několikrát řekl jeho zvláštní sekretář mons. Rinaldo Angeli. Lev měl skutečně vidění pekelných duchů, kteří se seskupovali nad věčným městem Římem. Z této zkušenosti vznikla modlitba, kterou se měli modlit věřící v celé církvi. Sám se ji modlil výrazným a mocným hlasem, jak jsme mnohokrát slyšeli ve vatikánské bazilice. A vlastní rukou také napsal zvláštní exorcismus, obsažený v *Římském rituálu* (*Rituale Romano*. 1954. Tit. XII., kap. III., s. 863nn.). Biskupům a kněžím doporučoval, aby se tyto exorcismy často modlili ve svých diecézích a farnostech. On sám se modlil velmi často během dne."

Zajímavý je i další faktor umocňující význam těchto modliteb, které jsme se modlili po každé mši. Pius XI. chtěl, aby to bylo na zvláštní úmysl za Rusko. Ve svém projevu ze dne 30. června 1930 připomněl modlitby za Rusko, k nimž vybídl všechny věřící u příle-

žitosti oslav patriarchy sv. Josefa (19. března 1930), připomněl náboženské pronásledování v této zemi a takto zakončil:

, Aby všichni mohli bez námahy a obtíží pokračovat v této svaté křížové výpravě, ustanovujeme, že tyto modlitby, které náš předchůdce blahé paměti Lev XIII. nařídil kněžím a věřícím modlit se po mši, byly na tento zvláštní úmysl, a to za Rusko. Ať biskupové i světské a řádové duchovenstvo informují svůj lid a ty, kdo jsou přítomni Nejsvětější Oběti, a ať neopomíjejí často jim připomenout, co bylo výše řečeno" (*Katolická civilizace - Civiltà Cattolica*. 1930. Sv. III.).

Jak je vidět, papežové zcela jasně připomínali hroznou přítomnost satana. Úmysl, který přidal Pius XI., se vztahoval k centru falešných nauk rozšířených v našem století, které dosud zamořují život nejen národů, ale samotných teologů. Jestliže nařízení Pia XI. nebyla dodržována, je to vina těch, kterým to bylo svěřeno. Zajisté se dobře doplňovala s charismatickými napomenutími, která Pán dal lidstvu prostřednictvím zjevení ve Fatimě, přestože na nich nebyla závislá. Fatima nebyla tehdy ještě světu známá.

Dary od satana

Také satan dává svým ctitelům určité schopnosti. Protože je skutečný lhář, obdarovaní někdy neznají nebo nechtějí znát původ těchto schopností pro velikou radost z takových „milostí“. Někdo má schopnost věštění, jiným stačí mít před sebou list papíru a pero v ruce a napíše celé stránky poselství, další mívají pocit, že se mohou zdvojit a částí své osoby pronikat do domů a prostředí, třeba i vzdálených. Velmi obvyklým jevem je, že jistý „hlas“ vnuká modlitby a jindy úplně jiné věci. Jaký je původ těchto mimořádných darů?

Jsou to charismata Ducha svatého či dary ďábelského původu? Nebo jsou to jednoduše parapsychologické jevy? Je třeba, aby kompetentní lidé po určitém studiu a rozlišení ukázali pravdu. Sv. Pavlovi se vThyatirách stalo, že ho stále následovala jistá otrokyně. Měla věšteckého ducha a díky této schopnosti přinášela svým pánům značný zisk. Byla to však schopnost od ďábla a zmizela hned poté, co sv. Pavel vyhnal zlého ducha (Sk 16,16-18).

Jako příklad uveďme několik úryvků ze svědectví, které bylo podepsáno Erasmem z Bari a otištěno v *Rinnovamento dello Spirito Sancto [Obnova v Duchu svatém)* v září 1987. V závorkách jsou mé poznámky.

„Před několika lety jsem získal určité zkušenosti ve hře se *sklenicí*. Nevěděl jsem, že je to forma spiritismu. Poselství obsahovala slova jako *mír* a *bratrství* (všimněte si, jak se ďábel maskuje v podobách dobra). Po určité době jsem dostal podivné schopnosti právě při své službě v Lurdech (zřejmě neexistují místa - ani posvátná - kam by se démon nemohl vloudit). Měl jsem schopnosti, které parapsychologie nazývá *mimosmyslové*, tj. *jasnovidectví*, *telepatie*, určoval jsem lékařské diagnózy, vnitřním viděním jsem poznával nitro pacientů nebo minulost živých i zemřelých lidí apod. Po několika měsících jsem získal další schopnost: *zmírnit* nebo *odstranit* fyzickou bolest vkládáním rukou; byla to patrně tzv. *pranoterapie* (*magnetizérství*). Díky těmto darům bylo snadné hovořit s lidmi. Avšak po těchto setkáních zůstávali lidé z mých slov šokováni a s pocitem hlubokého zneklidnění, protože jsem je odsuzoval za spáchané hříchy - viděl jsem jim totiž do duše. Při čtení Božího slova jsem si však uvědomoval, že můj život se vůbec nezměnil. Byl jsem stále *hněvivý*, neuměl jsem odpouštět hned a ze srdce a byl jsem *citlivý* na urážky. Měl

jsem strach vzít svůj kříž, strach z neznámé budoucnosti a ze smrti.

Po dlouhém bloudění a bolestných útrapách mě Ježíš dovedl k Obnově. Zde jsem našel několik bratří, kteří se nade mnou pomodlili. Vyšlo najevo, že mé schopnosti nebyly od Boha, nýbrž od ďábla. Mohu dosvědčit, že jsem viděl moc jména Ježíš. Přiznal jsem si své spáchané hříchy, vyznal jsem je a vzbudil nad tím lítost. Zřekl jsem se všech okultních praktik. Své schopnosti jsem ztratil a Bůh mi odpustil, za což mu děkuji."

Nezapomeňme, že také bible uvádí příklady, jak tytéž mimořádné věci byly jednou od Boha, a jindy od ďábla. Některé Mojžíšovy divy, které vykonal před faraónem z Božího příkazu, předváděli také dvorští kouzelníci. K poznávání původu jevů tohoto charakteru nestačí tedy zkoumat skutek izolovaně.

EXORCISMY

„Ty, kdo uvěří, budou provázet tato znamení: Ve jménu mém budou vyhánět démony..." (Mk 16,17). Tato moc, kterou Ježíš předal všem věřícím, je stále stejně účinná. Je to moc založená na víře a na modlitbě a může se projevit skrze jedince nebo společenství. Je možná vždy a nevyžaduje žádného pověření. Vyjadřujme se ale přesně: v tomto případě se jedná o *modlitby za osvobození*, ne o exorcismy.

Církev ustanovila příslušnou svátostinu - exorcismus, aby moc předaná Kristem měla větší účinnost a věřící byli chráněni před podvodníky a čaroději. Tuto svátostinu mohou udělit pouze biskupové nebo kněží (*nikdy laici*), kteří dostali od biskupa specifické a výslovné pověření. Tak stanovuje Kanonické právo (kánon 1172), jež nám také připomíná, že svátostiny se opírají o moc přímluvy církve na rozdíl od modliteb soukromých (kánon 1166) a při udělování se musí pečlivě zachovávat obřady a formule schválené církví (kánon 1167).

Z toho vyplývá, že titul exorcista přísluší pouze pověřenému knězi kromě biskupa exorcisty (kéž by byli!). Hodně se ho dnes zneužívá. Mnozí kněží a laici o sobě říkají, že jsou exorcisté, a nejsou jimi. Mnozí zase tvrdí, že konají exorcismy, ale modlí se jenom za osvobození, nepraktikují-li dokonce magii... Exorcismem je pouze svátostina ustanovená církví. Shledávám obojetným a scestným jiná pojmenování, jako

například mluvit o velkém a jednoduchém exorcismu k rozlišení skutečného exorcismu od jiných forem modlitby. Považuji za chybné nazývat exorcismem soukromou nebo obecnou modlitbu, která není exorcismem čili specifickou svátostí, ale jen modlitbou za osvobození, a tak je třeba ji nazývat.

Exorcista se musí přidržovat modliteb rituálu. Je zde však jeden rozdíl oproti jiným svátostinám. Exorcismus může trvat několik málo minut a také několik hodin. Proto není nutné se modlit všechny modlitby rituálu, ale je možné přidat mnoho jiných, jak doporučuje sám rituál.

Účel exorcismu je dvojitý. Cílem je osvobodit svázané - tento aspekt je ukázán ve všech knihách o této problematice. Předtím je ale třeba stanovit diagnózu, a to je příliš často ignorováno. Exorcista se sice nejdříve zeptá samotného svázaného (nebo jeho rodiny), aby rozpoznal, zda existují podrnínky k udělení exorcismu. Na druhé straně se však *jenom skrze exorcismus* může skutečně přesvědčit, zda jde o vliv ďábla. Všechny jevy, jakkoli divné nebo zdánlivě nevysvětlitelné, mohou mít ve skutečnosti přirozené vysvětlení. Také kumulace psychologických a parapsychologických jevů není dostatečným kritériem pro určení diagnózy. Jenom skrze exorcismus můžeme nabýt jistoty, zda jde skutečně o vliv ďábla.

Dodávám také, že ne vždy lze stanovit přesnou diagnózu. Mohou se vyskytnout případy, s nimiž si nevíme rady. Je tomu tak i proto, že někdy jednáme s lidmi, u nichž se projevují psychické potíže a vlivy ďábla současně. V těchto případech je velmi užitečné, aby exorcista měl ku pomoci psychiatra. P. Candido mnohokrát žádal prof. Marianiho, primáře známé římské kliniky pro duševně choré, aby byl přítomen při exorcismech. A jindy zase prof. Mariani pozval

P. Candida na kliniku, aby zkoumal, případně exorcizoval některé jeho nemocné.

Kromě určení diagnózy je cílem uzdravit a osvobodit pacienta. A zde začíná cesta často obtížná a dlouhá. Je nutná spolupráce dotyčného, který má mnohdy zábrany: musí se hodně modlit a chodit často ke svátostem, ale nedokáže to. Aby se dostavil k exorcistovi a přijal svátostinu, musí překonávat překážky, které se zdají být nepřekonatelné. Proto potřebuje velkou pomoc a ve většině případů nebývá pochopen.

Kolik času vyžaduje osvobození postiženého dablem je otázka, na kterou nikdo neumí odpovědět. Pán osvobozuje a jedná s božskou svobodou, i když zajisté bere v úvahu modlitby, zvláště přednesené s přímluvou církve. Obecně můžeme říct, že doba k tomu nutná závisí na původní závažnosti svázání ďáblem a na době uplynulé od počátečního stadia svázanosti až k exorcismu. Měl jsem případ čtrnáctileté dívky postižené několik málo dní projevy zuřivosti: kopala, kousala a škrábala. Stačila čtvrt hodina exorcismu a byla úplně osvobozena. V první fázi se zhroutila na zem jako mrtvá, takže připomínala příběh z evangelia, kdy Ježíš osvobodil mladíka, kterého nedokázali osvobodit apoštolové. Během několika málo minut se vzpamatovala, začala běhat a hrát si se svým bratříčkem na dvoře.

Podobné případy nejsou časté a vyskytují se, když je ďábelský vliv velmi nepatrný. Ve většině případů to má exorcista těžké, protože na jeho pomoc nikdo nepomyslí. Typická je situace, kdy se u dítěte projevují divné příznaky. Rodiče se o to nezajímají, nepřikládají tomu význam a domnívají se, že až dítě vyroste, všechno se spraví. Na začátku jsou totiž symptomy nepatrné. Po zhoršení situace se rodiče začínají obracet na lékaře: vyzkouší jednoho, pak dalšího a vždy bez výsledků. Přišla ke mně sedmnáctiletá dívka, kterou vy-

šetřovali v renomovaných klinikách Evropy. Nakonec na radu nějakého přítele nebo znalce vzniklo podezření, že nejde o zlo z přirozené příčiny, a poradili jí obrátit se na znalce magických praktik. Od té chvíle se počáteční potíže desetkrát znásobily. Jenom náhodou, a kdoví na čí radu (skoro nikdy kněží), se obrátili na exorcistů. Uběhlo mnoho let a zlo se „zakořenilo“. Proto původní exorcismus říká správně, že je třeba „vykořenit a vyhnat“ démona. Od tohoto okamžiku je zapotřebí mnoha exorcismu - často celá léta - a ne vždy se dospěje k osvobození.

Opakuji však, že čas je v rukou Božích. Velmi pomáhá víra exorcisty a exorcizovaného, pomáhají modlitby dotyčného, jeho rodiny i jiných (klauzumích sester, farních společenství, modlitebních skupin - hlavně těch, kde se modlí za osvobození). Pomáhá také užívání příslušných svátostí k účelům uvedeným v žehnacích modlitbě: exorcizovaná nebo alespoň svěcená voda, exorcizovaný olej a exorcizovaná sůl. Vodu, olej nebo sůl může kterýkoli kněz exorcizovat. Je však třeba vyhledat někoho, kdo tomu věří a kdo ví, že v rituálu existují specifická žehnání. Takových kněží je málo; většinou o tom nevědí a otevřeně se vysmějí každému, kdo o to požádá. O těchto svátostinách budeme ještě mluvit.

Zásadní význam má časté přistupování ke svátostem a život podle evangelia. Na vlastní kůži poznáváme moc růžence a obecně vliv Panny Marie, když se k ní obracíme. Velmi mocná je přímluva andělů a svatých, velmi prospěšné jsou poutě na místa, která jsou často vybrána Bohem k osvobození, k čemuž připravily půdu exorcismy. Bůh nám udělil hojné prostředky své milosti a je na nás je používat. Když evangelia vypravují o satanových pokušeních Ježíše Krista, uvádějí, že Ježíš odpovídal ďáblu vždy větou z bible. Slovo Boží je velmi účinné a velmi účinná je i modlitba

chvály, jak spontánní, tak hlavně biblická: žalmy a chvalozpěvy.

Účinnost exorcismu vzbuzuje v exorcistovi velkou pokoru, protože na vlastní oči poznává svou nicotu: ten, kdo jedná, je Bůh. Jak exorcista, tak exorcizovaný podstupují těžké zkoušky, jež zbavují odvahy. Viditelné výsledky přicházejí často pomalu a po namáha-
vém úsilí. Za odměnu se dotýkáme vlastní rukou velkých duchovních plodů, jež částečně pomáhají pochopit, proč Pán dopouští tak bolestné zkoušky. Kráčíme ve tmě víry, ale s vědomím, že kráčíme k pravému světlu.

Také posvátné obrazy mají význam jako ochrana lidí a míst: nad vchodem do domů, v ložnicích, v jídelně nebo na místě, kde se rodina nejčastěji schází. Posvátný obraz nevyvolává pohanskou představu amuletu, ale myšlenku následování zobrazené postavy a myšlenku ochrany, za niž se modlíme. Často se mi stává, že vcházím do domů, kde nad vchodem vystupuje do popředí krásný červený roh a když obcházím místnosti, abych je posvětil, vidím velmi málo posvátných obrazů. Je to velká chyba. Vzpomeňme například sv. Bernardina Sienského, který na svých lidových misiích přesvědčoval rodiny, aby na památku pověsily nad vchodem do domu velký medailon se zkratkou Ježíšova jména (JHS, tzn. Jesus Hominum Salvator, Ježíš Spasitel lidí).

Kolikrát jsem na vlastní kůži poznal účinnost medailonů, nosíme-li je s vírou. Připomeňme třeba zá-
zračný medailonek (rozšířený po světě v milionech exemplářů po zjeveních Panny Marie sv. Kateřině La-
bouréové v Paříži r. 1830) a milosti získané s jeho po-
mocí. Pojednávají o tom různé knihy.

Jeden z nejznámějších případů ďábelské posedlosti, uváděný v historické dokumentaci, se týká bratří Burnerů z Illfortu (Alsasko), kteří byli osvobozeni

po sérii exorcismu v r. 1869. Jednou z mnoha ďáblových zlomyslností bylo, že se měl převrátit kočár přepravující exorcistů v doprovodu biskupa a jedné řeholnice. Svůj záměr však démon nemohl uskutečnit, protože před odjezdem dali kočímu na ochranu medailonek svatého Benedikta a kočí si jej dal zbožně do kapsy.

OBĚTI ZLÉHO

Často dostávám otázku, zda je mnoho těch, kteří jsou zasaženi *Zlým*. Myslím, že bychom stále ještě mohli citovat názor francouzského jezuita a známého exorcisty Tonquédeca: „Mnoho nešťastníku bez příznaků ďábelské posedlosti se obrací na exorcistů, aby je zbavil trápení: nevyléčitelných nemocí, protivenství a neštěstí všeho druhu. Posedlých je velmi málo, ale tito nešťastníci tvoří legie.“

Tato poznámka platí dodnes; stačí zvážít velký rozdíl mezi skutečně postiženými a těmi, kteří chtějí od exorcisty jasné slovo ke svým hromadícím se problémům. Dnes je však třeba vzít na vědomí mnoho nových faktorů, neexistujících v době, kdy psal P. Tonquédec. Z tohoto důvodu si myslím a mám osobní zkušenost, že počet postižených velice vzrostl.

Prvním faktorem je situace v západním konzumním světě, kde materialistické a hedonistické pojetí života způsobilo u mnoha lidí ztrátu víry. Věřím, že hlavně v Itálii je to z velké části vinou komunismu a socialismu, jež spolu s marxistickými doktrínami ovládly v posledních letech kulturu, výchovu a různé druhy zábavy. Počítá se, že na nedělní mši svatou v Římě chodí asi 8 procent obyvatel. Je to logické: kde klesá zbožnost, stoupá pověrčivost. Odtud šíření praktik spiritismu, magie a okultismu, zvláště mezi mladými. Navíc lidé baží po józe, zenu, transcendentální meditaci. Všechny tyto praktiky jsou založeny

na reinkarnaci, na splynutí lidské osoby s božstvím, zkrátka na naukách pro křesťana nepřijatelných. Už není třeba jezdit do Indie a učit se tam u nějakého guru - najdeme ho u dveří našeho domu. Těmito navenek neškodnými metodami se často dospívá ke stavům halucinace nebo schizofrenie. K tomu připočteme i lavinovitě šíření sekt, z nichž mnohé jsou přímo satanského ražení.

Magie a spiritismus jsou šířeny také prostřednictvím televizních programů. Knihy s touto tematikou najdeme běžně v novinových stáncích a distribuci pomůcek pro magii provádí dokonce pošta. K tomu se druží různé časopisy a tzv. horory, kde kromě sexu a násilí se také objevuje jakási satanská zloba. V populární hudbě se šíří určité proudy, které přivádějí posluchače k obsesi, jak o tom píše Pietro Maniero ve své knize *Satan a taktika ocasu [Satana e io stratagemma della coda*. Udine: Segno, 1988). Když jsem byl vyzván, abych promluvil na některých středních a vysokých školách, viděl jsem na vlastní oči, jak velký vliv mají tyto satanovy prostředky na mládež.

Je třeba říct, že mnoho lidí v církvi se o tyto problémy vůbec nestará, a tak ponechává věřící napospas těmto vlivům bez možnosti sebeobrany. Myslím, že by byla chyba exorcismus zcela vypustit z obřadu křtu (téhož názoru byl zřejmě také papež Pavel VI.). Byla by chyba zrušit bez náhrady modlitbu k sv. Michaelu archandělu, kterou jsme se modlili na konci každé mše. A pokládám za neodpuštělné (což přičítám biskupům), že vyhasla celá pastorece exorcismu. Každá diecéze by měla mít aspoň jednoho exorcistu v katedrále a po jednom by mělo být ve frekventovanějších kostelích a na poutních místech. Dnes je exorcismus považován za téměř vymizelý jev a exorcista prakticky neexistuje. Přesto má jeho činnost vedle kázání Boží-

ho slova, zpovídání a udělování dalších svátostí svůj pastorační význam.

Katolická hierarchie by měla hlasitě vyznat „*mea culpa*“ (má vina). Znáím mnoho biskupů, avšak žádného, který by vykonával exorcismus nebo byl tomuto aktu přítomen. Nikdo z nich si totiž tento problém dostatečně neuvědomuje. Neváhám zde opakovat, co už jsem napsal: Jestliže biskup na vážnou žádost (nikoli nevyrovnaného člověka) osobně nezasáhne nebo nepošle pověřeného kněze, aby zasáhl proti Zlému, dopouští se těžkého hříchu opomenutí. Nacházíme se v situaci, kdy jsme *ztratili školu* - v minulosti vyučoval zkušený exorcista mladého nástupce. Ale k tomu se ještě vrátím.

A jak se lidé dostávají do satanových pout? Dvěma způsoby: vědomě nebo z neznalosti (vlastní vinou či nezaviněně).

Vlastní vinou. Do ďábelské posedlosti je možné upadnout hříšným životem, v němž člověk tvrdošjně setrvává. Evangelium nám dává typický příklad v Jidášovi, když říká: „A pak satan vstoupil do Jidáše“ (Jan 13,27). Příčinou mohou být (neříkám, že vždycky) aktivní či pasivní účast na spiritistické seanci, magie, vyhledávání jasnovidců a kartářek, účast na satanských kultech (zvláště na černých mších), členství v satanských sektách a praktikování okultismu. Všechny tyto formy vytvářejí vazby se satanem.

Uvedu běžný příklad: Někdo trpí nevléčitelnou chorobou nebo vidí nezdár ve všem svém podnikání. Napadne ho, že je blokován něčím zlým. Jde ke kartárce nebo k jasnovidci a uslyší tam: „Prokleli vás pomocí předmětu.“ Útraty jsou doposud malé a škoda není žádná. Pak to však pokračuje: „Jestli chcete, abych to odstranila, mohu to udělat za 800.000 lir“ - nebo milion či ještě více. Zabýval jsem se mnoha případy a maximální částka, kterou jsem zjistil, byla

22 milionů. Když přijmete nabídku, jasnovidec nebo kartářka chtějí něco osobního: fotografii, spodní prádlo nebo aspoň chomáč vlasů či kousek nehtu.

Tak je dílo dokonáno. Co potom dělají s těmito věcmi? To je jasné: černou magii. Tady chci ale něco upřesnit. Mnozí jim naletí, protože jejich ateliéry bývají plné křížů, sošek P. Marie, svatých či obrazů P. Pia. Ještě víc naletí, když slyší: „Já dělám pouze bílou magii, černou odmítám.“ Bílou magií se dnes v běžné mluvě rozumí odstranit předmětové prokletí, kdežto černá znamená někoho do předmětového prokletí uvrhnout. Ve skutečnosti, jak neustále opakuje P. Candido, neexistuje bílá magie, ale jenom černá, protože každá forma magie znamená obrátit se k ďáblu. Tak se nešťastník, který utrpěl malou škodu od ďábla (případně ani tu ne), vrátí domů s pravým a skutečným prokletím. Exorcista se musí mnohem víc namáhat (aby zneškodnil dílo čarodějů), než kdyby odstranil jen počáteční poruchu.

Do léčky démona lze upadnout také *nevědomky* (*nezaviněně*), jestliže je člověk stížen kletbou. Prokletí se definuje jako „škodit druhým skrze zásah démona“. O tom budeme mluvit později. Někdo se diví, jak to může Bůh dopustit. Stvořil nás jako svobodné bytosti a na konci života bude soudit každého z nás podle našich skutků. Prozatím však můžeme svou svobodu dobře využít nebo ji zneužít. Můžeme druhým pomáhat, ale můžeme jim také škodit mnoha způsoby, abychom nad nimi získali nadvládu. Vyjmenuji nejtěžší případy: Mohu si najmout vraha, aby zabil nějakou osobu. Bůh není povinen tomu zabránit. Právě tak mohu zaplatit mágovi, aby proklet nějakého člověka, a ani v tomto případě není Bůh povinen tomu zabránit, i když ve skutečnosti se tak často stane. Kdo např. žije intenzivnějším životem modlitby a ve spojení s Bohem, je více chráněný než ten, kdo život z víry

nepraktkuje nebo žije v hříchu. V současné době, kdy rodina je v rozkladu, osoby postižené satanem často nežijí v řádně uzavřeném manželství; nebo to mohou být ženy, které podstoupily interrupci. Často jsem viděl závislost mezi narkomanií a posedlostí ďáblem a stejně tak mezi posedlostí a hříchy v sexuální oblasti spojené s formami násilí.

Tak jako v minulosti ani dnes se mnohdy nerozlišuje posedlost ďáblem od psychických nemocí. Mám ve velké úctě psychiatry, kteří jsou na profesionální úrovni, znají hranice své vědy a dokáží upřímně přiznat, když má některý pacient symptomy nezařaditelné do žádné vědecky známé nemoci. Prof. Salvatore Morabito, psychiatr z Bergamu, prohlásil, že měl důkazy o mnoha lidech, kteří byli pokládáni za psychicky nemocné a ve skutečnosti byli posedlí satanem. S pomocí exorcistů se mu podařilo je uzdravit [*Gente*. 1990. č. 5, s. 106-112.]. Zním podobné případy a u jednoho bych se chtěl obzvláště zastavit.

Jan Pavel II. dne 24. dubna 1988 blahořečil španělského karmelitána P. Františka Palaua. V našem případě je to zvláště zajímavá postava, protože v posledních letech svého života se P. Palau věnoval posedlým. Založil útulek, kde přijímal psychicky nemocné lidi. Exorcizoval všechny: posedlí se uzdravovali, psychicky nemocní zůstávali nemocní. Byl terčem mnoha útoků, samozřejmě ze strany kléru. Odjel tedy dvakrát do Říma: Poprvé v roce 1886, aby si o těchto věcech promluvil s Piem IX., a pak v roce 1870, aby koncilní otcové na 1. vatikánském sněmu vyhověli jeho žádosti ustavit znovu v církvi trvalou službu exorcisty. Víme, jak byl onen sněm přerušen, avšak nutnost obnovit tuto službu v pastoraci je stále naléhavá.

Je pravda, že odlišit posedlého od psychicky nemocného člověka je obtížné. Zkušený exorcista to však dokáže lépe než psychiatr, protože má na zřeteli

různé možnosti a umí zjistit prvky rozlišení. Psychiatr většinou nevěří v posedlost ďáblem, a proto o této možnosti vůbec neuvažuje. Před několika lety P. Candido exorcizoval mladého člověka postiženého epilepsií (podle názoru psychiatra, u něhož byl v léčení). Pozvali lékaře, který ho léčil, aby byl přítomen exorcismu. Když P. Candido vložil mladíkovi ruku na hlavu, tento dostal křeče a spadl na zem. „Vidíte, otče, jedná se zřejmě o epilepsii,“ řekl hned lékař. P. Candido se sklonil a vložil na mladíka znovu ruku. Ten prudce vstal a zůstal stát zpříma a nehybně. „Tak se chovají epileptici?“ zeptal se P. Candido. „Ne, nikdy,“ odpověděl psychiatr, zřejmě v rozpacích z tak nezvyklého chování.

Exorcismus pokračoval tak dlouho, dokud se mladík úplně neuzdravil. Léta užíval mnoho léků a zkoušeli na něm různé léčebné metody, které mu spíše škodily. Tím se dotýkáme ožehavého bodu: učinit diagnózu v těžších případech vyžaduje spolupráci s dalšími (vědeckými) disciplínami, jak uvedeme v závěrečném návrhu. Na chyby doplácet totiž vždy nemocní, kteří se v několika případech stali obětí špatné léčby.

DODATEK

Strach z ďábla? Odpovídá sv. Terezie od Ježíše

(Proti neopodstatněným strachům z ďábla uvádíme několik stran z knihy sv. Terezie z Avily *Život {Vita}*. Kap. XXV., s. 19-22) Jsou to povzbuzující stránky, pokud my sami neotevřeme démonu dveře...)

„A proto, je-li tento Pán tak mocný, jak vím a vidím, jestliže ďáblové nejsou nic jiného než jeho otroci, jak mi víra o tom nedovoluje pochybovat, co zlého mi mohou udělat, jsem-li služebnicí tohoto Krále a Pána? Spíše proč bych se neměla cítit dost silná, abych čelila celému peklu? Vzala jsem tedy do ruky kříž a zdálo se mi, že mi k tomu Bůh dal sílu. V krátké době jsem si uvědomila, že jsem se tak změnila, že bych se nebála pustit do boje se všemi pekelnými duchy. Zdálo se mi, že je tím křížem všechny porazím na hlavu a volala jsem na ně: *J e n pojďte, chci vidět, co mi můžete udělat, když jsem služebnice Páně!*

A zdá se, že měli ze mne opravdu strach, neboť jsem zůstala klidná i pak. Od té doby mě už ty úzkosti nezneklidňují, ani jsem neměla strach z ďáblů, takže když se mi ukazovali, jak budu později vyprávět, nejen že jsem nemívala strach, nýbrž se mi zdálo, že jej mají oni ze mne. Svrchovaný Pán všech věcí mi dal nad nimi takovou moc, že se jich dnes nebojím víc než much. Jsou tak zbabělí, že ztrácejí odvahu, když vidí,

že jimi někdo pohrdá. Neútočí přímo, leda na ty, které vidí, jak se lehce vzdávají, anebo když Pán dopustí, aby jejich útoky a pronásledování dodalo jeho služebníkům větší odolnost.

Kéž se líbí Jeho Velebnosti, abychom se obávali jen toho, čeho je nutno se bát, tím, že si uvědomíme, že nám může uškodit víc jediný všední hřích než celé peklo: a to je nad slunce jasnější pravda.

Víte, kdy nám zlí duchové nahánějí strach? Když se trápíme starostmi o pocty, o rozkoše a o bohatství světa. Milujeme-li a usilujeme-li o to, co máme mít v ošklivosti, tehdy jim dáváme do rukou zbraně, kterými bychom se mohli bránit, a svým nezměrným předsudkem je nutíme, aby proti nám bojovali. Je n na to pomyslet budí soucit, neboť by stačilo, abychom se přivinuli ke kříži a z lásky k Bohu vším pohrdali, poněvadž ďábel prchá před takovými úkony víc než my před morem. Ďábel je přítelem lži a lež sama, a proto se nikdy neshodne s tím, kdo kráčí v pravdě. Vidí-li však, že rozum je zatemněný, všemožně usiluje zaslepit jej docela; a zjistí-li, že někdo je tak slepý, že klade svou spokojenost do věcí tohoto světa, jež jsou nicotné a nestálé jako dětské hry, přesvědčí se, že má co dělat s dítětem, a také s ním tak jedná a baví se tím, že na něho útočí jednou i vícekrát.

Kéž se líbí Bohu, abych já nepatřila mezi tyto, nýbrž podpírána jeho milostí považovala za odpočinutí, co je odpočinutí, za čest, co je čest, za rozkoš, co je rozkoš, a ne naopak. Tehdy bych udělala rohy všem ďáblům a ti by se dali na zděšený útěk. Nechápu, proč se bojí ten, kdo křičí: ďábel! ďábel! - zatímco by mohl volat: Bože! Bože! - a naplnit peklo zděšením. Cožpak nevíme, že zlí duchové se bez Božího souhlasu nemohou ani hnout? Co jsou tedy tyto liché obavy? Já sama se více obávám toho, kdo má takový strach z ďábla, než samotného ďábla, neboť ten mi nemůže nic udě-

lat, zatímco ti druzí, zvláště jsou-li to zpovědníci, uvrhnou duši do zmatku: jejich vinou jsem strávila několik let v tak těžkých souženích, že se ještě divím, jak jsem je dokázala snést. Buď veleben Pán, který mi poskytoval svou mocnou pomoc."

Jednoho dne mi zavolał biskup a doporučil mi člověka, který potřeboval modlitbu exorcismu. Nejprve jsem mu řekl, aby raději ustanovil nějakého exorcistů. Na to mi řekl, že nemohl najít kněze, který by takové pověření přijal. Tato nesnáz je bohužel všeobecná. Kněží často v tyto věci nevěří, a když jim biskup nabídne dělat exorcistů, vidí kolem sebe tisíc ďáblů a odmítnou. Už několikrát jsem napsal, že ďábel má větší vztek ze zpovědí, protože tím rveme duše z jeho moci; exorcismus znamená vyrvat mu i těla. A ještě větší zlost mu způsobíme hlásáním, protože víra se rodí ze slova Božího. Proto kněz, který má odvahu hlásat a zpovídat, by neměl mít strach exorcizovat.

Leon Bloy napsal ohnivá slova proti kněžím, kteří odmítají exorcismy. Uvádím je z knihy Balducciho *Ďábel (Il diavolo. Hemme, 1988, s. 233.)*: „Kněží skoro nikdy nepoužívají moc exorcizovat, protože jim chybí víra a mají v podstatě strach znepríjemnit život ďáblu.“ To je pravda. Mnozí se obávají represálií a zapominají, že ďábel nám dělá všechno zlo, které mu Pán dovoluje; neexistují s ním smlouvy o neútočení! Autor pokračuje: „Jestliže kněží ztratili víru do té míry, že nevěří ve svou moc exorcizovat a nepoužívají ji, znamená to strašné neštěstí a hrozný prohřešek. Hysterické osoby, jimiž překypují přeplněné nemocnice, jsou pak ponechávány napospas nejhorším nepřáte-

lům." Silná slova, ale pravdivá. Je to otevřená zrada, plynoucí z nedodržování Kristova přikázání.

Vrátím se k hovoru s oním biskupem. Řekl jsem mu upřímně, že když nenašel kněze, byl povinen postarat se o to osobně. Dostal jsem prostou a beze-lstnou odpověď: „Já? Nevěděl bych odkud začít." Nato jsem reagoval větou, kterou mi řekl P. Candido, když jsem začínal: „Začněte číst instrukce v rituálu a pomodlete se nad žadatelem předepsané modlitby."

Toto je výchozí bod. Rituál exorcismu začíná jedenadvaceti směrnicemi, které exorcista musí zachovávat. Nezáleží na tom, že směrnice byly napsané v r. 1614. Jsou plné moudrosti, a přestože by mohly být doplněny, mají dosud platnost. Po varování exorcisty, aby neuvěřil tak snadno v přítomnost ďábla v dotyčném člověku, poskytují řadu praktických pokynů pro rozpoznání případů skutečné posedlosti. Směrnice jsou také pravidly chování, jimiž se exorcista musí řídit.

Avšak rozrušení biskupa („nevěděl bych, odkud začít") je odůvodněné. Nemůžeme improvizovat. Svěřit takový úkol nezkušenému knězi je totéž, jako bychom dali někomu do rukou traktát o chirurgii, a pak vyžadovali, aby provedl operaci. Mnoho, příliš mnoho věcí se nedočteme v knihách, ale naučíme se jim jenom v praxi. Proto jsem se rozhodl vypsát zkušenosti, které jsem získal pod vedením P. Candida, i když vím, že je to velmi nedostačující: něco jiného je číst a něco jiného vidět. Přesto píšu o věcech, které v žádné knize nenajdeme.

Výchozí bod je ve skutečnosti jiný. Když se dostaví nebo je přiveden příbuznými či přáteli nějaký člověk, aby byl exorcizován, začneme klást otázky. Cílem je rozpoznat, zda existují rozumné důvody k exorcismu (jenom jím je možné určit diagnózu). Pak začneme

zkoumat možné příčiny, příznaky, které dotyčný nebo jeho příbuzní uvádějí.

Začíná se od fyzického zla. V případě působení ďábla jsou nejvíce postiženými částmi těla hlava a žaludek. Kromě prudkých bolestí hlavy, jež neodstraní sedativa, se zvláště u mladých může vyskytnout náhlý neúspěch ve studiu - inteligentní chlapci, kteří nikdy neměli potíže ve škole, najednou nejsou schopni studovat a vynechává jim paměť. Rituál uvádí tyto podezřelé příznaky: osoba mluví plynněji neznámými cizími jazyky nebo rozumí lidem, kteří těmito jazyky mluví, zná věci daleké a skryté a vykazuje nadlidskou sílu svalů. Abych řekl pravdu, setkal jsem se s jevy takového druhu jenom během žehnání (tak vždy nazývám exorcismy), nikoli předtím. Často se uvádí divné nebo prudké chování a typickým příznakem je odpor k posvátnému - lidé se najednou přestanou modlit, ani nev kročí do kostela a mají přítom pocety vzteku; často proklínají a ničí posvátné obrazy. Skoro vždycky se objevuje zlostné a asociální chování vůči rodině nebo lidem, s nimiž se člověk stýká, i různé jiné příznaky podivného chování.

Je zbytečné říkat, že kdo skončí u exorcisty, podstoupil už všechna možná lékařská vyšetření a léčení. Výjimky jsou velmi vzácné. Proto může exorcista snadno zjistit názor lékaře, informace o dosavadní léčbě a jejích výsledcích.

Často je postiženo česlo žaludku (svěrač u vstupu jícnu do žaludku; těsně pod hrudní kostí). Také tam se mohou objevit pronikavé a nevléčitelné bolesti. Typickou potíží ďábelského původu je časté přemísťování bolestí: hned v žaludku nebo střevě, hned v ledvinách nebo vaječníku... Lékaři nechápou příčiny a medikamentózní léčba nepřináší zlepšení.

Mnohdy pacient (nebo také ostatní, je-li zasažena rodina) slyší divné zvuky, kroky na chodbě, otvírající

a zavírající se dveře, věci mizí, a pak se objevují na nejrůznějších místech, je slyšet rány do zdí nebo do nábytku. Abych se dopátral příčin, vždy se ptám, kdy tyto rušivé vlivy začaly, zda jsou spojeny s určitou událostí, zda se dotyčný účastnil spiritistických seancí, obrátil se na kartářku nebo jasnovidce a jak to probíhalo.

Je možné, že na něčí radu byly při prozkoumání polštářů nebo matrací dotyčného nalezeny podivné věci: barevné nitě, chomáče vlasů, pletence, dřevěné nebo železné třísky, pevně svázané věnce nebo stuhy, panenky, krevní sraženiny, kameny atd. V takovém případě jde o předmětové prokletí.

Jestliže výsledky dotazů potvrdí podezření z vlivu ďábla, přistoupíme k exorcismu.

Uvedu některé případy, přičemž samozřejmě změní jméno a vše, co by mohlo identifikovat osoby.

Pro několik požehnání přišla ke mně paní Marta v doprovodu manžela. Přijeli zdaleka a s nemalou obětí. Mnoho let byla Marta v péči neurologů, avšak bez úspěchu. Po několika otázkách jsem poznal, že mohu přistoupit k exorcismu, přestože byla bezúspěšně exorcizovaná jinými. Na začátku padla na zem a zdálo se, že je v bezvědomí. Pokračoval jsem úvodními modlitbami a měla námitky: „Chci skutečný exorcismus, ne tohle!“ Jakmile jsem začal slovy *exorcizo te*, uklidnila se. Tato slova jí zřejmě utkvěla v mysli z předchozích exorcismu. Pak si začala stěžovat, že jí způsobují bolest očí, což se neshodovalo s chováním posedlých. Když přišla na další setkání, nedokázala říct, zda můj exorcismus měl nějaké účinky. Než jsem ji definitivně propustil, zavedl jsem ji pro jistotu k P. Candidovi. Vložil ruku na její hlavu a hned mi řekl, že ďábel s tím neměl nic společného. Byla případem pro psychiatry, ne pro exorcisty.

Čtrnáctiletý Pierluigi byl na svůj věk velký a silný. Nebyl schopen studovat, zoufali nad ním učitelé a kamarádi, s nimiž nevycházel. Nebyl ale prudké povahy. Když seděl na zemi se zkříženýma nohama (říkal, že dělá indiána), žádná síla ho nemohla zvednout, byl jako z olova. Po různých bezvýchledných léčeních byl přiveden k P. Candidovi, který zjistil skutečnou posedlost. Pierluigi nebyl hádavý, ale lidé v jeho přítomnosti se stávali nervózními, křičeli a nebyli schopni se ovládnout. Jednoho dne si sedl se zkříženýma nohama ve třetím poschodí u svého bytu. Nájemníci chodili po schodech nahoru a dolů, trásli s ním, aby odešel, ale on se nehýbal. Najednou se všichni nájemníci současně ocitli na schodech v různých poschodích, řvali a křičeli na Pierlugiho jako posedlí. Někdo zavolal policii. Pierlugiho rodiče zavolali P. Candida, který přišel skoro současně s policií a začal si s chlapcem povídat a přesvědčovat ho, aby šel domů. Avšak ramenatí příslušníci řekli: „Ustupte stranou, otče, to je případ pro nás.“ Snažili se odsunout Pierlugiho, ale nepohnuli s ním ani o milimetr. Překvapení a celí zpocení nevěděli, co dělat. P. Candido jim řekl: „Ať se každý vrátí do svého bytu.“ Během chvíle nastalo naprosté ticho. Pak dodal: „Vy teď sestupte o jedno poschodí a dívejte se.“ Uposlechli ho. Nakonec řekl Pierlugimu: „Byl jsi dobrý, neřekl jsi ani slovo a držel jsi je všechny na uzdě. Teď pojď se mnou domů.“ Vzal ho za ruku, Pierluigi se zvedl a spokojeně ho následoval tam, kde na něho čekali rodiče. Exorcismus přinesl výrazné zlepšení, ale ne úplné vysvobození.

Jeden z nejtěžších a jednu dobu velmi známých případů, na které si vzpomínám, se týká člověka, je muž po mnoho let dával požehnání P. Candido. Také já jsem ho šel požehnat v jeho domě, odkud se nemohl hnout. Po exorcismu neřekl nic (měl němého démona), avšak po mém odchodu následovala prudká re-

akce. Stávalo se to vždy. Stařec byl vysvobozen právě včas, aby šťastně dožil poslední týdny života.

Jedna matka byla zdrcena z podivného chování svého syna: v určitých chvílích se zlobil a křičel jako šílený, proklínal a když se pak opět uklidňoval, nevzpomínal si na nic z toho. Nemodlil se a nikdy by nesouhlasil s tím, aby mu kněz požehnal. Jednoho dne nechala matka požehnat jeho šaty příslušnou modlitbou z rituálu, zatímco syn byl v práci a měl na sobě jako obvykle montérky. Po návratu z práce je svlékl špinavé a bez jakéhokoliv podezření se oblékl. Za několik sekund si šaty zběsile svlékl, skoro je ze sebe strhl a vzal si znovu pracovní oblečení, aniž by něco řekl. Nebyla s ním řeč a nechtěl si obléci požehnané šaty, které dovedl odlišit od nepožehnaných ze svého malého šatníku. Tento fakt dokázal, že mladík potřeboval exorcismus.

Dva mladí bratři se na mě obrátili, abych jim požehnal, protože trpěli zdravotními potížemi a byli vyrušováni podivnými zvuky v domě, hlavně v určitých nočních hodinách. Při požehnání jsem zjistil nepatrné negativní projevy, poradil jim časté přijímání svátostí, intenzivní modlitby, používání tří svátostin (exorcizované vody, oleje a soli) a vybídl jsem je přijít znovu. Z jejich odpovědí na otázky vyšlo najevo, že těžkosti začaly, když se jejich rodiče rozhodli vzít domů dědečka, který byl sám. Byl to člověk stále se rouhající, zlořečící a proklínající všechno a všechny. Oplakávaný P. Tomaselli říkal, že někdy stačí jeden člověk, který proklíná, aby rodina byla působením ďábla zničena. Tento případ byl toho důkazem.

U takových pacientů je vhodné používat eufemistické výrazy. Exorcismy nazývám vždy *požehnáním*, zjištěné potíže způsobené ďáblem *negativními projevy*. A je výhoda, že modlitby jsou v latině. Nemá se totiž používat alarmujícího vyjadřování, které může působit negativně a vyvolat klamné sugesce. Jsou lidé stržení mánií, že mají v sobě démona. Můžeme si být skoro jisti, že to není pravda. Pro jejich zmatenou mysl se skutečnost, že byli exorcizováni, může stát jistým potvrzením, že v sobě démona mají. A nikdo jim to nevymluví. Když lidi dobře znám, zdůrazňuji, že jim udělují požehnání, i když dělám exorcismus. Často udělím prostě požehnání pro nemocné podle rituálu.

Úplná svátostina obsahuje dlouhé úvodní modlitby, za nimiž následují tři pravé exorcismy; jsou různé, doplňují se a sledují logický vývoj předcházející osvobození. Nezáleží na tom, kdy byly ustanoveny (1614?); jsou to výsledky velmi dlouhé osobní zkušenosti. Ti, kteří je napsali, pečlivě vyzkoušeli a prozkoumali odezvu každé věty pronesené k démonizované osobě. Je několik malých nedostatků, které napravit P. Candido (a já s ním). Chybí například vzývání Panny Marie. Do každého ze tří exorcismu jsme je přidali a použili slov z exorcismu Lva XIII. Jsou to však jen maličkosti.

Řekl jsem už, že exorcismus může trvat několik málo minut i několik hodin. Při prvním, i když zjistíme už ze začátku negativní projevy, je lepší se omezit

na některé úvodní modlitby a jeden ze tří exorcismu. Obvykle vyberu první, který dává také příležitost k pomazání. Rituál o tom nemluví, tak jako o mnoha jiných věcech, o nichž bude řeč. Ze zkušenosti víme, (inspirovalo nás pomazání při křtu), že je velmi užitečné použít olej katechumenů se slovy: „Sit nominis tui signo famulus tuus munitus.“ Démon se snaží skrýt, aby nebyl odhalen a vyhnán. Proto se může stát, že při prvních exorcismech projevuje svou přítomnost málo nebo vůbec ne. Moc exorcismu ho donutí ukázat se. Způsoby, jak ho vydráždit, jsou různé.

Rituál neurčuje polohu, kterou má zaujmout exorcista: někdo stojí a jiný sedí, někdo po pravici, jiný po levici posedlého člověka nebo za ním. Rituál pouze určuje, že od slov *Ecce crucerà Domini* má kněz položit konec štolu na krk pacienta a pravou ruku na jeho hlavu. Zjistili jsme, že démon je velmi citlivý na lidské smysly (jednou mi řekl „vstupuji jimi“), především na oči. My tedy (P. Candido a jeho žáci) obvykle držíme dva prsty lehce na očích a zvedáme víčka v určitých momentech modlitby. Skoro vždy se stává, že v případě přítomnosti démona jsou oči úplně bílé. Stěží je vidět zřítelnice a to, zda jsou nahoře či dole, a někdy je třeba si pomáhat druhou rukou.

Poloha zřítelnice má význam pro určení druhu démona a potíží pacienta. Položili jsme otázky mnoha démonům, a ti se vždy zařadili do dvou skupin (podle IX. kapitoly Zjevení): jsou-li zornice nahoře, jde o *štíry*, jsou-li dole, jde o *hady*. Hlavou štírů je Lucifer (jméno možná nebiblické, ale zakořeněné v tradici), hlavou hadů satan, který velí Luciferovi (mohl by to však být též démon) a všem démonům. Všimněte si, že slovo „ďábel“ nemá v bibli obecný význam démon, ale označuje vždy a jenom satana. Dalším jménem satana je Belzebul. Pro mnohé je také Lucifer synonymem sa-

tana. Nebudu se o této otázce šířit; podle mé zkušenosti jde o dva různé démony.

Démoni se projevují velice neradi, je třeba je k tomu donutit. Mluví jenom v nejtěžších případech, tj. pouze při skutečné posedlosti. Někdy spontánně žvaní, aby vyrušili exorcistů z nezbytného soustředění a nemuseli odpovídat na otázky, které jim položí. Při vyptávání je velmi důležité přidržet se směrnic rituálu: neptat se zbytečně nebo ze zvědavosti. Ptáme se na jméno, zda jsou přítomni další démony a kolik jich je, kdy a jak démon vstoupil do těla člověka a kdy odamtud vyjde. Je-li přítomnost démona způsobena prokletím, zeptáme se, jakým způsobem se to stalo. Jestliže dotyčný něco prokletého snědl nebo vypil, musí to vyzvracet. Jde-li o ukrytý prokletý předmět, je třeba se zeptat, kde se nachází, abychom ho s náležitými opatřeními mohli spálit.

Během exorcismu vše vychází najevo ponenáhlu nebo v některých případech přítomnosti d'ábla nepředvídanými výbuchy. Exorcista se naučí rozpoznávat intenzitu a závažnost zla: zda se jedná o *posedlost* nebo o *sužování* démonem (také *týrání* démonem) a zda je to menší zlo či zlo hluboce zakořeněné. Je obtížné najít knihy, které by podaly jasné vysvětlení tohoto problému. Sám používám následujícího kritéria. Jestliže se dotyčná osoba během exorcismu dostane do *transu* (v okamžiku, kdy je démon mocí exorcismu nucen ukázat se; může napadnout člověka i jindy, ale obvykle ne v takové intenzitě), démon mluví ústy člověka a při prudkých pohybech používá jeho údy, jde o *posedlost d'áblem*. Jinými slovy, člověk má v sobě démona, který se čas od času projevuje prostřednictvím jeho údů. Na konci exorcismu si dotyčný nevzpomíná na nic z toho, co se přihodilo. Jestliže však během exorcismu neztrácí zcela vědomí (i když má určitou reakci, která ukazuje na útok démona)

a na konci si pamatuje (i matně), co slyšel nebo dělal, jde o *sužování d'áblem*. V těle člověka není d'ábel trvale, ale čas od času ho napadne a způsobí mu fyzické a psychické potíže.

Zde je namístě promluvit o třetí formě (kromě posedlosti a sužování), což je *obsese d'áblem*, kterou jsou utkvělé a nepřemožitelné myšlenky, sužující člověka hlavně v noci, ale někdy trvale. Upozorňuji, že ve všech případech je léčení stejné: modlitba, svátosti, půst, život podle křesťanství, láska a exorcismy.

Budu teď analyzovat některé potíže všeobecného charakteru, které mohou (ale nemusí) být d'ábelského původu; nestačí k určení diagnózy, ale mohou ji pomoci stanovit.

Negativní vlivy s menší nebo větší intenzitou (podle závažnosti příčiny) se u člověka obvykle projevují v *pěti oblastech*: zdraví, citové vztahy, práce, radost ze života a touha po smrti.

Zdraví. D'ábel má moc škodit na těle i na duši. Už jsem se zmínil o nejběžnějších potížích: bolest hlavy a břicha. Tyto bolesti jsou obvykle trvalé. Jiné jsou přechodné, často trvají jen po dobu exorcismu. Jedná se o vředy, probodnutí, modřiny... Rituál radí udělat znamení kříže a pokropit svčcenou vodou. Mnohokrát jsem jasně viděl, že stačí pouze přiložit na postižené místo štolu a přitisknout jednou rukou. Několikrát za mnou přišly utrápené ženy, které měly podstoupit operaci vaječníků (jak to vypadalo podle bolesti a ultrazvukového vyšetření - sonografie). Po exorcismu jejich bolesti přestávaly. Po nové sonografii se abnormality na snímku už neobjevily, takže operace byla zbytečná. Po exorcismu P. Candida mizely mnohé těžké choroby, i mozkové nádory, jimiž si lékaři byli jisti. Tyto věci se mohou stát samozřejmě jen těm, kdo jsou svázání a u nichž se dá předpokládat, že zlo pochází od d'ábla.

Citové vztahy. Ďábel může způsobit nepřekonatelné stavy nervozity, zvláště ve vztahu k osobám, které nás nejvíce milují. Takto se ničí manželství či přerušuje zasnoubení. Zlý vyvolává hádky, křiky a scény v rodinách, kde se ve skutečnosti všichni mají rádi - a vždy z malicherných důvodů. Trhají se přátelské svazky, v postižených osobách vzniká pocit, že nejsou nikde žádoucí, že se jim kdekdo vyhýbá, že se musí izolovat. Nastupuje nepochopení, neláska, totální prázdnota v citech, neschopnost vdát se či oženit.

Práce. Přeplněné obchody, které najednou zejí prázdnotou a nikdo tam nevkročí, neschopnost najít práci (z lidského hlediska často z nesmyslných důvodů). Viděl jsem zámožné rodiny, které upadly z nevysvětlitelných důvodů do nehlubší bídy, zavedené soukromé firmy, jež se naráz ocitly v bankrotu. Zkrátka nevysvětlitelné přechody z ekonomické normality do bídy, z intenzivní práce do nezaměstnanosti.

Radost ze života. Je logické, že fyzické bolesti, citová izolace a ekonomický krach vedou k pesimismu. Člověk je pak schopen vnímat pouze negativní stránku života. Ztrácí se optimismus nebo aspoň naděje, život se jeví zcela čemý, bezvýchodný, nesnesitelný.

Touha po smrti. To je konečný cíl ďábla: dovést k zoufalství a sebevraždě. A hned mohu dodat, že jakmile někdo vstoupí pod ochrannou střechu církve, jediným požehnáním se tento pátý bod vyloučí. Zdá se, že znovu prožíváme to, co Pán dovolil ďáblu vůči Jobovi: „Tady ho máš, avšak zachovej ho při životě“ (Job 2,6). Mohl bych vyprávět několik příběhů, kdy Pán zázračným způsobem zachránil jisté osoby před sebevraždou.

Když jsem tyto body objasňoval, mnozí se v nich plně nacházeli, třebaže na různém stupni závažnosti. Zdůrazňuji, že tyto negativní projevy mohou být následkem přítomnosti ďábla, ale mohou mít také jiné

příčiny. Na základě pouhých příznaků nemůžeme dospět k závěru, zdaje dotyčný posedlý či pod určitým vlivem Zlého.

K pátému bodu - touze zemřít a pokusech sebevraždy - bych chtěl uvést alespoň jeden příklad, protože je to aspekt nejzávažnější. Měl jsem případ, kdy odborná ošetřovatelka ve stadiu akutní krize pojala zcela scestnou úvahu. Měla provést transfúzi krve a řekla si: „Do injekce dám jinou krevní skupinu, nemocný zemře, já budu zatčena, a tak se uchýlím do žaláře.“ Udělala to s přesvědčením, že k transfúzi použila jinou krevní skupinu. Pak šla do své místnosti v očekávání, že bude zatčena. Avšak hodiny plynuly dál. Transfúze proběhla velmi dobře (neví se jak) a ošetřovatelka uvažovala už jen o své vlastní hlouposti.

Jednou jsem se zeptal P. Candida, zda při svém, tak dlouhém působení žehnal někoho, kdo pak zemřel. Měl takový případ a pověděl mi o něm. Začala k němu chodit jedna dívka z Říma v žalostném stavu úplné posedlosti ďáblem, aby ji exorcizoval. Začínala z toho mít už určitý prospěch, i když s velkou námahou bojovala proti pokušení sebevraždy. Také její matka, která si myslela, že dcera má utkvělou sebevražednou představu, a neustále ji kárala, přišla jednou k P. Candidovi. Po rozmluvě s ním se zdála přesvědčená, ale nebylo tomu tak. Když se jí dcera svěřovala se svým pokušením spáchat sebevraždu, matka jí udělala jednu ze svých obvyklých scén: „Máš utkvělou představu, nejsi dobrá k ničemu, neumíš se ani zabít. Zkus to!“ A rozevřela okno. Dcera vyskočila a na místě zemřela. To byl jediný případ člověka, kterého P. Candido žehnal a který spáchal sebevraždu. Vina matky je víc než očividná.

Už jsme se zmínili o délce exorcismu a o tom, jak nelze předvídat dobu nutnou k osvobození. Velmi dů-

ležitá je aktivní spolupráce posedlého, přesto se někdy dostaví jen určité zlepšení, avšak nikoli uzdravení. Jednou P. Candido exorcizoval velkého a silného mladíka, jednoho z těch, s nimiž se exorcista zapotí, protože je třeba vynaložit velkou fyzickou námahu. Někdy se zdá, že svádíme skutečný boj. Už na začátku řekl mladík otcí Candidovi: „Nevím, zda je dobré, abyste mě dnes exorcizoval. Mám pocit, že vám něco udělám.“ A skutečně se rozpoutal mezi nimi boj a nebylo jasné, kdo vyhraje. Najednou se mladík zhroutil a také P. Candido na něj spadl a chvíli na něm ležel. Řekl mi s úsměvem: „Kdyby byl někdo v tu chvíli vešel, neuhodl by, kdo je exorcista a kdo posedlý.“ Pak se ale vzpamatoval a dokončil exorcismus. Po několika dnech mu P. Pio poslal vzkaz: „Neplýtvajte časem a energií s tím mladíkem. Je to zbytečná námaha.“ P. Pio se svou intuicí, pocházející šůry, pochopil, že by se v tom případě k ničemu nedospělo. A jeho slova se potvrdila.

Chtěl bych ještě poznamenat, že posedlost ďáblem není zlo nakažlivé, které by postihlo rodinu, pozorovatele nebo místa, kde probíhají exorcismy. Je důležité toto říct, protože my exorcisté někdy s velkými obtížemi nacházíme místa, kde lze udělit tuto svátostinu. Mnozí odmítají právě ze strachu, že místnost zůstane „zamořená“. Je nutné, aby alespoň kněží věděli, že přítomnost posedlých a exorcismy těchto lidí nezanechají žádné následky v místech a na lidech, kteří tam bydlí. Strach máme mít z hříchu. Kdo je zatvrzelý ve hříchu, kdo kleje, může způsobit škody ve své rodině, na pracovišti, na místech, kde pobývá.

Uvedu některé případy. Nevybírám z nejkřiklavějších, jež se mi staly, ale z typických a nejběžnějších.

Šestnáctiletá dívka Anna Maria se trápila, protože se jí od jisté doby nedařilo ve škole (v minulosti nikdy potíže neměla) a doma slyšela divné zvuky. Přišla ke

mně doprovázena rodiči a sestrou. Požehnal jsem ji a zjistil určité negativní projevy. Pak jsem požehnal matku, která měla také potíže. Jakmile jsem jí vložil ruce na hlavu, silně vykřikla a sklouzla ze židle na zem. Nechal jsem odejít obě sestry a pokračoval v exorcismu ženy s pomocí jejího manžela. Zjistil jsem negativní projevy mnohem silnější než u dcery. Anně Marii stačila tři požehnání; byl to lehký případ a byl hned vyřešen. Její matka však potřebovala několik měsíců s rytmem jednoho požehnání týdně. Úplně se uzdravila mnohem dřív, než jsem předpokládal z reakcí na první požehnání.

Asi třicetiletou matku tří synů, Janu, mi poslal její zpovědník. Cítila bolesti hlavy, břicha a omdlávala. Podle lékařů byla naprosto zdravá. Zlo se pomalu dostávalo na povrch: přítomnost tří démonů a každý do ni vstoupil v důsledku factory (předmětového prokletí, viz kapitola Prokletí, pozn. překladatele) ve třech obdobích jejího života. Nejtěžší způsobila dívka, která před Janinou svatbou toužila vzít si za manžela jejího snoubence. Byla to rodina intenzivní modlitby, a tak byly exorcismy usnadněny. Dva démoni vyšli celkem brzy, zatímco třetí byl odolnější. Bylo nutněji žehnat jednou týdně skoro tři roky.

Po dohodě přišla za mnou Marcela, devatenáctiletá dívka se světlými vlasy a povýšeným pohledem. Trpěla pronikavými žaludečními bolestmi a trápilo ji vlastní chování, jež nedokázala zvládnout ani doma, ani v práci. Dávala urážlivé a nevrle odpovědi a nedokázala s tím přestat. Podle lékařů jí nebylo nic. Jakmile jsem jí na začátku požehnání položil prsty na oční víčka, měla oči zcela bílé a sotva zřetelné zornice byly dole. Vybuchla v ironický smích. Sotva jsem si stačil pomyslet, že to byl satan, hned jsem uslyšel: „Já jsem satan“ - a nový smích. Postupně Marcela zintenzívnila život modlitby, s vytrvalostí začala chodit k přijímání

a ke zpovědi jednou týdně (zpověď je silnější než exorcismus!). Rovněž se začala vytrvale denně modlit různě. Dostavilo se postupně zlepšení kromě několika stagnací, kdy zpomalovala rytmus modlitby, a do dvou let se uzdravila.

Osmadvacetiletý Josef ke mně přišel provázen matkou a sestrou. Hned jsem viděl, že jde, jen aby jim vyhověl. Silně zapáchal kouřem. Bral drogy, prodával je a proklínal. Bylo zbytečné mluvit o modlitbě a o svátostech. Snažil jsem se ho co nejlépe připravit, aby s dobrou vůlí přijal mé požehnání. Bylo to velmi krátké. Démon se projevil hned a bouřlivě, a tak jsem usekl modlitbu. Když jsem Josefovi řekl diagnózu, odpověděl mi: „Věděl jsem to a jsem tomu rád. S démonem je mi dobře.“ Už jsem ho nikdy neviděl.

Přes svůj mladý věk přišla ke mně sestra Anděla v žalostném stavu: sotva dokázala mluvit a ještě méně se modlit. Zjevně trpěla po celém těle, nebylo místo, které by ji nebolelo. V hlavě jí stále zněla rouhání a často byly slyšet divné zvuky, které slyšely i ostatní sestry. Počátkem všech trampot bylo prokletí nehoďného kněze. Sestra Anděla nabízela všechna utrpení i pro dobro své kongregace. Po mnoha požehnáních, která jí byla ku prospěchu, byla přemístěna do jiného města. Doufám, že našla exorcistů, který pokračoval v jejím osvobození.

Z otřesného případu předmětového prokletí popíšu jeden. Otec rodiny a zdárně zavedený obchodník se najednou ocitl z nevysvětlitelných důvodů bez potpávky. Měl sklady plné zboží, ale zákazníci se neukazovali. Když se mu jednou podařilo prodat určité zboží, nákladní vůz určený k vyzvednutí měl opakovaně poruchy a nedojel k cíli. Smlouva proto vyšla naprázdno. Jindy se mu s velkou námahou podařilo vyjednat určitý obchod; přijel nákladní vůz, ale nikdo nebyl schopen zvednout roletu obchodu. Také tentokrát vy-

šel naprázdno. Ve stejném období mu provdanou dceru opustil manžel a druhou snoubenec před svatbou (dum už měli kompletně zařízený), aniž by řekl proč. K tomu zdravotní potíže a zvuky v domě, jak se skoro vždy v takových případech stává. Zdálo se, že nevíme odkud začít. Kromě obvyklých rad ohledně modlitby, častého přistupování ke svátostem a důsledně žitého křesťanství jsem začal žehnat všechny členy rodiny. Pak jsem celebroidal mši v domě a na místech, kde pracoval otec. Tato místa jsem také exorcizoval. Výsledky začaly být zjevné po roce, i když se dostavovaly jakoby zpomaleně. Byly to opravdu tvrdé zkoušky víry a trpělivosti!

Dvacetiletá Antonie přišla provázena otcem, který pracoval jako cukrář. Dcera se začala projevat jako vědma, slyšela divné hlasy, nedokázala spát ani pracovat. Skoro současně začal trpět otec žaludečními bolestmi, které lékaři nedokázali zmírnit. Při požehnání dcery jsem si uvědomil, že šlo o lehké negativní projevy. Řekl jsem jí, že se z toho může dostat po několika požehnáních, když se nestane nic nepředvídaného. Otec se však při požehnání dostal do transu, i když zůstal němý a nezuřil. Doporučil jsem tedy dceři, ať mu neříká nic z toho, co se stalo, aby se nezalekl, ale ať se oba vrátí. Doma to dcera nedokázala zamlčet a řekla všechno. Otec se ulekl transu a obrátil se na znalce magických praktik. Od člověka, který mi je poslal, vím, že jsou na tom oba špatně, ale ke mně už nepřišli. Už se mi stalo, že lidé zbavení odvahy z pomalého průběhu uzdravení se obrátili jinam s velmi špatnými následky. Bůh nás stvořil jako svobodné, a tak se svobodně můžeme vrhnout do zkázy.

Je třeba říct, že démon zpravidla dělá všechno proto, aby nebyl odhalen. Je velmi skoupý na slova a snaží se odradit pacienta i exorcistů. Pro větší názornost rozlišujeme čtyři fáze jeho chování: před odhalením, během exorcismu, před vyjitím a po osvobození. Upozorňujeme, že nikdy neexistují dva stejné případy. Chování démona je velmi různorodé a nepředvídatelné. Píšeme pouze o těch jeho projevech, s nimiž jsme se nejčastěji setkali.

1) *Před odhalením.* Démon způsobuje fyzické a psychické potíže. Lékaři léčí postiženou osobu, aniž by znali nebo brali v úvahu skutečný původ zla. Léčba je zdlouhavá a lékaři zkouší různé léky, které se vždy ukáží jako neúčinné. Proto se běžně stává, že pacient mění lékaře, kterým vyčítá, že nerozumějí jeho potíží. Těžší je léčení psychických potíží. Odborníci často nenajdou nic (to se stává i u fyzických bolestí) jeho rodina považuje postiženého za člověka s utkvělou představou. Jedním z nejtěžších křížů těchto „nemocných“ je nepochopení. Dříve či později po marném tlučení na dveře oficiální medicíny hledají tito lidé léčitele, v horším případě šarlatány, chiromantiky a zaříkávače. A tak se jejich potíže znásobují.

Ten, kdo se obrací na exorcistů (na radu přítele a velmi zřídka kněze), má už obvykle trpké zkušenosti s lékaři, k nimž ztratil důvěru; ve většině případů byl také u okultistů nebo podobných lidí. Nedostatek víry

nebo skutečnost, že dotyčný není praktikujícím křesťanem, i neospravedlnitelný nedostatek zájmu církve v této oblasti nám umožňuje pochopit takové chování. Většinou je to náhoda, že se člověk dozví o existenci exorcisty.

Mějme na mysli, že démon i v případech úplné posedlosti (kdy jedná a mluví prostřednictvím údů nešťastníka) nepůsobí stále, ale střídavě (obecně to nazýváme „krizovým momentem“), s delšími nebo kratšími přestávkami. Kromě nejtěžších případů může člověk plnit své povinnosti ve škole nebo v práci, takže se zdá být normální, a jenom on sám ví, kolik námahy ho to stojí.

2) *Chování během exorcismu.* Obecně se démon snaží dělat všechno, aby nebyl odhalen nebo alespoň nebyla zjištěna hloubka posedlosti. Ne vždy se mu to povede. Donucen mocí exorcismu, projeví se někdy už od první modlitby a jindy je k tomu třeba víc exorcismu. Vzpomínám si na mladého člověka, u něhož se při pivním požehnání projevil jenom podezřelý příznak. Pomyslel jsem si: „Je to lehký případ. Vyvázne z toho tímto požehnáním a několika dalšími.“ Podruhé začal zuřit, a pak už jsem nezapočal s exorcismem, dokud ho nedrželi čtyři silní muži.

V jiných případech musí dozrát Boží čas. Vybavuji si člověka, který byl u několika exorcistů (včetně mne). Ti si nevšimli ničeho zvláštního. Konečně démon ukázal svou pravou tvář a od té doby se pokračovalo obvyklým způsobem tak často, jak bylo nutné k vysvození svázaného. Někdy se démon ukazuje už při prvním nebo druhém požehnání v celé své síle, která je různá případ od případu. Jindy se projevuje postupně: postižení lidé mají pokaždé nové potíže. Mívají pocit, že všechno zlo, které je uvnitř, musejí vyplavit pomalu na povrch, aby mohlo být odstraněno.

Démon reaguje na modlitby a rozkazy různě. Snaží se jevit indiferentně, ale ve skutečnosti trpí během exorcismu stále víc, dokud se nedospěje k osvobození. Někteří posedlí zůstávají nehybní a potichu, reagují jenom jejich oči při dráždění. Někteří sebou vrtí a je nutné je držet, aby si nic neudělali. Jiní naříkají, hlavně když přitlačíme štolu na bolavých místech, jak předepisuje rituál, nebo když na nich uděláme znamení kříže a pokropíme je svěcenou vodou. Je málo těch, kteří zuří, a takové je třeba pevně držet - exorcistovi přitom pomáhají pomocníci nebo příbuzní.

Démoni se všeobecně jeví jako zdrženliví v mluvení. Rituál správně zdůrazňuje neklást otázky ze zvědavosti, ale ptát se na to, co prospívá rozvázání. První věc, na kterou se máme zeptat, je jméno. Pro démona, jemuž je cizí ukázat se je zjevení jeho jména porážkou. A když je řekne, nikdy je nechce opakovat v následujících exorcismech. Pak se přikáže ďáblu, aby řekl, kolik je v těle přítomno démonů. Může jich tam být mnoho nebo málo, ale vůdcem je vždy ten, který řekne své jméno jako první. Když má démon jméno biblické nebo jméno dané tradicí (například *Lucifer* není podle mého názoru jméno biblické, ač se v bibli vyskytuje, a podle mnoha biblistů se k démonu vůbec nevztahuje), jde o „těžký kalibr“; ten se nenechá přemoci tak snadno. Obtížnost je určena také silou, kterou se démon zmocnil člověka. Když je démonů víc, vůdce odejde vždy poslední.

Míra svázanosti vyplývá také z reakce démona na svatá jména. V podstatě démoni tato jména nevyslovují a vyslovit nemohou. Nahrazují je jinými výrazy. „On“ označuje Boha nebo Ježíše, „ona“ Pannu Marii. Jindy říkají „tvůj vůdce“ nebo „tvoje paní“, čímž míní Ježíše nebo Pannu Marii. Je-li však svázanost velmi silná a démon má vysoké postavení (opakujeme, že si zachovávají hodnost, kterou měli jako andělé: trůny,

vlády, panství...), může se stát, že vysloví s hrozným rouháním jméno Boží a jméno Panny Marie.

Mnozí lidé věří (kdoví proč), že démoni žvaní a při exorcismu veřejně řeknou všechny jejich hříchy před svědky. Je to scestná pověra. Démoni neradi mluví, a když, tak nesmysly, aby odvedli pozornost exorcisty a unikli jeho otázkám. Mohou existovat určité výjimky. Jednou pozval P. Candido kněze, který se chlubil, že nevěří v exorcismy, a přišel se podívat na jeho vymítání démona. Choval se přitom pohrdavě, měl založené ruce, nemodlil se (jak činí vždy přítomní) a ironicky se usmíval. Najednou ho démon oslovil: „Říkáš, že ve mne nevěříš. Ale ženským věříš, těm ano, a jak jim věříš!“ Nešťastník tiše začal couvat ke dveřím a utekl, jak nejrychleji to šlo.

Další otázky, které doporučuje rituál, jsou: jak dlouho se nachází démon v těle, z jakého důvodu a podobně. Až přijde vhodná chvíle, uvedeme také, jak se chovat v případě předmětového prokletí, které otázky položit a co dělat. Je ale třeba zdůraznit, že démon je kníže lži. Snadno může obviňovat člověka, aby vzniklo podezření a nepřátelství. Je třeba pečlivě zvážit jeho odpovědi. Řeknu pouze to, že obecně vzato, má dotazování démona malý význam. Mnohokrát například oslabený démon odpovídal na otázky, kdy vyjde, a pak v ten den vůbec nevyšel. Zkušený exorcista P. Candido, který rozpozná, o jaký druh démona jde, a často uhodne také jeho jméno, klade otázky velice málo. Někdy na otázku po jménu dostal odpověď: „Už to víš.“ A byla to pravda.

Jde-li o silnou svázanost, démoni mluvívají spontánně, protože se snaží odradit nebo zastrašit exorcistů. Několikrát jsem dostal tyto odpovědi: „Nic proti mně nezmůžeš; to je můj dům, je mi tu dobře a zůstanu tady; maříš svůj čas.“ Nebo hrozby: „Sežeru ti srdce; tuto noc strachem nezamhouříš oko; přijdu do

tvé postele jako had; svrhnu tě z postele..." Na určité mé odpovědi zmlkne. Když mu například řeknu: „Jako patrona mám archanděla Gabriela, zkus bojovat s ním; mám svého anděla strážného, který bdí, aby se mě nikdo nedotkl; ty nemůžeš dělat nic" apod.

Vždycky se však najde nějaká jeho slabina. Někteří démoni nesnesou kříž udělaný štolou na bolavých místech, jiní vdechnutí do obličej. Další se brání všemi silami pokropení svěcenou vodou. Exorcista může použít určité věty v modlitbách exorcismu nebo v jiných, na něž démon prudce reaguje nebo ztratí sílu. Rituál radí tyto věty opakovat. Exorcismus může být dlouhý nebo krátký podle toho, co exorcista na základě různých faktorů považuje za vhodné. Často je prospěšná přítomnost lékaře, aby stanovil počáteční diagnózu nebo určil délku exorcismu vzhledem ke zdravotnímu stavu posedlého (má např. srdeční chorobu), ale také když není dobře exorcistovi. Ten většinou pozná, kdy má skončit a kdy je zbytečné pokračovat.

3) *Chování před vyjitím.* Je to choulostivá a těžká chvíle, která se může velmi protáhnout. Zčásti démon ukazuje, že ztratil sílu, zčásti se snaží rozpoutat poslední útok. Zatímco při běžném onemocnění se nemocnému postupně daří lépe, až se uzdraví, tady je to často naopak; postižený se cítí stále hůř, a teprve když už nemůže dál, přijde uzdravení. Není tomu tak vždy, ale bývá to běžné.

Opustit člověka a jít do pekla (kde je skoro vždy odsouzen) znamená pro démona zemřít věčně, ztratit všechny příležitosti být činným a obtěžovat lidi. Tento svůj stav vyjadřuje výrazy, často opakovanými během exorcismu: „Umírám, umírám; už nemůžu; dost, tak mě zabijte; jste vrazi, kati; všichni kněží jsou vrazi " apod. Obsah se naprosto změnil ve srovnání s pivními exorcismy. Jestliže tehdy říkal: „Nic proti mně nezmů-

žeš," nyní říká: „Zabíjíš mě. Přemohljsi mě." Jestliže dřív říkal, že nikdy neodejde, protože mu bylo dobře, nyní říká, že se cítí velmi špatně a chce odejít. Každý exorcismus je jako bít démona holí: sám hodně trpí, ale způsobuje bolest a vyčerpanost také člověku, v němž se nachází. Přiznává, že během exorcismu je mu hůř než v pekle. Když P. Candido jednou exorcizoval člověka blízkého osvobození, démon řekl otevřeně: „Myslíš, že bych odešel, kdyby mi nebylo hůř tady?" Exorcismy se mu staly nesnesitelnými.

Další aspekt, který máme mít na mysli, abychom pomohli lidem blízkým osvobození, je to, že démon se snaží předat jim své pocity. Už to nemůže vydržet a přenáší na ně stav nesnesitelné malátnosti. Je zoufalý a snaží se předat svázanému člověku své zoufalství. Je u konce života, neschopný ani správně uvažovat a předává člověku pocit, že i jeho život je u konce, a stupňuje jeho přesvědčení, že je blázen. Lidé se mnohdy ztrápeně ptají exorcisty: „Řekněte mi upřímně, jsem blázen?" Také pro svázaného jsou exorcismy stále namáhavější a někdy nepřijde na setkání, není-li někým doprovázen nebo téměř donucen. Měl jsem několik případů, kdy lidé blízko nebo dost blízko osvobození přestali chodit na exorcismy. Tak jako těmto „nemocným" máme pomáhat modlit se i chodit do kostela (a přistupovat ke svátostem), protože sami toho nejsou schopni, je třeba jim pomáhat k exorcismu, hlavně v závěrečné fázi. A je nutné stále je povzbuzovat.

K těmto těžkostem postižených bezesporu přispívá fyzická únava a jakási malomyslnost, která je způsobena zdlouhavým průběhem a pocitem, že jejich potíže se už nedají odstranit. Démon může způsobit také fyzické, a hlavně psychické potíže, které se mají odborně léčit i po osvobození. Jsou však možné případy úplného uzdravení bez následků.

4) *Po osvobození.* Je velmi důležité, aby osvobozený člověk nezpomalil rytmus modlitby, přistupoval ke svátostem a usiloval o křesťanský život. A čas od času je prospěšné požádat ještě o několik požehnání. Neboť se často stává, že démon útočí, tj. snaží se vrátit, a nesmíme mu otevřít dveře. Můžeme mluvit spíš o období posílení než o rekonvalescenci. Toto období je nutné ke stabilizaci dosaženého osvobození. Měl jsem několik případů opětného upadnutí. Leckdy to nebylo z nedbalosti člověka, který se snažil zachovat rytmus intenzivního duchovního života, a druhé osvobození bylo relativně snadné. Přispělo-li však k novému pádu zanedbávání modlitby (a člověk upadl do stavu habituálního hříchu), byla situace horší, jak popisuje Matoušovo evangelium 12,43-45 (démon se vrací se sedmi dalšími duchy, horšími, než je sám).

Čtenáři neuniklo, že démon dělá vše, aby zatajil svou přítomnost - jak jsme si už řekli a zopakovali. Tento postřeh pomáhá (jistě však nestačí) rozlišit svázanost od určitých forem psychických nemocí, při nichž se pacient snaží být středem pozornosti. Démon se chová opačně.

SVĚDECTVÍ POSTIŽENÉHO

(Tato kapitola není moje, ale je svědectvím napsaným s neobyčejnou jasností. I pro nejzkušenějšího exorcistu je těžké vžít se do role svázaného a pochopit, co prožívá. Také to, co se může jevit jako negativní projev střední obtížnosti, skrývá utrpení, které pacient s námahou popisuje. Stěžejním úsilím G.G.M. bylo popsat nepopsatelné. Přiznává, že ho pochopí hlavně ti, kteří jsou postiženi podobným způsobem.)

Všechno začalo po mých šestnáctých narozeninách. Předtím jsem byl šťastný hoch, nenucený a docela veselý, i když jakási tíseň mě pronásledovala. Vždycky mi říkali: „My uděláme to a to - a ty?“, „My půjdeme tam a tam - a ty?“ Nechápal jsem proč, ale tehdy jsem z toho nedělal vědu. Bydlel jsem v přímořském městečku. Moře, svítání a venkov mi velice pomáhaly nepropadat melancholii. Po svých šestnáctých narozeninách jsem se přestěhoval do Říma. Opustil jsem církev a začal vyhledávat všechno to, co ve velkém městě člověka láká, to znamená všechny extrémní situace, které na vesnici nepřicházejí v úvahu. Brzy jsem se seznámil s narkomany, tuláky, zloději, lehkými dívkami a podobně. Dychtil jsem naučit se tomuto „ruchu“, který mě nesmírně vzdaloval od pokoje, jaký jsem měl dřív. Začal jsem žít novou dimenzi - umělou, přesycenou a vzbužující hnus.

Měl jsem otce, který mě velmi utlačoval, sledoval každý můj pohyb a nebyl se mnou nikdy spokojený. Všechna ponížení spolu s jeho nespokojeností mě jako pružina vytlačily na ulici. Opustil jsem domov a poznal hlad, zimu, nevyspání a zlobu. Stýkal jsem se s lehkými ženami a tvrdými, surovými přáteli. Brzy ve mně vyvstala otázka bez odpovědi: „Proč žiji? Proč jsem se ocitl na ulici? Proč já jsem takový, když ostatní mají sílu pracovat a usmívat se?“

V té době jsem chodil s dívkou, která věřila, že zlo je silnější než dobro. Mluvila o čarodějnicích, magii a psala věci, z nichž se dělalo špatně. Přečetl jsem všechny její sešity, a pak jsem jí nařídil spálit je přede mnou, protože pojednávaly jen o zlu a nahánělo mi trochu strach mít je v domě. Dívka mě nenáviděla a nechápal jsem důvod. Snažil jsem se jí pomoci dostat se ze začarovaného kruhu, ale nedařilo se mi to; posmívala se mi a zároveň se vysmívala dobru, které jsem jí nabízel.

Vrátil jsem se domů k rodičům a začal chodit s ještě horší dívkou. Několik let jsem byl smutný, nešťastný a pronásledovaný všemi známými. Obklopovala mě jakási tma, úsměv mě opustil a slzy jsem měl vždy na krajíčku. Byl jsem zoufalý a položil jsem si opět otázku: „Proč žiji? Kdo jsem? Co dělá člověk na zemi?“ To všechno samozřejmě v mém okolí nikoho nezajímalo a ve chvíli hlubokého zoufalství jsem ve svém nitru zaúpěl: „Můj Bože, jsem v koncích! Teď stojím před tebou... pomoz.“ Zdá se, že jsem byl vyslyšen. Po několika dnech vešla moje dívka do kostela, pak k přijímání a brzy nato se obrátila.

Abych nezůstal pozadu, učinil jsem to také. Ocitl jsem se v kostele, kde nosili v procesí Pannu Marii Lurdeskou. Zavolali mě, abych pomohl nést sochu. Ačkoliv jsem se styděl, pomohl jsem a byl na to pyšný. **Sel** jsem k přijímání a překvapil mě zpovědník, který

byl hodný a plný pochopení. Při odchodu jsem si říkal: „Dokázal jsem to, vrátil jsem se k dobru," přestože jsem nevěděl, co je dobro. Po několika týdnech jsem se dozvěděl o Medžugorji, kde se od roku 1981 zjevovala Panna Maria. Odjel jsem tam se svou dívkou, povzbuzen navíc zázrakem, který zde nebudu popisovat. Vrátili jsme se do církve, změnili svůj život a milovali jsme Boha víc než sebe. Tolik, že ona se stala řeholnicí a já pomýšlel na kněžství. Nedokázal jsem už potlačit radost, že mám důvod žít.

To však byl jenom začátek. Existoval „někdo", kdo s tím vším nebyl spokojený. Po několika letech jsem znovu odjel do Medžugorje a po návratu do Říma jsem začal cítit ozvěnu oné tmy, v níž moje duše žila, než poznala Boha. Během několika týdnů se stala skutečností. Zdůvodňoval jsem to otcovým útlakem, obtížnou situací, v níž jsem z různých důvodů žil, a tísní, která byla podle mého přesvědčení běžná. Nevěděl jsem, že u ostatních tomu tak nebylo. Začal jsem trpět jako nikdy. Býval jsem zpocený, měl horečku a síly mě opustily. Dokonce jsem nedokázal ani jíst, jídlo mi dávali do úst. Vnímал jsem, že trpělo něco jiného než tělo, protože tělo bylo těmto věcem jakoby cizí. Byl jsem v hlubokém zoufalství a mohl jsem vidět (nevím jakýma očima) jakousi tmou, jež nezatemňovala místnost, kde jsem byl, neviděl jsem ani postel, ve které jsem ležel už několik měsíců, ani budoucnost, životní šance a naději na zítřek. Byl jsem jakoby zabitý neviditelným nožem a vnímал jsem, že ten, kdo přitlačoval nůž, mě nenáviděl a chtěl něco víc než mou smrt. Je velmi těžké to vyjádřit slovy, ale bylo to tak, jak říkám.

Po několika měsících jsem se zbláznil a neuvažoval už rozumně. Chtěli mě odvézt do blázince. Nechápal jsem, co jsem mluvil, protože jsem už žil v jiné dimenzi, v té, kde jsem trpěl. Skutečnost byla ode mne jakoby oddělena. Bylo to, jako bych byl přítomný jenom

v těle, kdežto duše byla jinde, v hrozném místě, kam neproniká světlo a kde neexistuje naděje.

Mnoho měsíců jsem se potácel mezi životem a smrtí a nevěděl jsem, co si o tom mám myslet. Ztratil jsem přátele, příbuzné i pochopení rodičů. Byl jsem mimo tento svět a ani jsem nemohl vyžadovat, aby mě chápali, protože jsem měl v sobě cosi, co bych nikdy nebyl schopen popsat. Na Boha jsem skoro zapomněl, a přestože jsem se na něho obracel v pláči a nekonečném nářku, cítil jsem ho daleko. V dálce, která se neměří na kilometry, ale negaci. Jinými slovy, něco ve mně říkalo „ne“ Bohu, dobru i životu. Napadlo mě jít do nemocnice, protože jsem se domníval, že horečka, kterou jsem měl celé měsíce, musela být určité tělesného původu a po jejím odstranění bych se cítil lépe. Musel jsem něco udělat!

V Římě mě jenom s horečkou nechtěli v žádné nemocnici přijmout. Musel jsem jet jinam, 300 kilometrů daleko. Tam jsem zůstal dvacet dní. Podstoupil jsem vyšetření všeho druhu, odebírali mi nejrůznější vzorky. Bylo to bezvýsledné a odnesl jsem si odtud klinickou zprávu, kterou by mi záviděl i sportovec. Podle ní jsem byl zdrav jako ryba, ale s poznámkou, že nelze vysvětlit horečku a napuchlý, sinalý obličej.

Byl jsem bledý jako stěna. Jakmile jsem vyšel z nemocnice, kde se mé potíže trochu zmírnily, dostal jsem se do těžké krize. Několikrát jsem zvracel, velmi jsem trpěl. Ocítl jsem se v neznámé části města; nevím ani jak. Nohy šly samy, ruce byly na vůli nezávislé a stejně tak ostatní části těla. Byl to hrozný pocit. Končetiny mě už neposlouchaly. Nikomu to nepřeji zažít. K tomu se ještě vrátila tma, která se tentokrát rozšířila z duše také do těla. Byl jasný den a já viděl všechno jako v noci. Utrpení dospělo ke hvězdám, začal jsem křičet, svíjet se na zemi, jako kdybych měl v sobě oheň a vykřikl jsem úpěnlivou prosbu k Panně Marii: „Matko,

Matko, smiluj se... Matko, úpěnlivě tě prosím! Matko má, smiluj se, umírám." Bolesti se nezmírnily a utrpení se tak vystupňovalo, že jsem ztratil i smysl pro orientaci. Opíraje se o zeď, dostal jsem se k telefonní budce. Podařilo se mi vytočit číslo, a přitom jsem hlavou narážel na sklo a na telefon. Odpověděl mi jediný člověk, kterého jsem znal. Znovu mě odvezl do Říma. Avšak než se dostavil, pochopil jsem (jakoby vnějším poučením), že jsem viděl peklo; jenom z dálky, bez doteků, ani jsem tam nevstoupil. Tato zkušenost změnila můj život mnohem více než obrácení v Medžugorji. Tehdy jsem ještě neuvažoval o nadpřirozené skutečnosti, ale vysvětloval jsem si všechno psychikou: nepřizpůsobivost, otec utlačovatel, traumata v dětství, duševní otřesy a různé jiné věci, které velmi dobře vysvětlovaly příčiny toho, co se přihodilo. Studoval jsem psychologii pět let jako samouk a sestavil jsem si schéma, podle něhož jsem zřejmě trpět musel. V den Panny Marie Dobré rady (uvěřil jsem tomu, protože jsem ji vzýval) mi jeden řeholník poradil zavolat charismatika, který působil pod ochranou biskupa a měl dar poznání. Ten mi řekl: „Prokleli tě pomocí předmětu k smrti, a tím zasáhli rozum a srdce. Před osmi měsíci jsi snědl prokleté ovoce." Smál jsem se a ničemu nevěřil. Pak jsem nad tím uvažoval a cítil jsem, jak se ve mně znovu rodí naděje. Zapomněl jsem už tento pocit a vzpomněl si na popsání plodu a na den před osmi měsíci. „Je to pravda," konstatoval jsem, „skutečně jsem ho snědl." Tehdy jsem nechtěl jíst, protože osoba, která mi plod nabízela, ve mně vzbuzovala instinktivní odpor. Všechno se shodovalo, a tak jsem uposlechl rady vyléčit se požehnáním.

Hledal jsem exorcistů a po různém posměchu a ponižování od kněží a biskupů (poznal jsem aspekt církve zesměšňovaný samotnými pastýři) jsem zakotvil u P. Amortha. Pamatuji si ten den velmi dobře.

Nevěděl jsem ještě, co je zvláštní požehnání. Myslel jsem na znamení kříže, jak jej dělá kněz na konci mše. Posadil jsem se a on mi položil štolu na ramena a ruku na hlavu. Začal se modlit latinsky a já ničemu nerozuměl. Krátce na to studená rosa, dokonce ledová mi kanula z hlavy na ostatní části těla. Skoro po roce mě horečka poprvé opustila. Neřekl jsem nic. Kněz pokračoval a naděje ve mně začala znovu ožít, denní světlo se znovu stalo světlem, zpěv ptáků se nepodobal křiku havranů, vnější zvuky už mě neznepokojovaly. Žil jsem skutečně se zacpanýma ušima, protože sebemenší zvuk ve mně vyvolával vztek.

P. Amorth mi řekl, abych se ještě vrátil. Jakmile jsem vyšel ven, dostal jsem velkou chuť se smát, zpívat a radovat se. „Jak je to krásné,“ řekl jsem si, „už to skončilo.“ Bylo to skutečně tak - všechno, co jsem cítil, bylo skutečné: „někdo“ mě nenáviděl a jeho vztek způsobil všechno to zlo, ne moje šílenství. „Je to pravda,“ opakoval jsem si v autě, „je to skutečně pravda.“ Dnes uplynuly tři roky a díky požehnáním jsem pomalu začal být zase normální. Objevil jsem, že štěstí pochází od Boha a není výsledkem našich vítězství nebo našeho úsilí.

Zlo, takzvané neštěstí, smutek, úzkost, vyskakování nohou, nervové napětí, psychická vyčerpanost, nespavost, obava ze schizofrenie nebo epilepsie (měl jsem několikrát tyto poruchy) a mnoho jiných nemocí, kterých jsem byl obětí, mizely pouhým požehnáním. Za tři roky mám vlastní důkazy o tom, že ďábel existuje a působí mnohem víc, než si myslíme. Dělá všechno proto, aby nebyl odhalen a aby nás přesvědčil, že máme nějakou nemoc. A zatím on je původcem všeho zla a třese se před knězem s kropenkou v ruce.

Svou zkušenost jsem chtěl popsat, abych vybídl ostatní ke zkoumání této stránky našeho života, který jsem bohužel plně zakusil. Koneckonců jsem rád, že

Bůh dopustil tuto velkou zkoušku, protože teď se začínám těšit z plodů tolika utrpení. Mám čistší duši a vidím to, co jsem dřív neviděl. Jsem méně skeptický a vnímavější pro skutečnost, která mě obklopuje. Myslel jsem si, že Bůh mě opustil, ačkoliv právě tehdy mě usměrňoval, abych byl připraven se s ním setkat.

Tím, co jsem napsal, chci také povzbudit ty, kdo trpí, aby nezmalomyslněli. Nesmí si myslet, že Bůh nás opouští, i když se to může zdát. Není tomu tak a na konci hotového díla máme o tom důkazy. Stačí mít trpělivost, třeba i několik let. Musím ještě upřesnit, že požehnání mají tím větší účinek, čím víc si to Bůh přeje. Nezávisí to na vůli exorcisty nebo exorcizovaného. Na základě mé zkušenosti závisí účinek mnohem víc na ochotě člověka obrátit se než na praktikách exorcismu. Zpověď a přijímání mají hodnotu velkého exorcismu. Obzvláště při zpovědi (dobře vykonané) jsem zakusil, jak okamžitě mizely všechny uvedené potíže. A v eucharistii jsem zakusil novou něžnost, kterou jsem si nedokázal představit.

Před několika lety, než jsem prožil všechna ta utrpení, jsem chodil ke zpovědi a k přijímání. Ale netrpěl jsem, a nemohl jsem tedy vidět (mohu-li to tak vyjádřit), čeho jsem byl uchráněn. Teď to vím a vybízím hlavně vlažné, aby věřili, že Bůh je skutečně přítomný u dveří zpovědnice a v hostii, kterou často přijímáme s velkou nesoustředěností.

Vybízím tedy skeptiky *uvěřit* dřív, než bude někdo donucen jim pomoci, jako se to stalo mně. Nakonec vybízím chudé, protože nikdo není chudší než oni, a svázané, které nenávidí satan, jenž používá dokonce jejich známé, aby je zabil nebo utlačoval. Neztraťte víru, nezavrhněte naději, nepodřizujte vůli prudkým sugescím a vidinám, které vám démon nadhazuje.

To je skutečný cíl, a ne způsobit utrpení nebo zlo. On nehledá naši bolest, ale něco víc, naši poraženou

duši, která říká: „Dost, jsem poražený, jsem hračkou v rukou zla. Bůh není schopen mě osvobodit. Bůh zapomíná na své děti, když dovoluje takové utrpení. Bůh mě nemiluje, zlo je větší než on.“ To je skutečné vítězství zla, na které my musíme odpovědět, i když už nemáme víru, protože bolest nám ji zatemňuje. „My chceme víru.“ Chceme chtít. Tuto vůli ďábel nemůže ovlivnit, je naše. Nepatří Bohu ani ďáblu, ale jenom nám, protože Bůh nám ji dal při stvoření. Musíme tedy říct vždycky „ne“ tomu, kdo ji chce zkoušet, a musíme věřit (se sv. Pavlem), že „ve jménu Ježíše lirista poklekne každé koleno na nebi, na zemi a v podsvětí“.

To je naše spása. Jestliže nevěříme pevně, zlo způsobené skrze prokletí nebo skrze předmět může trvat roky bez zlepšení. Navíc těm, kteří se domnívají, že se zbláznili a nevidí řešení, mohu dosvědčit, že po mnoha požehnáních zlo přejde, jako kdyby nikdy neexistovalo. Proto se nemáme obávat, ale chválit Boha za kříž, který nám dává. Protože po kříži je vždy zmrtvýchvstání, tak jako po noci přichází den. Všechno bylo tak stvořeno. Bůh nelže a předurčil nás, abychom doprovázeli Ježíše v Getsemanech, sdíleli jeho bolest a vstali s ním z mrtvých.

Nabízím toto svědectví Neposkvrněné Panně Marii, aby přineslo ovoce k dobru mých bratří v bolesti. Láskou, odpuštěním, úsměvem a požehnáním odpovím těm, kteří byli nástroji ďábla a způsobili mi soužení, jež jsem vytrpěl. Modlím se, aby jim moje utrpení umožnilo vidět světlo, které jsem také já zdarma dostal od našeho nádherného Boha.

G. G. M.

ÚČINKY EXORCISMU

Jsou-li v člověku nějaké negativní příznaky, i když se neprojeví zvláštními znameními během exorcismu, má z něj často určitý a okamžitý prospěch. Obecně se nepočítá den, kdy se konal; stav se může zlepšit nebo zhoršit, mohou se vyskytnout otupělost nebo ospalost, objevují se modřiny nebo mizí bolesti, ale jsou to bezvýznamné věci. Je však důležité hodnotit změny počínaje následujícím dnem. V některých případech se člověk cítí špatně den nebo dva, a pak je mu nějakou dobu lépe. Obvykle pociťuje určité blahodárné působení, které může trvat několik nebo více dní podle závažnosti zla. Když se neprojeví žádné negativní příznaky během požehnání a nedostaví se účinek, znamená to většinou, že nejde o žádnou svázanost a potíže mají jiné příčiny. Exorcista však může vyzvat k dalšímu požehnání, jestliže má důvodné podezření, že démon se skrývá.

Je zajímavé pozorovat během následujících požehnání jednak chování dotyčného během exorcismu, a pak jeho následky. Může se stát, že už od začátku se ďábelské působení projeví v celé své síle, ať je jakkoli velká. Tyto projevy se postupně zeslabují. Jindy naopak jako by se zlo způsobené prokletím snažilo být skryté a vynořovalo se jenom po malých krocích. Pak začne regresivní fáze. Vzpomínám si na mladíka, který při prvním exorcismu měl jenom nepatrné příznaky svázanosti. Při druhém začal křičet a vrtět se.

Přestože případ se jevil těžší než jiné, stačilo exorcizovat několik měsíců a dospělo se k osvobození.

Základem úspěchu je spolupráce pacienta. Obvykle říkám, že působení exorcismu ovlivňuje zlo na deset procent. Dalších devadesát musí vynaložit dotyčný. Jakým způsobem? Mnohými modlitbami, častým přistupováním ke svátostem, životem podle přikázání evangelia, používáním svátostin (budeme ještě mluvit o exorcizované vodě, oleji a soli), modlitbou jiných (účinná je modlitba celé rodiny nebo společenství farnosti či řeholníků, modlitebních skupin aj.), mši sv. na tento úmysl. Velmi prospěšné jsou poutě a skutky milosrdenství. Ale hlavně je třeba osobní modlitby, intenzivního spojení s Bohem, aby se modlitba stala zvykem. Často mám co dělat s lidmi poněkud vzdálenými náboženským praktikám. Shledal jsem, že je velmi prospěšné aktivně je včlenit do farnosti nebo do modlitebních skupin (např. Obnova).

Abych ukázal nezbytnost spolupráce, srovnávám to často s drogovou závislostí, což je něco zcela jiného, ale všichni to znají. Vědí, že narkoman se může uzdravit, ale musí se mu pomáhat (včleněním do terapeutické komunity nebo jiným způsobem), protože sám to nezvládne. Musí také aktivně spolupracovat, jinak je každá pomoc zbytečná. V našem případě lze osobní snahu uskutečnit pomocí uvedených prostředků. Bezprostřední výsledek exorcismu (osvobození) přichází pomalu, ale viděl jsem i rychlé konverze, kdy celé rodiny s nasazením a intenzitou žily křesťanstvím v praxi a společně se modlily (velmi často růženec). Viděl jsem překonávat překážky uzdravení s rozhodnou velkodušností; někdy byl překážkou špatný stav manželství, jindy byla zábranou neschopnost odpustit křivdy a smířit se s nimi (většinou blízkými příbuznými), s nimiž byly přerušeny veškeré styky.

Zvláštní zmínku si pro svou účinnost zaslouží jedno z nejtěžších přikázání evangelia: odpouštět nepřátelům. V našem případě jsou nepřáteli lidé, kteří způsobili prokletí a někdy v tom stále pokračují. Upřímné odpuštění, modlitba a mše za ně byly prostředky uvolňující situaci, jež urychlily uzdravení.

Mezi účinky exorcismu patří i uzdravení z potíží a nemocí, které se mnohdyjevily jako nevyлéčitelné. Jde jak o nevysvétlitelné bolesti v různých částech těla (hlavně hlavy a břicha), tak o určité nemoci s přesnou lékařskou diagnózou, které se nepodařilo vyléčit nebo je lékaři definovali jako nevyлéčitelné. Ďábel svou mocí může vyvolávat nemoci. Evangelium mluví o ženě, kterou držel ohnutou osmnáct let (deformace páteře?). Ježíš ji uzdravil tím, že vyhnal démona. Stejným způsobem byl uzdraven hluchoněmý. Jindy Ježíš uzdravoval hluché a němé, kteří byli postiženi přirozenými nemocemi, nikoli přítomnosti démona. Evangelium přesně rozlišuje nemocné od svázaných, i když určité příznaky jsou totožné.

Které nemoci jsou nejtěžší a kdo má větší potíže s uzdravením? Z mé zkušenosti jsou to ti, kteří byli prokleti mimořádně závažným způsobem prostřednictvím předmětů (nazývaných „macumba“). Pamatuji si například několik lidí takto prokletých v Brazílii a žehnal jsem i ty, které prokleli stejným způsobem čarodějové z Afriky. Byly to velmi těžké případy a vázalo se k tomu předmětové prokletí celých rodin. Někdy se nacházíme v tak těžkých situacích, že nevíme odkud začít. Velmi pomalu se uzdravují lidé periodicky postihovaní prokletím. Exorcismus je však silnější, a proto nelze uzdravení znemožnit, může být jenom na dlouhou dobu zpomaleno.

Kdo je postižen nejvíc? Neváhám říct, že mladí. Stačí si připomenout příčiny označené jako příležitosti vědomě poskytované ďáblem k zasažení člověka. Vi-

díme, že mladí jsou dnes pro nedostatek víry a ideálů nejvíc vystaveni katastrofickým „zkušenostem“. Často jsou to také děti, ne vlastní vinou, ale pro svoji slabost. Když jsem exorcizoval dospělé, mnohokrát jsem zjistil, že démon byl přítomný od útlého dětství, nebo dokonce od narození či prenatálního stavu.

Častokrát mě upozorňovali, že žehnám víc žen než mužů. To se stává všem exorcistům. Bylo by mylné myslet si, že žena snadněji podléhá útokům Zlého, "omu jsou muži i ženy vystaveni stejným způsobem, ale skutečnost je taková, že ženy jsou mnohem ochotnější obrátit se na exorcistu, aby jim žehnal. Mnozí muži, přestože o postižení vědi, nechtějí ani slyšet o tom, že by se měli přiblížit ke knězi. V mé praxi bylo c případů mužů než žen, které jsem požádal změnit život a oni odmítli. Už se neukázali, i když si byli vědomi zla, které je postihlo. Největší překážkou tu bylo přejít od praktického ateismu k životu víry nebo od hříšného života k životu milosti.

Neskrývám, že uzdravení od tohoto zla vyžaduje intenzivní křesťanský život. Věřím, že je to jedním z důvodů, proč to Bůh dopouští. Často jsem slyšel od samotných postižených, že jejich víra byla velmi slabá a život modlitby skoro vyhaslý. Díky zlu, které je postihlo, se přiblížili Bohu (často také intenzivním apoštolátem), jak sami uznali. Jsme připoutáni k zemi a k tomuto životu mnohem víc, než si uvědomujeme. Pán však vidí dál a má na mysli naše věčné dobro.

Exorcistovi nestačí povzbuzovat pacienta k modlitbě a všem dalším prostředkům, o nichž jsme se zmínili. Musí pokračovat v požehnáních a hledat prostředky, které umožňují dráždit, oslabit a unavit démona. Rituál doporučuje opakovat ty výrazy, na které démon nejvíc reaguje, i když se mění případ od případu a při každé příležitosti. Je užitečné pomáhat si i něčím jiným. Pro někoho je nesnesitelné být po-

žehnán svčcenou vodou. Jiné přivádí k zoufalství dech, prostředek používaný už v dobách církevních otců, jak uvádí Tertulián. Někdo nesnáší vůni kadidla. Jiným je nesnesitelný zvuk varhan, sakrální hudba a gregoriánský zpěv. Jsou to pomocné prostředky, jejichž účinnost jsme vyzkoušeli.

A jak se chová démon, pokračujeme-li v exorcismu? K tomu, co už bylo řečeno, dodávám ještě, že démon během exorcismu nesmírně trpí a způsobuje utrpení. Jednou se ho P. Candide zeptal, zdaje v pekle oheň, a zda dobře hoří. Démon odpověděl: „Kdybys věděl, jaký oheň jsi pro mě ty, nekladl bys ml tuto otázku.“ Jistě se nejedná o pozemský oheň, vznikající spalováním hořlavých látek. Vidíme, jak démon hoří při styku s posvátnými věcmi, jako jsou kříže, ostatky a svčcená voda. Také mně se několikrát stalo, že mi démon řekl, jak trpí víc při požehnání než v pekle. A když se zeptám: „Proč tedy nejdeš do pekla?“ odpoví: „Záleží mi jen na tom, abych způsobil utrpení tomuto člověku.“ Tady je vidět skutečná ďábelská zatvrzelost a zloba. Démon ví, že nic nezíská a že se mu dostane většího a věčného utrpení jako trestu za každé způsobené zlo. Přesto se ho pro své potěšení nezřekne.

Tak jako u andělů označují jména démonů jejich úlohu. Ti nejvýznamnější mají jména biblická nebo daná tradicí: Satan nebo Belzebul, Lucifer, Asmodeus, Meridian, Zàbulon... Jiná jména bezprostředně označují cíl, který si démoni kladou: Zkáza, Zatracení, Zničení... nebo označují jednotlivé formy zla: Nespavost, Děs, Nesvornost, Závist, Žárlivost, Smyslnost...

Když vyjdou z duše, směřují většinou do pekla (někdy jsou spoutáni na poušti, viz v knize Tobiáš úděl Asmodea, jehož archanděl Michael spoutal řetězem na poušti). Já je však vždy donutím jít pod kříž, aby se jim dostalo místa určení od jediného soudce - Ježíše Krista.

Mezi prostředky, které exorcisté (i neexorcisté) v hojné míře používají, jmenujeme na prvním místě exorcizovanou (nebo aspoň svěcenou) vodu, exorcizovaný olej a exorcizovanou sůl. Kterýkoli kněz se může pomodlit modlitby rituálu, aby exorcizoval tyto tři prvky; není k tomu třeba žádného zvláštního povolení. Spíše je užitečné znát specifické použití těchto tří svátostin, tolik pomáhajících, jsou-li používány s vírou.

Svěcená voda má široké použití ve všech liturgických obřadech. Svým významem nás vrací ke křestnímu pokropení. V modlitbě svěcení prosíme Pána, aby nám pokropení vodou zprostředkovalo tři dobra: odpuštění našich hříchů, ochranu před nástrahami Zlého a dar Boží ochrany.

Modlitba exorcismu nad vodou k tomu připojuje další účinky: aby ďábel ztratil všechnu moc, byl vykořeněn a vyhnán. I v lidových rčeních označujeme za dvě absolutně neslučitelné věci ďábla a svěcenou vodu. Potom modlitba pokračuje a kromě vyhánění démonů zdůrazňuje další účinky: uzdravení z nemocí, rozmnožení milosti Boží, ochranu příbytků a všech míst, kde se nacházejí věřící, od nečistého vlivu způsobeného škůdcem - satanem. K tomu se modlíme: abychom zvítězili nad nástrahami pekelného nepřítel a zůstali uchráněni všeho, co škodí životu a zdraví nebo klidu obyvatel, a tak abychom se těšili z pokoje a zdraví.

Exorcizovaný olej, používá-li se s vírou, pomáhá odvrátit moc démonů, jejich útoky a vidiny, které vyvolávají. Prospívá navíc zdraví duše i těla. Připomínáme zde starodávný zvyk mazat rány olejem a moc, kterou dal Ježíš apoštolům - uzdravovat nemocné vkládáním rukou a pomazáním olejem. Exorcizovaný olej má jednu specifickou vlastnost: vylučuje z těla předměty, které způsobují utrpení. Často jsem měl možnost exorcizovat lidi, kteří se dostali pod vliv Zlého (svázanost) tím, že snědli nebo vypili něco prokletého. To se snadno pozná podle charakteristických bolestí břicha, které jsme už popsali, ale i podle toho, že tito lidé zvláštním způsobem vzlykají či propukají v nářek zvláště v souvislosti s náboženskými úkony: když jdou do kostela, když se modlí a především když jsou exorcizováni. V těchto případech musí organismus tyto prokleté věci vyloučit, aby byl osvobozen. Exorcizovaný olej pomáhá odstranit z těla nečistoty, a tak je osvobodit. K tomuto účelu také pomáhá vypít svěcenou vodu.

Bude užitečné uvést několik upřesnění, i když tomu stěží uvěří ten, kdo s tím nemá zkušenosti a neviděl to na vlastní oči. Co se vlastně vylučuje? Někdy tlusté a pěnovité sliny nebo jakási bílá a zrnitá kaše. Jindy se jedná o nejrůznější předměty: hřebíky, kusy skla, malé dřevěné panenky, svinuté provazy, svinuté dráty, bavlněné nitě různých barev, sražená krev... Tyto věci bývají vylučovány přirozenými cestami, často zvracením. Upozorňuji, že to organismu nikdy neškodí, i když se jedná o ostré sklo. P. Candido vlastní košíček s podobnými vyloučenými předměty. Někdy způsob vyloučení zůstane utajen. Člověk třeba cítí bolest v břiše, jako by měl v žaludku hřebík. Pak najde hřebík vedle sebe a bolest pomine. Přitom postižený mívá pocit, že všechny tyto předměty se materializují ve chvíli, kdy jsou vylučovány.

Exorcizovaná sůl pomáhá vyhánět démony a prospívá zdraví duše i těla. Její charakteristickou vlastností je chránit místa od démonických vlivů nebo přítomnosti Zlého. V těchto případech obvykle radím dát exorcizovanou sůl na práh domu a do čtyř rohů místnosti či prostorů, které se zdají být pod vlivem ďábla.

Dnešní nevěřící katolický svět se bude asi smát, že by svátostiny mohly mít takové vlastnosti. Působí tím účinněji, čím větší je víra - bez ní zůstávají často neúčinné. Druhý vatikánský koncil a církevní právo (kan. 1166) je definuje stejnými slovy: „posvátná znamení, skrze která se částečným napodobením svátostí zviditelňuje jejich působení a dostavují se účinky hlavně v duchovní oblasti skrze přímluvu církve“. Kdo je používá s vírou, vidí nečekané výsledky. Vím o mnoha onemocněných, která nebylo možné vyléčit léky a zmizela jen proto, že dotyčný nad nimi udělal znamení kříže exorcizovaným olejem.

V domech (o tom budeme mluvit zvlášť) je účinné pálit také *posvěcené kadidlo*. Kadidlo bylo i u pohan-ských národů vždy pokládáno za lék proti zlým duchům a byl to také prostředek ke chválení a uctívání božství. Jeho využití v liturgii je nyní velmi omezené, ale nepřestává být účinným prostředkem ke chválení Boha a k boji proti Zlému.

Rituál obsahuje také zvláštní požehnání *šatů*. Mnohokrát jsme viděli jeho účinnost u lidí postižených přítomností démona. Jindy to byl rozpoznávací *test*, zda v člověku démoni jsou nebo nejsou. Také to je užitečné vědět. Mnohokrát se na exorcisty obraceli lidé (rodiče, snoubenci) s podezřením, že jejich příbuzný je zasažen démonem. Ten však tomu nevěří, často nemá žádnou víru nebo přinejmenším není ochoten nechat se požehnat od kněze. Co máme dělat? Někdy jsme viděli, jak dotyčný ze sebe strhl právě oblečené požehnané šaty, protože nemohl snést jejich

dotyk. K tomu jsme uvedli příklad. Další zkoušku můžeme udělat se svčenenou vodou. Matka například podezírá syna nebo manžela a připraví všem polévku se svčenenou vodou; někdy ji použije na čaj či kávu. Může se stát, že postižená osoba shledá jídlo hořké a nepoživatelné, přestože si neuvědomuje proč.

Upozorňuji však, že test je významný pouze v případě, že se dostavila reakce; když je člověk citlivý na svčenenou vodu, může to být příznakem přítomnosti Zlého. Nemůžeme však tvrdit, že když někdo není na tento druh testů citlivý, je u něj přítomnost Zlého vyloučena. Démon dělá všechno možné, aby nebyl odhalen.

I během exorcismu se démon snaží skrýt a rituál varuje exorcistů před jeho uskoky. Někdy démon neodpovídá nebo dává hloupé odpovědi, které nepřísluší inteligentnímu duchu, jakým ďábel je. Jindy předstírá, že vyšel z těla svázaného a přestal ho obtěžovat - doufá, že dotyčný se tak vyhne požehnání exorcisty. Jindy klade nejrůznější překážky, aby člověk nebyl podroben exorcismům. Jde o překážky fyzické a častěji psychické, kdy člověk nepůjde na setkání s exorcistou, nedonutí-li ho k tomu někdo z blízkých. Jindy předstírá příznaky nemoci (většinou psychické), aby zmátl okolí a ostatní aby uvěřili, že jde o zlo z přirozených příčin. Pacient má také sny a vidění, při nichž má dojem, že Pán či Panna Maria nebo nějaký svatý ho osvobodili od setkání s exorcistou a dali mu najevo, že už byl osvobozen.

Uvedené svátostiny, kromě specifického přínosu každé z nich, pomáhají také alespoň částečně vzdálit různé uskoky Zlého, které ohrožují člověka stále - je třeba se hodně modlit za milost rozlišování. Z nejčastějších případů uvedu: leckdo se domnívá, že má vidění nebo slyší vnitřní hlasy, jiný se oddává falešnému mysticismu nebo se prohlašuje za „vidoucího“. Nej-

de-li o psychické nemoci, je často v těchto případech ve hře ďábelský klam.

Uzavírám tuto kapitolu příběhem o neposvěcené vodě. Jednou P. Candido exorcizoval svázaného člověka. Přiblížil se k němu kostelník s kropáčkem a kropenkou plnou vody. Démon ho ihned oslovil: „Tou vodou si umyj ksicht!“ Až poté si kostelník vzpomněl, že naplnil kropenku vodou z kohoutku a zapomněl ji nechat posvětit.

EXORCISMY DOMŮ

V Písmu nenacházíme žádný příklad, ale zkušenost nám v některých případech ukazuje potřebu i výsledky exorcismu domů. Ani rituál neuvažuje o této formě. Na konci exorcismu Lva XIII. je sice psáno, že se má posvětit místo, kde byla přednesena modlitba, celý obsah je však zaměřen na svolání Boží ochrany na církev proti zlým duchům, aniž by byla zmínka o místech.

Hned také uvedu, že jsem se nikdy nesetkal s místy obývanými zlými duchy v té podobě, jak je líčena v některých románech nebo filmech, hlavně v souvislosti se starými opuštěnými hrady. V takových případech je cíl zřejmý: udělat dojem efektní scénou bez seriózního studia těchto jevů. Na druhé straně existují případy častých šramotů, někdy vrzání, jindy zase bouchání. Lidé mají často dojem, že je kdosi přítomen, že jsou pozorováni, někdo se jich dotýká nebo že jsou napadáni. Je jasné, že v těchto situacích může hrát roli i sugesce a strach.

Je však mnoho složitějších případů. Dveře, které se zavírají a otevírají ve stejnou dobu, kroky znějící z chodby. Předměty, které se přemisťují nebo mizí, aby se znovu objevily na nejméně očekávaných místech. Zvířata, která nejsou vidět, ale je slyšet, jak se pohybují. Vzpomínám si na jednu rodinu, kde všichni v určitou dobu slyšeli otvírání a zavírání vstupních dveří, pak byly slyšet zřetelné zvuky těžkých kroků

(muže) v chodbě, které se nakonec ztratily v neznámé místnosti. Jednou byl přítomen rodinný přítel, když se náhle ozval známý hluk. Přítel se zeptal, kdo to přišel. Aby ho nevylekali, odpověděli mu, že nějaký host jenom na chvíli. Znam případy, že se materializovaly různé druhy hmyzu, kočky, hadi... Jedna žena, které dávám požehnání, našla dokonce v polštáři živou ropuchu!

Přítomnost zlého ducha v nějakém prostředí se většinou projevuje tělesnými poruchami: nespavost, bolení hlavy nebo břicha, celková nevolnost, která se jinde neprojevuje. V těchto případech je ověření snadné, není snadné pochopit příčinu. Předpokládejme, že nějaký člověk na návštěvě u blízkého příbuzného nebo přítele pokaždé pociťuje nespavost, nevolnost, bolení hlavy... Vidí, že bolesti se dostávají pokaždé, když jde do určitého domu, a trvají i několik dní, což se mu nikde jinde nestává. V tomto případě je kontrola snadná. Může to však mít nejrůznější příčiny, např. čistá sugesce, je-li nějaký důvod k napětí či strachu (když jde třeba snacha do domu tchýně, která byla proti manželství nebo chová sobeckou lásku k synovi). Ale může to být způsobeno ďáblem.

Dodejme, že při těchto jevech je zajímavé chování domácích zvířat. Často se stává při pocitu přítomnosti nějaké osoby v pokoji, že kočka nebo pes hledí upřeně do určitého bodu. Někdy také vyděšeně utíkají, jako by se neznámá bytost k nim přibližovala. Těm, které tyto jevy zajímají, bych mohl vyprávět mnoho pozoruhodných věcí. Zde stačí podotknout, že zvířata podle mého názoru nevidí nic konkrétního, ale vnímají případnou cizí přítomnost citlivěji než člověk. Nepopírám, že z jejich chování si můžeme také udělat úsudek, zda přistoupit k exorcismu domu či ne.

Když přijdou lidé s trápením tohoto rázu, je nejdůležitější dobře se jich vyptat na okolnosti a zjistí-

me-ll k tomu důvody, je nutné tyto lidi exorcizovat. Ve většině případů nezávisí popsané jevy na přítomnosti démonů v domě, ale na lidech. V mnoha případech se mi stalo, že jsem exorcismem domu nedosáhl žádného výsledku. Když jsem ale exorcizoval obyvatele, zmíněné jevy v domě slábly, až zcela zmizely.

Jak přistupovat k exorcismu domů? P. Candido a já používáme následující metodu. Rituál obsahuje asi deset modliteb, v nichž žádáme Pána o ochranu místa proti démonu. Nacházejí se v části požehnání domů, škol i jiných míst. Několik se jich pomodlíme. Pak přečteme první část prvního exorcismu určeného lidem s tím, že ji upravíme pro obydlí. Poté posvětime každou místnost tak, jak se to dělá při požehnání domů. Zopakujeme stejný okruh s posvěceným kadidlem. Ukončíme dalšími modlitbami. Zjistil jsem, že je velmi účinné po modlitbě exorcismu celebrovat v domě mši svatou.

Jestliže jde o vlivy slabé, stačí jeden exorcismus. Mají-li však původ v nějakém opakovaném prokletí, je třeba opakovaně vykonat exorcismus, až je dům vůči prokletí „nepropustný“. V těžších případech se vyskytuje mnoho problémů. Měl jsem např. možnost exorcizovat byty, kde se dlouhou dobu konaly spiritistické seance nebo kde bydlely osoby praktikující černou magii. Ještě horší byl exorcismus v bytech, kde se konaly satanské obřady. V některých případech byly démonické vlivy tak silné a problémy předcházející dosažení úplného osvobození takového rázu, že jsem musel obyvatelům poradit, aby vyměnili byt.

V lehčích případech stačí modlitby, aby nastalo uklidnění. Jedna rodina byla v noci vyrušována nevysvětlitelnými zvuky. Nechali tedy sloužit deset mší a po nějaké době zvuky zeslábly. Když bylo odslouženo dalších deset, zcela zmizely. Byly to snad duše z očištěnce, které se z Božího dopuštění směly ozvat, aby

požádaly o mše? Těžko říct. Stačí na tuto věc upozornit, protože se mi to stalo víckrát.

Nejznámější exorcista Triventa P. Pellegrino Emetti, známý také jako hudební badatel a bibliista, měl zkušenosti s velmi těžkými případy. V jedné rodině kromě toho, že se otvíraly a zavíraly dveře i okna (dobře zavřená a upevněná), také létaly židle, tančily skříně, zkrátka děly se tam všechny možné věci. P. Pellegrino zjistil, že je účinné používat současně tři svátostiny, a poradil jim zamíchat v nějaké nádobě (v hrnečku, sklenici atd.) exorcizované látky - vodu, olej a sul. Každý večer měli vylít lžičku této směsi za okny a u všech dveří a pokaždé se pomodlit Otčenáš. Tento prostředek se ukázal jako velice účinný. Po jisté době to rodina přestala dělat a týden nato se počáteční nepříjemnosti vyskytly znovu a začaly narušovat klid v domácnosti. Přestaly však ihned, jakmile udělali znovu to, co jim bylo doporučeno.

Další otázka, kterou mi kladli, se týká domácích zvířat. Mohou být posedlá démonem? Co je třeba udělat? Evangelium nám vypravuje o legii démonů, kteří požádali Ježíše o dovolení vstoupit do dvou stád vepřů. Ježíš to dovolil a všechna tato zvířata se vrhla do Genezaretského jezera, kde se utopila. Zním případ nešikovného exorcisty, který v jedné venkovské rodině nařídil démonu vejít do vepře. Zvíře začalo zuřit a rozsápalo hospodyni. Je zbytečné říkat, že bylo hned zabito. Jde tedy o sporadické případy, které způsobily smrt zvířete. Pověděli mi také o čaroději, jenž používal svou kočku, aby donášela k cíli prokleté předměty. V tomto případě bych řekl, že svázaný byl majitel, a ne zvíře. Všimněte si také, že kočka je považována za živočicha, do něhož „vstupují duchové“, a někdy se zlí duchové zviditelňují v podobě kočky. Některé druhy magie zásadně používají kočky. Toto sympatické zvíře na tom ale nemá žádnou vinu!

PROKLETÍ

Už jsme se zmínili o prokletí jako jedné z příčin nevědomého napadení člověka ďáblem. Vzhledem k tomu, že to je nejběžnější případ, je třeba o tom pohovořit. Budu se snažit upřesnit použití termínů, protože všeobecně přijatá terminologie není, a tak je třeba vysvětlit, v jakém významu se slova používají.

Považuji *prokletí* za výraz obecný. Obvykle se definuje jako „škodit druhým skrze působení démona“. Je to přesná definice, ale neurčuje, jakým způsobem je zlo způsobeno, a z toho pocházejí zmatky. Proto někteří autoři považují prokletí za synonymum předmětového prokletí nebo čarování. To jsou ale podle mého názoru dva různé způsoby prokletí. Beru je v úvahu bez nároků na úplnost, pouze na základě případů, které jsem měl: 1) černá magie, 2) zlořečení, 3) uřknutí, 4) předmětové prokletí. Jsou to různé formy, ale nepůsobí odděleně; interference jsou časté.

1) *Černá magie, čarodějství nebo satanské obřady vrcholící v černých mších.* Považuji tyto termíny za synonyma, protože jeví určitou podobnost. Vyjmenoval jsem je v pořadí podle jejich závažnosti. Charakteristické pro ně je, že mají uvrhnout do prokletí určitou osobu skrze magické formule nebo obřady (někdy velmi složité) spojené se vzýváním ďábla, ale bez použití zvláštních předmětů. Kdo se věnuje těmto praktikám, stává se služebníkem satana vlastní vinou. My zde

o nich uvažujeme jen jako o prostředcích, kterými lze způsobit zlo ke škodě druhých.

Už Písmo svaté tyto praktiky velmi rozhodně zakazuje; vidí v nich zapření Boha a oddávání se ďáblu. „Neuč se jednat podle ohavností oněch pronárodů (čili pohanů). Ať se u tebe nevyskytne nikdo, kdo by provedl svého syna nebo svou dceru ohněm (lidské oběti), věštec obírající se věštbami, mravopavec ani hadač ani čaroděj ani zaklínač ani ten, kdo se doptává duchů zemřelých, ani jasnovidce ani ten, kdo se dotazuje mrtvých (spiritistické seance). Každého, kdo činí tyto věci, má Hospodin v ohavnosti..." (Dt 18,10-12). „Neobracejte se k duchům zemřelých a nevyhledávejte vědmy a neposkvrňujte se jimi. Já jsem Hospodin, váš Bůh" (Lv 19,31). „Muž či žena, v nichž by byl duch zemřelých nebo duch věštecký, musejí zemřít. Ukamenují je. Jejich krev padni na ně" (Lv 20,27). Viz také Lv 19,26-31. Exodus není něžnější; „Čarodějníci nenecháš naživu" (22,17). Také u jiných národů se trestalo čarodějnictví smrtí. I když se zde termíny překládají odlišně (a jsou různé podle překladů), obsah je jasný. O magii budeme mluvit ještě zvlášť.

2) *Zlořečení*. Existují přání zla a původ zla je v ďáblu. Když jsou vyslovena se skutečnou zlomyslností, zvláště když jsou proklínající s prokletým spojení pokrevním svazkem, mohou mít hrozné účinky. Nejčastější a nejtěžší případy, které jsem měl, se týkaly rodičů nebo dědečků zlořečících synům nebo vnukům, obzvláště když se zlořečení vztahovalo na jejich život nebo bylo vysloveno ve výjimečné situaci, např. v den svatby. Rodiče mají s dětmi úzkou vazbu a jsou pro ně nejvyšší autoritou.

Uvedu tři typické příklady. Sledoval jsem mladého muže, kterému otec zlořečil od narození (zřejmě ho nechtěl) a proklínal ho v dětství i po celou dobu, kdy žil doma. Ubohý chlapec měl protivenství všeho dru-

hu: zdravotní potíže, neuvěřitelné těžkosti v práci, neštěstí v manželství, nemocné děti... Požehnání mu přineslo duchovní užitek, ale nezdálo se mi, že by získal něco víc. Druhý příklad: Jedna dívka si chtěla vzít poctivého chlapce, kterého milovala, ale rodiče byli proti. Jejich snahy byly marné, a tak se zdálo, že se smířili s osudem. Zúčastnili se svatby a týž den otec zavolal dceru pod nějakou záminkou stranou. Ve skutečnosti ji prokrel a svolal na ni, na manžela a na děti to nejhorší zlo. A tak se stalo vzdor intenzívním modlitbám a požehnání.

A ještě jeden příklad. Navštívil mě jakýsi živnostník, vyhrnul si nohavice a ukázal mi hrozným způsobem znetvořené nohy, zjevně následkem operací. Po tomto úvodu mi začal vyprávět. Jeho otec byl v mládí velmi chytrý člověk a matka ho chtěla za každou cenu mít knězem. On se na to ale necítil. Spor dospěl tak daleko, že mladík musel opustit rodinu. Poté, co přerušil všechny styky s matkou, která ho už nechtěla vidět, složil doktorát, stal se váženým živnostníkem, oženil se a měl děti. Když bylo jednomu z jeho synů - tomu, který se mnou mluvil - osm let, udělali mu fotografii, kterou mi ukázal: krásné dítě s okouzlejícím úsměvem, v krátkých kalhotkách, odkrytá kolena, podkolenky - jak tehdy chodily děti oblečeny. Otec měl nešťastný nápad. Myslel si, že zašle-li matce fotografii vnoučka, dojde jí to a usmíří se s ním. Ale matka vzkázala: „Ať jsou nohy toho dítěte vždy nemocné a jestli se vrátíš do našeho města, zemřeš v posteli, kde ses narodil.“ To všechno se stalo. Otec se tam vrátil za několik let po smrti matky a hned se začal cítit špatně. Provizorně ho vzali do rodného domu, kde téže noci zemřel.

3) *Uřknutí*.. Je to v podstatě prokletí pohledem. Nejde o to, že někteří lidé nám přivodí neštěstí, když se na nás špatně podívají (jak si někdo myslí). To jsou

pohádky. Uřknuti je skutečné prokletí, tj. předpokládá úmysl škodit určité osobě skrze působení démona. Zvláštní je prostředek používaný k dokonání zlého činu: pohled. Měl jsem málo případů, a ne zcela jasné. Jinými slovy: bylo to sice zjevné působení Zlého, ale přitom nebylo zjevné, kdo byl strůjcem a že by k tomu stačil pouhý pohled. Často se vůbec neví, kdo je strůjcem zlého činu ani jak začalo zlo působit. Důležité je, aby postižená osoba nepodezírala toho či onoho, ale *ze srdce odpustila a prosila za toho, kdo ji způsobil zlo*, ať už to byl kdokoliv.

Na závěr podotýkám, že uřknuti je samo o sobě možné, ale případy, kdy jsem si tím mohl být zcela jist, jsem neměl.

4) *Předmětové prokletí (factura)*. Jde o nejpoužívanější prostředek, jak způsobil zlo. Název je odvozen od slovesa „facio“ (lat. dělat) a znamená zhotovit předmět ze zvláštního a různorodého materiálu, který má téměř symbolický význam. Je to viditelné znamení vyjadřující vůli škodit a je prostředkem nabízeným satanu, aby mu vtiskl svou sílu působící zlo. Mnohokrát bylo řečeno, že satan je opicí Boží. V tomto případě může jít o napodobení svátosti, které mají viditelnou materii (například voda ve křtu) jako prostředek milosti. Zde se používá určitý předmět prokleti s cílem škodit.

Rozlišujeme dva způsoby, jak nechat působit předmětové prokleti na určenou osobu. Způsob přímý spočívá v tom, že se určené oběti dá nápoj nebo jídlo, v němž je zamíchán prokletý předmět, připravený z nejrůznějších složek: z menstruační krve, z kostí mrtvých, z prachu víceméně černého (spáleného), z částí zvířat, především ze srdce, ze zvláštních rostlin... Působení zla není ani tak určeno použitým předmětem jako spíš vůlí škodit skrze zásah ďábla. A tato vůle je vyjádřena v okultních formulích při přípravě

směsí. Skoro vždy má osoba postižená tímto způsobem charakteristické bolesti břicha (kromě jiných potíží), které exorcisté umějí určit. Jediným způsobem, jak tyto bolesti odstranit, je vyvolat silné zvracení a vyměšování (příčemž se vyčistí žaludek a vyloučí podivné věci). O tom jsme ale už mluvili.

Druhý způsob, který můžeme nazývat nepřímý (terminologie P. La Gruy v knize uvedené v předmluvě), je proklínat předměty patřící člověku, jehož chceme zasáhnout (jeho fotografie, šaty nebo věci), nebo proklínat předměty, které ho představují: panáky, panenky, zvířata, a někdy dokonce lidi stejného pohlaví a věku. Jde o předměty přenosu zasažené stejným zlem, jež chceme způsobit určené osobě. Jeden velmi běžný příklad je, že se během satanského obřadu napíchají kolem hlavy panenky špendlíky. Pak se stává, že člověk cítí velmi silné bolesti hlavy a přijde nám říct: „Je to, jako by mi do celé hlavy pronikly špendlíky.“ Nebo se panence zarazí špendlíky, hřebíky a nože do částí těla, které mají být zasaženy u oběti. Osoba pak cítí pronikavé a trýznivé bolesti v těchto místech. Senzitivové (o kterých budeme mluvit zvlášť) obvykle říkají: „Vy máte velký špendlík, který vám prochází odtud až potud,“ a ukážou přesně místo. Měl jsem případy, kdy lidé byli osvobozeni od těchto bolestí vyloučením dlouhých a podivných jehlic z označených míst, jež byly z materiálu podobného umělé hmotě nebo ohebnému dřevu. Osvobození většinou přichází po vyloučení nejrozmanitějších předmětů: barevných bavlněných nití, stuh, hřebíků a zavínutých železných drátů.

Celou kapitolu by zasluhovalo předmětové prokletí v podobě *svázování*. V těchto případech je materiál používaný k *přenosu* svázán zvláštním způsobem - vlasy nebo různobarevnými pruhy látek (hlavně bílých, černých, modrých a červených, podle záměru).

příklad: Aby postihli syna majitelky obchodu, svázali panenku od krku až k pupku pomocí jehel a koňských žíní. Cílem bylo, aby se narodilo postižené dítě a svázané části se nevyvíjely. To se potom skutečné stalo, ale v mnohem menší míře. Svazování se týká hlavně vývoje různých částí těla a ještě častěji vývoje duševního. Někteří postižení mají nevysvětlitelné potíže při studiu, v práci, něco jim brání chovat se normálně, protože jejich mozek byl svázan. Lékaři se marně snaží tyto potíže diagnostikovat a vyléčit.

Pouze se zmíním o dalším velmi častém jevu. Podivné věci nalezené v polštářích a matracích potvrzují předmětové prokletí. Bylo by nekonečné vyprávět, čeho jsem byl svědkem a čemu bych nevěřil, kdybych to neviděl na vlastní oči. Najde se všechno možné: barevné a zauzlené stuhy, pevně zauzlené chomáče vlasů, provazy plné uzlů, pletence nebo zvířata (hlavně myši), geometrické obrazce nadlidskou silou hustě upletené z vlny, sraženiny krve, kusy dřeva nebo železa, stočené železné dráty, panenky plné ran nebo probodené atd. Jindy se náhle vytvoří ženám nebo dětem velmi hustě zauzlované vlasy. Všechny tyto věci a skutečnosti se nedají vysvětlit jinak než jako zásah neviditelné ruky.

Také se stává, že se předměty neobjeví hned po otevření matrací nebo polštářů. Teprve když je pokropíme exorcizovanou vodou nebo do nich vložíme nějaký posvěcený obraz (hlavně kříž nebo obraz Panny Marie), objeví se kameny, zauzlené provazy atd.

Dokončím tuto problematiku na následujících stránkách. Nyní bych chtěl připomenout, co doporučuje P. La Grua ve svém díle. I když jsem popsal osobní zkušenosti, nesmíme si při posuzování problémů uváděných jednotlivými osobami hned myslet, že se jedná o nějaké prokletí, hlavně předmětové. Jsou to vždy vzácné případy. Pečlivé zkoumání skutečnosti mnoh-

dy odhalí psychické příčiny, sugesce a falešné strachy vyvolané potížemi, na něž si lidé stěžují. Dodávám, že prokletí často z různých důvodů mine cíl. Bůh to nedopustí, cílová osoba je chráněna životem modlitby a spojením s Bohem, osoby proklínající pomocí předmětů jsou neschopné nebo jsou to podvodníci, a také proto, že sám démon, v evangeliu označovaný jako „lhář od počátku“, podvádí své vlastní přívržence. Byla by velká chyba žít se strachem, že mě někdo prokleje. Bible nám neříká, abychom se báli ďábla. Říká nám také, že mu máme odporovat, ujištění, že on uteče od nás (Jak 4,7). Říká nám, abychom zůstali bdělí, pevní ve víře, a tak čelili jeho útokům (1 Petr 5,9).

Máme milost Krista, který přemohl satana svým křížem, máme přímluvu Nejsvětější Panny Marie, nepřítelkyně satana už od počátku lidstva, máme pomoc andělů a svatých. Máme hlavně pečeť Nejsvětější Trojice, která nám byla vtisknuta křtem. Žijeme-li ve společenství s Bohem, ďábel a celé peklo se před námi třesou. Ledaže mu sami otevřeme dveře...

Protože ďábel působí nejčastěji skrze proletí, připojuji několik dalších myšlenek, kterým mě naučila praxe.

Prokletí může mít různá pojmenování podle cíle, který si klade. Může být *za rozdělení*, aby se rozešli manželé, snoubenci nebo přátelé. Mnohokrát jsem měl případ rozchodu snoubenců, kteří se měli rádi a nedokázali se už k sobě vrátit. Jeden z rodičů byl proti jejich manželství a přiznal, že se obrátil na čaroděje, aby způsobil jejich odloučení. Dále může být *za zamilování* a má způsobit, aby se dva lidé vzali. Vzpomínám si na jednu dívku, která se zamilovala do snoubence své přítelkyně. Po marných pokusech se obrátila na čaroděje. Snoubenci se rozešli a onen mladík se oženil s dívkou, jak určilo prokletí. Je zbytečné říkat, že to bylo nevydařené manželství; nedokázal se

sice od manželky odpoutat, ale nikdy ji nemiloval a měl pocit, že byl donucen si ji vzít.

Jiná prokletí jsou *za nemoc*, aby určená osoba byla vždy nemocná. Jiná jsou *za zničení* (tzv. prokletí za smrt). Aby nedošlo k smrti, stačí, aby se postižená osoba dala pod ochranu církve, začala přijímat exorcismy nebo stačí intenzivní modlitba a modlitba jiných osob. Sledoval jsem mnoho takových případů. Pán zasáhl zázračným způsobem nebo aspoň způsobem lidsky nevysvětlitelným, aby zachránil tyto lidi od smrtelných nebezpečí nebo od pokusů sebevraždy. Skoro vždy (raději bych řekl *vždy*, alespoň v mnoha svých případech) je s prokletím určité závažnosti spojeno sužování ďáblem, nebo dokonce posedlost. Proto je exorcismus nutný. Hrozná jsou také prokletí za zničení celého rodu nebo celé jedné rodiny. Rituál osmou směrnicí nejprve varuje, aby dotyčný v případě prokletí nebyl posílán k čarodějům nebo jinam, ale k služebníkům církve. Také se nemá utíkat k žádné formě pověrčivosti nebo k jiným nedovoleným prostředkům. Zkušenost nám říká, že toto napomenutí je nutné. Čarodějů je mnoho, kdežto exorcistů velmi málo. I takový znalec jako mons. Corrado Balducci ve svých třech knihách radí jako způsob odstranění prokletí obrátit se na čaroděje, ačkoli tím hrozí další prokletí (viz kniha *Ďábel - Il diavolo*. Piemme, 1988. S. 326.). Je to neodpustitelná chyba u autora, který si jinak zaslouží uznání za své dílo.

Rituál ve směrnici č. 20 vybízí exorcistů, aby se zeptal na příčinu přítomnosti démona v těle, a hlavně zda to závisí na nějakém prokletí. V případě, že dotyčný byl postižen tím, že snědl nebo vypil prokleté látky, exorcista přikazuje, aby je vyzvracel. Bylo-li ukryto něco prokletého mimo tělo, exorcista přikazuje démonu, aby uvedl místo. Pak má předmět vyhledat a spálit.

Jsou to užitečné rady. Když je prokletí způsobeno požíváním nebo vypitím něčeho prokletého, skoro vždy se dostaví zvláštní bolest břicha, o které jsme se už zmínili a která poukazuje na nezbytnost osvobodit se buď fyziologicky, nebo zvracením. Doporučuje se požití svěcené vody, exorcizovaného oleje a soli ústy, aby osvobození bylo snazší. Je také možné, že některé předměty se vyloučí tajemným způsobem, kdy dotýcný najednou pocítí něco těžkého, v žaludku jako by měl kámen, a pak ho najde na zemi a bolest přestane. Tak je možné najít barevné nitě, svázané provázky a mnoho dalších věcí. Všechny tyto předměty je třeba požehnat svěcenou vodou (dotýcný to může udělat sám), spálit venku a popel stejně jako železné nebo nehořlavé předměty vyhodit tam, kde teče voda (do řeky nebo do kanalizace). Ne do WC ve vlastním bytě. Někteří to udělali a vyskytly se nepříjemnosti: ucpávání umyvadel, zaplavení domu atd.

V mnohých případech se našly divné předměty v polštářích a matracích, zjištěné nikoli z odpovědi démona, ale určené charismatiky nebo senzitivity (o nichž budeme mluvit zvlášť). Nálezy způsobily, že lidé si uvědomili prokletí a obrátili se na exorcistů. Také v těchto případech je třeba spálit polštáře a matrace pokropené svěcenou vodou mimo dům. Popel pak odstranit, jak bylo řečeno výše.

Důležité je, aby se prokleté předměty spálily při modlitbě. Zvlášť když jde o předměty nalezené náhodou nebo z odpovědi démona, nemůžeme jednat lehkovážně. Pro poučení mi P. Candido pověděl o své „chybě v mládí“, o lehkomyšlnosti, které se dopustil v prvních letech svého povolání.

Exorcizoval tehdy jednu dívku spolu s otcem passionistou, který byl jako on pověřen biskupem. Zeptal se démona a dověděli se, že dívku prokleli pomocí předmětu - dřevěnou krabičkou, dlouhou asi jako

dlaň ruky. Zeptali se, kde byla ukryta. Byla zakopaná metr hluboko vedle jistého stromu, jehož polohu si nechali přesně určit. Plní horlivosti, vyzbrojení motykou a lopatou šli kopat na určeném místě. Našli dřevěnou krabičku, tak jak byla popsána, otevřeli ji a prozkoumali obsah: obscénní obrázek mezi dalšími bezcennými věcmi. Všechno zapálili lihem se vši pečlivostí, a tak zůstala jenom hromádka popelu. Avšak nepožehnali předměty, než je spálili. Nemodlili se bez přestání během pálení a nevzývali ochranu Ježíšovu, dotýkali se těch předmětů a neumyli si hned ruce svěcenou vodou. Výsledkem bylo, že P. Candido musel zůstat v posteli tři měsíce pro velmi silné bolesti břicha. Ty se pak projevovaly i v následujících letech. Tvrdá lekce, užitečná pro mě a pro ty, kdo by se ocitli v podobné situaci.

Zeptal jsem se P. Candida, zda po vši té námaze a utrpení byla dívka osvobozena. Ne, neměla z toho žádný prospěch. Působení předmětového prokletí na člověka se někdy dovrší zhotovením předmětu. Najít jej a spálit neslouží k ničemu. Měl jsem několik takových případů, kdy uplynulo mnoho let mezi zhotovením prokletého předmětu a jeho nalezením. Předmět už splnil svůj úkol - způsobu zlo. Když byl nalezen a zničen, byl už zcela neúčinný a jeho zničení nepřineslo postiženému žádný užitek. Pomáhaly pak exorcismy, modlitby, svátosti atd.

V jiných případech se spálením prokletého předmětu zabrání dalšímu působení zla. Měl jsem na to příklady „předmětového prokletí k smrti“ rozkladem, kdy ukryté prokleté maso bylo nalezeno a zničeno dříve, než došlo k jeho rozkladu. Jindy se pochovávají živá zvířata (hlavně ropuchy); nalézt je ještě před jejich smrtí může také zabránit dalšímu působení zla. Hlavními léky však zůstávají exorcismy, modlitba, svátosti a svátostiny.

Je stále třeba zdůrazňovat, jak je důležité utíkat se k prostředkům Božím (a ne k čarodějům), i když máme pocit, že tyto prostředky působí pomalu. Pán nám dal moc svého jména, moc modlitby (jak osobní, tak společné) a přímluvu církve. Utíkat se k těm, kteří maskují svou činnost dvojsmyslným názvem bílá magie (což je vždy útěk k ďáblu), nebo ke komukoliv, kdo odstraní prokletí dalším proMetím, může zlo jenom zvětšovat. Evangelium mluví o démonu, který vyjde z duše, aby se tam opět vrátil se sedmi dalšími, horšími, než je sám (Mt 12,43-45). To se právě stává, když se utíkáme k magii. Uvedu tři názorné příklady ze své praxe.

První případ. Člověk začne pociťovat fyzické bolesti, hlavně hlavy a břicha. Zkusí různé lékaře a léky, ale bolest se zvyšuje, místo aby mizela. Příčina není nalezena. Jde tedy k čaroději nebo k osobě, která se zabývá magií, a dostane odpověď: „Prokleli vás prostřednictvím předmětu. Jestli chcete, odstraním to. Spokojím se s milionem.“ Postižený si to nejdřív rozmyslí, pak se rozhodne a zaplatí. Vyžádá se od něho fotografie, spodní prádlo či chomáč vlasů. Po několika dnech se dotyčný cítí zcela zdravý a celý šťastný, jak dobře utratil milion. Démon odešel. Po roce se začnou objevovat stejné bolesti. Ubožák se znovu obrátí na lékaře (s řadou těžkostí), avšak léky nejsou nic platné, zatímco bolesti se stále stupňují. Démon se vrátil se sedmi dalšími, horšími než je sám. Na pokraji snesitelnosti se nemocný zamyslí: „Ten čaroděj si ode mne vzal milion, ale odstranil potíže.“ A tak se k němu vrátí, aniž by si uvědomil, že právě on mu způsobil větší potíže. A ten mu řekne: „Tentokrát vás prokleli prostřednictvím nějakého předmětu mnohem silněji. Chcete-li, odstraním to a budu od vás chtít jenom pět milionů, od jiného bych vzal dvojnásob.“ Tak všechno začne znovu. Když se postižený začne konečně spo-

léhat na exorcistů, bude třeba ho osvobodit nejen od počátečního malého zla, ale také od zla velkého, které způsobil čaroděj.

Druhý případ. Všechno je stejné jako výše. Nemocný zaplatí, čaroděj ho uzdraví a on zůstane zdrav. Jeho potíže se ale přenesou na manželku, děti, rodiče nebo sourozence. Škoda je pak několikanásobně větší (i ve formě tvrdošijného ateismu, hříšného života, dopravních nehod, úrazů, depresí atd.).

Třetí případ. Také zde je všechno, jak už bylo řečeno. Čaroděj dotyčného uzdraví a uzdravení trvá. Avšak Bůh dopustil zlo, aby se člověk kál za své hříchy a vrátil se k životu modlitby, aby začal chodit do kostela a ke svátostem. Účelem zla bylo získat velké duchovní užitky pro spásu duše. Po uzdravení uskutečněném skrze zásah démona, který tyto záměry znal, byl dobrý úmysl spojený s utrpením zmařen.

Mělo by nám být jasné, že Bůh dopouští zlo, aby z něho vzešlo dobro. Dopouští kříž, protože jenom skrze něj dojdeme k nebi. Tato pravda je zjevná například u charismatického zla, za jehož odstranění se nemáme modlit. Všichni pamatují P. Pia, který padesát let snášel pronikavou bolest pěti stigmat, ale nikoho nenapadlo prosit Pána, aby je odstranil. Bylo příliš jasné, že to bylo dílo Boží pro velké duchovní záměry. Démon je vychytralý; byl by rád, kdyby P. Pio neměl znamení Utrpení vtisknuta do masa! Něco docela jiného je, když démon způsobil stigmata a vzbudí tak falešné mystiky.

NĚCO VÍC O MAGII

Je to námět široký a knihy o něm by vyplnily knihovnu. Tyto praktiky najdeme u všech národů v celé historii lidstva. Také dnes je mnoho těch, kteří upadají do pasti magie. I mnozí kněží podceňují toto nebezpečí: správně důvěřují v zachraňující moc Kristovu, který se obětoval, aby nás vysvobodil z pout satana, ale neberou v úvahu, že Pán nikdy neřekl, abychom podceňovali satanovu moc. Neřekl, abychom neodporovali démonu nebo přestali proti němu bojovat. Dal nám naopak moc vyhánět ho a pověděl nám o nepřetržitém boji s tím, který nás zkouší (Ježíš sám byl vystaven pokušení Zlého). Jasně nám řekl, že nelze sloužit dvěma pánům.

V Písmu nás překvapuje, jak často se mluví ve Starém i Novém zákoně proti magii a čarodějům. Je to varování, protože jedním z nejběžnějších způsobů, jichž démon používá, aby k sobě člověka připoutal a snížil ho na úroveň zvířete, je magie, pověřivost a všechno to, čím se vzdává přímo i nepřímo úcta satanovi. Kdo praktikuje magii, věří, že může ovládnout vyšší síly, které ho ve skutečnosti zotročují.

Okultisté si myslí, že jsou pány dobra a zla. Spiritisté a média se všemožně snaží vyvolávat vyšší duchy nebo duchy zemřelých. Ve skutečnosti se odevzdali tělem i duším démonickým silám, aniž si to uvědomují, a tyje používají vždy s cílem způsobit zkažení - i když tento záměr nevyjde hned najevo. Člověk

odloučený od Boha je ubohý a nešťastný. Nedokáže pochopit smysl života a ještě méně smysl těžkostí, bolesti a smrti. Touží po štěstí, tak jak je nabízí svět: bohatství, moc, blahobyt, láska, požitek, obdiv... A zdá se, že ďábel mu říká: „Tobě dám toto všechno, poněvadž mně je to dáno a komu chci, tomu to dám, budeš-li se mi klanět" (srov. Lk 4,6-7).

Tak tedy mladí a stáří, ženy, dělníci, představitelé inteligence, politici, herci a zvědavci hledají „pravdu" o své budoucnosti. Je to dav, který najde další připravený zástup: čaroděje, hadače, astrology, kartáře, magnetizéry, senzitivity nebo jasnovidce různého druhu. K těmto lidem se dostanou náhodou, s nadějí, ze zoufalství nebo jen proto, aby to zkusili. Někteří jsou tím postiženi, jiní svázáni a další se dostanou do uzavřených kruhů sekt.

Co je však za tím vším? Neznalí lidé si myslí, že to je jenom pověřčivost, zvědavost, výmysl, podvod, protože je s tím spojen oběh velkého množství peněz. Avšak ve většině případů je skutečnost jiná. Magie není jenom klamná pověřčivost, něco bez opodstatnění. Je to útěk k démonickým silám, aby ovlivnily průběh událostí a zasáhly jiné lidi pro vlastní prospěch. Tato odchýlená forma náboženství, typická pro primitivní národy, přetrvávala v čase a existuje spolu s různými kulty ve všech státech. Přestože má různé formy, cílem je vzdálit člověka od Boha a přivést ho ke hříchu a k vnitřní smrti.

Magie je dvojího druhu: *magie imitace* a *magie nakažlivá*. První je založena na kritériu podobnosti tvaru i chování a na principu, že každá věc vytváří další, podobnou. Panák bude představovat osobu, která má být zasažena. Po náležitých „modlitbách obřadu" vložením špendlíků do jeho těla je postižen člověk, kterého představuje. Dotyčný bude mít bolesti nebo nemoci na těch místech těla, do nichž pronikají

špendlíky na loutce. *Nakažlivá* magie je založena na principu fyzického doteku nebo nakažení. Aby mohl čaroděj působit na člověka, potřebuje něco, co mu patří: vlasy, nehty, chlupy, šaty či fotografie, na níž má být celá postava, ale vždy s nepokrytým obličejem. Část zastupuje celek. To, co se udělá s částí, bude mít vliv na celého člověka. Čaroděj bude provádět svou práci pomocí příslušných formulí nebo rituálů v určité denní a roční době, kdy vzývá duchy, aby zasáhli a jeho metody byly účinné.

V jednom z rituálů Uvedení do černé magie, který používají čarodějové Kapverdských ostrovů, se říká, že v určitém okamžiku obřadu bude vybraný adept před zrcadlem, kde se mu zjeví satan, aby mu dal „schopnosti“ a do rukou zbraně, které bude používat. Zbraněmi, které má křesťan proti „žvoucímu lvu“, jsou pravda, spravedlnost, víra a dvojsečný meč slova Božího. Čaroděj však bude mít skutečný meč, aby zasáhl lidi. Bude mít moc ničit, zlořečit, schopnost jasnozřivosti, věštění, bilokace, schopnost léčit atd. podle toho, jak velké zlo je schopen způsobit a do jaké míry se mu podaří klást překážky Božím plánům. A také podle toho, co je schopen nabídnout démonu; kromě sebe může nabídnout své syny i jiné lidi, kteří se na něho obrátili s menší nebo větší neznalostí. Důsledkem pro postiženého je, že bude mít minimálně strašný odpor ke všemu, co je posvátné (modlitby, kostel, posvátné obrazy...), a k tomu jiné, velmi různorodé potíže.

To se může stát také člověku, který čaroděje „prací“ pověřil, jakmile nabídl „oběť“ (kterou představuje i velmi malý dar), odevzdal vyžádané věci a dodržuje určitá pravidla (např. obejít sedm kostelů, určitým způsobem zapálit svíčky, rozsypat popel, nosit s sebou určité předměty nebo dát je jinému atd.). Tak vznikne pouto mezi člověkem a démonem, které je ví-

ce nebo méně silné a má negativní důsledky pro duši i tělo. Mnohokrát ke mně přišly matky, které donesly k čarodějům své děti a pak jim dávaly určité věci, aby je měly při sobě. Podle nezkušených to mohly být bezcenné předměty, ale z negativních následků bylo vidět, že přinášejí zlo. Jestliže se ocitneme na území nepřítele, snadno se dostáváme pod jeho moc, i když jsme jednali „s dobrým úmyslem“. A jenom mocná Boží ruka nás může osvobodit od těchto pout.

Úkony tzv. *vyšší magie* jsou hodnoceny jako svěcení, zasvěcení, požehnání, zbavení funkce, exkomunikace a prokletí. Tímto způsobem jsou věci nebo lidé proměňováni v „zasvěcené symboly“ (samozřejmě satanovi). Magický předmět je „magnetizován“ v určitých okamžicích, jimiž se zabývá magická astrologie. Každý čaroděj nosí s sebou nebo má pro lidi připravené amulety (řecky pantaklea). Obvykle jde o medailonky, jejichž symboly jsou „katalyzátory energie“ a mají mít nadpřirozenou sílu. Něco jiného jsou talismany připomínající určité osobní rysy člověka, jehož mají chránit.

Talismany patří k nejžádanějším lákadlům. Ubozí zákazníci, jimž se zdá, že je postihl nepříznivý osud, neštěstí, nepochopení, nedostatek lásky nebo chudoba, za ně velice rádi zaplatí (někdy velmi vysokou cenu), neboť je mají vyvést ze všech nesnází. Zatím však nosí s sebou negativní náboj, který může způsobit škody nejen jim, ale také členům jejich rodin. Při přípravě těchto předmětů se v hojné míře používá kadidlo jako při většině magických úkonů. Zde se přináší satanovi a je zřejmým protikladem kadidla, které se v liturgickém úkonu přináší Bohu.

Pomocí magie se také získávají kouzelné nápoje nebo směsi vyvolávající sugesce či svázanost ďáblem u lidí, kteří je spolknou zamíchané do jídla nebo pití. Nešťastník bude mít v těle nejen něco odporného, ale

také zlé duchy, kteří byli vzýváni při přípravě prokletého předmětu. Známa je tzv. „směs lásky“, která může způsobit hrozné pouto (nazvané též „svázání“) silou satanských mocností.

Bible poprvé mluví o ďáblu, který v podobě hada pokouší prarodiče. V mytologii je had vždy spojený se symboly vědění. V Egyptě zná bohyně Isis tajemství kamenů, rostlin a zvířat. Zná nemoce a způsob jejich léčení, a proto může vzkřísit mrtvé tělo Osirida. Had je znázorňován stočený do kruhu, s ocasem v ústech jako symbol věčného cyklu života. Vzpomeňte si také na hroznýše krále Inků nebo na božského hroznýše Indiánů.

Ve woo-doo hermafroditní had Danbhalah a Aida Wédo naplňují své adepty jistotou a přesností, přinášející výsledky v kteroukoli denní nebo noční hodinu. Tento had tvrdí, že zná všechna tajemství Slova stvořitelova pomocí „magického jazyka“ skrytého v posvátné hudbě. Jde o magii afrického původu z Haiti, která spolu s původní africkou a jihoamerickou magií (hlavně brazilskou), nazývanou „macumba“, má velkou moc způsobit zlo. Už jsem připomněl, že lidé s nejsilnějšími projevy zla, které jsem měl příležitost exorcizovat, pocházeli z Brazílie nebo z Afriky.

Moderní civilizace určité zvyklosti spojila, ale nezměnila. Proto existují spolu věda a magie, náboženství a starodávné praktiky. Dodnes, hlavně na našem venkově, jsou velmi zbožní lidé, kteří se utíkají k *svatým osobám* (muži nebo ženy), aby vyřešili své problémy: nemoci z určknuti, hledání práce, hledání manžela. Přitom to jsou „svatí“ lidé, kteří chodí vždy do kostela. Ještě dnes se najdou matky, které s dobrým úmyslem učí na Štědrý večer své dcery gestům a obřadům, jak odstranit určknuti. Nebo dávají synům na krk řetízky s křížkem nebo posvěcenými medailonky spolu s „chlupy jezevce“, „zuby vlka“ nebo „červenými

růžky". Všechny tyto předměty připoutávají k démonu pro hřích pověřčivostl, i když nebyly „nabity“ zlem v magických obřadech.

Magie je vždy spojena s věštěním, touhou poznat vlastní budoucnost křivolakými cestami. Stačí si připomenout velmi rozšířený zvyk vykládání karet či předpovídání budoucnosti z taroků, používaných převážně čaroději a hadači. Taroky zřejmě pocházejí z XIII. století od cikánů, kteří v této „hře“ projevili schopnost předpovídat budoucnost. Základem je esoterická nauka, určující schéma vztahu mezi člověkem a božským světem. Nebudu se tím zabývat; řeknu pouze, že prostoduchý člověk oslněný přesností, s jakou mu byla zjevena minulost, odejde s úzkostí a nedůvěrou nebo s klamnými nadějemi. Často začne podezřívat příbuzné nebo přátele a hlavně odejde s určitou závislostí na člověku, který mu vyložil karty, což ho bude provázet i nadále. To všechno mu může způsobit stavy strachu, hněvu a nejistoty. Pocítí touhu utíkat se k magickým praktikám nebo si opatřit talismany odstraňující vnitřního nepřítele, jehož si sám zjednal a který je příčinou jeho nemocí, neštěstí atd.

Nejzlobnější magie afrického původu je založena na *čarodějnictví* (witchcraft), jež praktikují ti, kteří chtějí způsobit zlo jiným, a na *spiritismu*, jehož prostřednictvím se lidé snaží přijít do styku s duchy zemřelých nebo s vyššími duchy. Spiritismus je známý ve všech kulturách a u všech národů. Médium je prostředníkem mezi duchy a lidmi a propůjčuje svou energii (hlas, pohyby, ruce ke psaní) duchu, který se chce projevit. Může se stát, že vyvolání duchové, kteří jsou vždy a pouze démoni, se zmocní někoho z přítomných. Církev jednoznačně odsuzovala spiritistické seance a účast na nich. Konzultacemi se satanem se nenaučíme nic prospěšného.

Mnozí jsou klamáni pro nedostatek víry a z nevědomosti. Z hlediska etniky a lidové tvořivosti mohou být zajímavé tance, zpěvy, nošení určitých krojů, svíček nebo zvířat, která jsou nezbytná v rituálech magie woo-doo nebo macumba. Čtyři svíčky u čtyř rohů ulice nebo trojúhelník ze svíček, z nichž jedna je obráceně, se mohou jevit jako hra nebo neškodná pověřivost. Je však na čase otevřít oči. Vybízím hlavně kněze. Jsou to evokace zlých duchů, kteří mohou lidem způsobit těžkosti, neboť jejich konečným cílem je odloučit postiženého člověka od Boha, přivést ho ke hříchu, trápení, odcizení a k zoufalství.

Satan je náš nejhorší nepřítel a zůstane jím až do konce časů. Proto používá své inteligence a moci k tomu, aby činil překážky Božím plánům, které naopak znamenají spásu nás všech. Naší silou je Kristův kříž, jeho krev, jeho rány a naslouchání jeho slovům a jeho instituci - církvi.

KDO MŮŽE VYHÁNĚT DÉMONY

Bylo už jasně řečeno, že Ježíš dal moc vyhánět démony všem těm, kteří v něho věří a jednají v jeho jménu. V těchto případech jde o soukromé modlitby, které bychom mohli pojmenovat jako „modlitby za osvobození“. Kromě toho je zvláštní moc dána exorcistům, tedy všem kněžím, kteří dostanou posvěcení od svého biskupa. Tím, že používají příslušných formulí rituálu, udělují svátostinu, která na rozdíl od soukromých modliteb předpokládá přímluvu církve.

Vždycky je však nezbytná velká víra, mnoho modliteb a postů jak modlitebníka, tak člověka, za něhož se modlíme. Nejlepší je, když současně s exorcismem, který vyžaduje soukromí, probíhá také modlitba skupiny lidí shromážděných k tomuto účelu. K tomu dodávám, že všichni kněží (i neexorcisté) mají zvláštní moc vyplývající z jejich služebného kněžství, jež není poctou člověku, ale službou věřícím v jejich duchovních potřebách. A mezi nimi je určitě také potřeba osvobodit se od vlivů démona. Všichni si mohou pomáhat posvátnými prostředky jak při modlitbách za osvobození, tak při exorcismech: položí například na hlavu dotyčného kříž, růženec nebo nějaký ostatek. Velmi účinné jsou ostatky sv. Kříže, protože křížem přemohl Ježíš satanovo království, ale také ostatky svatých, které máme zvláště uctívat. Často jsou účinné svěcené obrazy, např. obraz sv. Michaela archanděla, z něhož mají démoni velký strach.

Myslím, že bych zklamal očekávání čtenářů, kdybych se nezmínil o stále početnější armádě *charismaticů, jasnovidců, senziavů, magnetizérů, léčitelů* a také *cikánů*. Je to zástup tím početnější, čím víc biskupové a duchovenstvo s lehkovážností hraničící s nevědomostí a se skutečnou nevírou v tyto jevy zanedbali pastorální oblast, která je jim vlastní. Bude tomu věnována zvláštní kapitola.

Prozatím si řekneme něco o skupinách lidí, kteří mohou (nebo si kladou za cíl) mít vliv na osvobození, avšak častěji se přičiňují o uzdravení. Je těžké vymezit zde jasné rozdělení. Démon je u kořene celého problému zla, bolesti a smrti, což jsou důsledky lidských hříchů. Jsou však podoby zla, které démon způsobí přímo. Samo evangelium nám předkládá některé případy: ženu sehnutou 18 let (paralýza?) a hluchoněmého. V obou případech byla příčinou nemocí přítomnost satanova, proto je Pán uzdravil vyhnáním démona. Obecně platí pravidlo, které bylo řečeno: je-li onemocnění svým původem od ďábla, léky nebudou mít účinek, zatímco modlitby za uzdravení a exorcismy účinné budou. Je také ale pravda, že dlouhodobá přítomnost ďábla působí člověku potíže (hlavně psychické), a proto i po osvobození potřebuje náležitou lékařskou péči.

Předesílám, že se dotýkám oblasti vyžadující specifickou kompetenci, kterou exorcista mít nemůže. Musí však znát psychické poruchy natolik, aby rozpoznal, zda je třeba zásahu psychiatra. Nelze vyžadovat, aby exorcista byl vzdělaný jako psychiatr. Má sice mít znalosti o parapsychologii a paranormálních schopnostech, avšak oblastí jeho působnosti zůstává svět nadpřirozený; má znalosti o jevech s tím souvisejících a zná metody léčení, které jsou nadpřirozeného charakteru. Tato premisa je nutná, protože se

dotýkáme oblasti světa nadpřirozeného, paranormálního a světa ďáblova.

Charismatici. Duch svatý s Boží svobodou rozdává, komu chce a jak chce, svá charismata nikoli pro slávu nebo k užítku člověka, ale pro službu bratřím. Mezi nimi je také dar osvobodit od zlých duchů a dar uzdravení. Mohou je dostat jednotlivci, ale také společnosti. Nejsou vázána na osobní svatost, ale závisejí na svobodném Božím rozhodnutí. Zkušenost však říká, že Bůh obvykle dává tyto dary lidem poutivým, vytrvale se modlícím. Dnes je nadbytek charismatiků, na něž se obracejí davy trpících. Jak odlišit pravá charismata od falešných? Rozlišení náleží církvi (Božímu lidu, tzn. laikům a církevní hierarchii; není to monopol biskupa, i když on má právo na poslední slovo, aby byl zachován řád).

Známe několik případů, kdy církevní autority varovaly před podvodníky a falešnými charismatiky; oficiálně uznané charismatiky neznáme. Je to složitý a nesnadný problém také proto, že charismata mohou pominout nebo vyvolená osoba toho není hodna. Žádný živý tvor není zakotvený v milosti. Můžeme stanovit čtyři směrnice:

1) charismatik (nebo charismatická komunita) žije hlubokým životem podle evangelia;

2) je nezištný (nemá přijímat ani dary: z milodarů se může stát miliardářem);

3) používá prostředky obecně uznané církví bez extrémů nebo pověřivosti (modlitby, žádné magické formule, znamení kříže, vkládání rukou - nemá se dotýkat určitých míst, aby nepohoršoval, svěcená voda, kadidlo, ostatky, žádné prvky cizí obecné praxi církve), má se modlit ve jménu Ježíšově;

4) ovoce jeho snah má být dobré. Norma evangelia „podle ovoce poznáte strom“ (Mt 12,33) je vždy hlavním kritériem.

Další typické znaky charismatických uzdravení: týkají se všech nemocí (i těch, které jsou od ďábla); nejsou založena na lidských schopnostech nebo dovednostech, ale na modlitbě víry, namocijména Ježíš, na přímluvě P. Marie a svatých; charismatik neztrácí energii (jako léčitelé, magnetizéři a jiní, kteří si musejí odpočinout, aby ji znovu získali; nepodléhá zpětným reakcím těla, je pouze aktivním prostředníkem milosti; charismatická uzdravení vedou ke chválení Boha, nikoli charismatika, a k prohloubení víry i modlitby.

Jasnovidci a senzitivové. Pojednávám o nich zároveň, protože mají v podstatě stejné charakteristiky: první *vidí*, druhí *slyší*, oba se vyjadřují na základě toho, co slyšeli při styku s věcmi nebo s lidmi. Abych toto téma příliš nerozšířil, budu ho probírat ve vztahu k specifické oblasti působení démonů na lidi, věci a domy. Byl jsem s těmito lidmi často. Někdy jsem se jich ptal přímo nebo jsem je zval, aby se modlili při mých exorcismech, a já se dověděl, co viděli nebo slyšeli. A všímálem jsem si, že odpovědi závisely na moudrosti ducha.

Jakmile někteří vidí posedlé či svázané nebo se nacházejí v jejich blízkosti, ihned pocítí překážku. Někdy se cítí špatně, jindy vidí negativní projevy a popisují je. Stačí dát jim do ruky fotografii, dopis nebo předmět patřící podezíranému člověku a dozvíme se: zda je dotyčný čistý nebo je postižen zlem démonického původu, zda je nebezpečný a způsobuje zlo jiným. Může jim stačit pouze slyšet hlas. Například lidé s pochybností, zda jsou pod vlivem Zlého, zavolají některému z nich a dostanou odpověď. Když jsou tito lidé zváni do domů podezřelých z vlivu Zlého, dokážou vnímat, zda vliv ďábla existuje. Určují také prokleté předměty, které je třeba spálit. Dokážou například vnímat, zdaje třeba otevřít polštář nebo matraci, kde najdou podivné věci, na které jsme už upozornili. Mo-

hou se ale mýlit, a pak je třeba jejich pocity zkontrolovat. Někdy proberou život člověka a určí s překvapující přesností, kdy byl proklet, jakým způsobem a s jakým cílem. Určí tak způsobené potíže a někdy určí také původce.

Jednou jsem zavedl do hovorny člověka žádajícího o požehnání a tu jsem si vzpomněl, že jsem měl právě volat jistému senzitivovi. Běžím k telefonu a slyším: „Vy se chystáte požehnat člověka kolem padesáti let. V šestnácti letech byl proklet prostřednictvím předmětu, aby nenáviděl svého otce. Nabídli mu k pití prokleté víno a schovali ho na dně studny. Od té doby se chlapec cítil hůř a hůř a všechna léčení byla zbytečná. Po několika letech jeho otec zemřel a on pocítil náhlé zlepšení. Zůstal však postižený na mozku do té míry, že nemohl dělat žádnou práci. Zkuste ho požehnat, ale zlo je příliš dlouho zakořeněné a myslím, že tím nic nezíská.“ Bylo to právě tak, jak řekl. Jindy jsem exorcizoval lidi za přítomnosti senzitiva a ten mi ukazoval, které části těla mám požehnat štolou nebo pomazat olejem, protože jsou obzvlášť zasažené. Postižený pak potvrzoval správnost míst, kde cítil bolest nejsilněji.

Mohl bych uvádět hodně příkladů z této oblasti. Mohu říct, že lidé, které jsem vybral (z mnoha, kteří mi byli představeni jako senzitivové), se hodně modlili, byli nezištní, plní dobroty a lásky a hlavně pokorní. Kdybych neobjevil náhodou nebo na základě informace od jiných jejich talent, nikdy by mi o tom neřekli. Oč tu jde: o charismata, o paranormální schopnost? Spíše bych věřil, že se jedná o paranormální dar, který tato osoba používá, aby činila dobro. Avšak nevylučuji, že tato schopnost může být spojena s charismatem. Neviděl jsem u těchto lidí příznaky únavy nebo ztrátu energie. Byl jsem ale svědkem postupného rozvíjení jejich schopností v akci, což znamená, že v pod-

statě jde o paranormální schopnost. Dodávám, že mi někdy pomáhali určit diagnózu, avšak nemohli uzdravit postiženého: pouze přispívali vlastní modlitbou a moudrými radami.

Léčitelé. Chci mluvit o uzdraveních, která probíhají předáním zvláštní energie, obvykle vkládáním rukou. Jde o skutečnou paranormální oblast, již se v Itálii zabývá schopný badatel prof. Emilio Servadio. Aniž bych prohluboval téma, které není v mé kompetenci, řeknu pouze to, že léčitelé nemají žádný vliv na zlo ďábelského původu, tak jako nemají vliv medicína ani věda.

Pranoterapeuti (magnetizéři). V posledních letech jich přibýlo, stejně jako léčitelů. Není mým úkolem vysvětlovat teorii *prány* a *bioplazmatu*. To je předmětem vědeckého studia, až tato teorie bude přijata. Uvedu pouze to, k čemu dospěl P. La Grua ve své knize *Modlitba za uzdravení {La preghiera di guarigione. Palermo: Herbita, 1985.}* Jestliže léčitel uzdravuje předáním určité energie nebo psychického náboje, stimulací zásobní energie, je to znamení, že tato uzdravení nemají nic společného s uzdravením charismatickým. Navíc je zde nebezpečí spirituální infiltrace. Proto je třeba velké opatrnosti.

Poznal jsem několik skutečně nezištných magnetizérů, kteří sloužili druhým s vírou a duchem opravdové lásky. Jsou to však bílé vrány („dva z tisíce“, jak mi říkal známý exorcista z Benátek P. Pellegrino Ernetti). To nesmí zabraňovat obezřetnosti, s níž se my věřící díváme na pránoterapii (magnetizérství). Je možné mít i nevědomky „dary“ od ďábla.

Čarodějové. Řekli jsme o nich hodně. Stačí připomenout, že může dojít k uzdravením skrze démona, třeba ve jménu nadpřirozených bytostí nebo duchů - vůdců. Ježíš sám nás varuje: „Vyvstanou lžimesiášové a lžiproroci a budou předvádět veliká znamení a zá-

zraky, že by svedli i vyvolené, kdyby to bylo možné" (Mt 24,24). Něco zcela jiného z moci ďábla jsou falešní čarodějové nebo prostě šejdíři a podvodníci; těch je nadbytek a klamou lidi pomocí amuletů, stuh a pytlíků. Spálil jsem list sešitu, na němž byla napsána nesrozumitelná slova a byl do něho zabalený provaz. Tento talisman stál dvanáct milionů! A přišel ke mně člověk, který zaplatil dvacet milionů, aby dostal pytlíček s bezcennými věcmi, jež měly vyřešit řadu jeho problémů.

Cikání Zdá se mi užitečné říct něco také o nich, protože je potkáváme v našich končinách. Něco jsem již řekl v souvislosti s kartáři a podvodníky. Zajímá mě jiný aspekt, a tak raději začnu s příběhy. Exorcizoval jsem paní svázanou ďáblem. Dlouhou dobu měla různé potíže, ale nemyslela si, že příčinou by mohla být svázanost. Když od ní jedna cikánská dívka dostala almužnu, řekla jí: „Paní, vy se necítíte dobře, protože vás prokleli prostřednictvím předmětu. Přineste mi čerstvé vajíčko.“ Když ho dostala, položila jí cikánka vajíčko na hrud', odříkala krátkou modlitbu v neznámém jazyce (zřejmě romštině), a pak vajíčko otevřela. Vyšel z něj malý had. Po několika měsících prokázala stejná paní dobrodiní cikánce, která pocházela odjinud. Také ona zopakovala skoro tatáž slova: „Paní, léta hodně trpíte, protože vás prokleli prostřednictvím předmětu. Je třeba, abyste to nechala odstranit. Přineste mi čerstvé vajíčko.“ Tentokrát se paní vrátila v doprovodu manžela. Cikánka opět položila vajíčko na její hrud', odříkala krátkou formuli podobnou modlitbě, a pak vajíčko otevřela. Vyšel z něj chomáč vlasů.

Můj přítel, lékař, vyšel z římské baziliky sv. Jana a přiblížila se k němu cikánka prosící o almužnu (na tom místě cikánky nikdy nechybí). Vzal do ruky peněženku, protože ji chtěl dát tisíc lir. Měl ale jenom

bankovky po deseti tisících. Co se dá dělat, jednu jí dal. Cikánka se na něho podívala a řekla mu: „Byl jste ke mně velmi štědrý. Já vám chci učinit dobro.“ Řekla mu o zdravotních potížích, které by měl léčit (lékař je dobře znal, ale zanedbával). Navíc mu řekla o podvodu, který na něho připravovali, kdyby tomu nebyl zabránil. Všechno bylo pravdivé.

Jak si tyto věci vysvětlit? Není to snadné. Zdá se, že někteří cikáni mají paranormální schopnosti, které odedávna předávají z generace na generaci. Jde však o výjimečné případy. Cikáni běžně praktikují magii a věří všem možným pověrám. Mají to v krvi už po staletí a přechází to z matky na dceru (vždy to praktikují ženy).

Na okraj těchto letmých zmínek dodávám, že pro charismatiky, senzitivity i pro samotné exorcisty (natož pro ostatní) je lákavé hledat nejrychlejší cesty k uzdravení bez použití běžných posvátných prostředků, a dostat se tak víceméně nevědomě k magii. Abych uvedl příklad: když nalijeme několik kapek oleje do talířku s vodou a vyslovíme určitá jména, dostaneme odpovědi, což je počátek řetězu magických praktik. Viděl jsem charismatiky, kteří přešli k magickým praktikám, a pak od nich upustili. Ne všichni to ale dokážou. Viděl jsem také kněze neexorcisty, používající účinných metod a neuvědomující si, že jde o skutečnou magii. Dábel je vychytralý, je vždy připraven příslibit pozemská království, jestliže se pokloníme a budeme ho uctívat!

Od 2. vatikánského koncilu do dnešních dnů uplynulo mnoho let. Různé části rituálu byly upraveny podle směrnic koncilu. Jediná část, která je zapečetěna s nápisem „Práce pokračuje“, je část týkající se exorcismu. Je pravda, že máme učení Písma svatého, teologů a magisteria církve. Na jiném místě jsme uváděli různé citáty z dokumentů 2. vatikánského sněmu. Nemám v úmyslu citovat tři proslovy Pavla VI. a čtrnáct Jana Pavla II. Uvádím jen větu Pavla VI. ze dne 15. listopadu 1972: „Odklání se od učení Písma a církve, kdo odmítá uznat, že ďábel existuje, čili kdo z něho činí princip sám pro sebe, který nemá původ v Bohu jako každý tvor. Nebo kdo ho vysvětluje jako pseudorealitu, jako vymyšlenou personifikaci pojmu představujícího neznámé příčiny našich nemocí.“

Dnes jsou pro mnoho lidí církve prakticky hozena do větru slova Písma, tradice a magisteria. Správně píše mons. Balducci: „Je dobré, aby lidé věděli, jakou krizí (alespoň doktrinální) dnes prochází církev!“ [*Đábel - Il diavolo*. Piemme, 1988. S. 163.}. Řekli mi, že jsem v mnoha článcích polemizoval s některými teology, biskupy a exorcisty. Nejedná se o polemiky, ale o to, ukázat pravdu. Protože to není jen doktrinální krize, ale hlavně pastorační, týká se biskupů, kteří nejmenují exorcisty, a kněží tomu už nevěří. Nechci zobecňovat, ale ďábel je dnes velmi aktivní. A když lidé hledají exorcistů, najdou nápis „Práce pokračuje“.

Začnu od teologů. Cituji z článku Luigino Sartoriho, jednoho z nejznámějších a nejváženějších: „Je pravděpodobné, že někteří lidé uzdravení Ježíšem byli spíš psychicky nemocní než skutečně posedlí.“ Tato insinuace je velmi scestná a lživá. Evangelium vždy jasně rozlišuje uzdravení z nemocí a osvobození od démona; rozlišuje moc, kterou dal Ježíš k vyhnání démonů, a moc, kterou dal k uzdravování nemocných. Evangelisté nejmenují nemoci odborným názvem, ale umí dobře rozlišovat, kdy se jedná o nemoc a kdy o posedlost ďáblem. Ten, kdo to rozlišit neumí, je Luigi Sartori, ne evangelisté. Vidělijsme, jak fundamentální význam má v Kristově činnosti vyhánění démonů. Je to jediný zázrak, který cituje sv. Petr, když chce přesvědčit pohana Kornelia, aby uvěřil v Ježíše Krista (Sk 10,38). Nepřekvapuje, že Sartori končí svůj článek tvrzením: „Ježíš divotvorce vyjadřoval hlavně sílu lásky a budoval vztahy vzájemné sympatie. Proto činil zázraky a *ne proto, že měl posvátné a tajné síly* jako nějaký čaroděj“ (*Famiglia Cristiana*. 1989. Č. 19). Ne, milý teologu, Ježíš nehledal sympatie a neměl tajné schopnosti čaroděje. Měl Boží všemohoucnost a svými činy dokazoval, že je Bohem. To však jsou detaily, kterých si někteří teologové nevšímají.

Vezměme jiného teologa, Luigiho Lorenzettiho. Tvrdí, skoro z milosti, že „věřící nemůže absolutně vyloučit vysvětlení, že některé případy jsou ďábelského původu“, a pak rychle dodá, že „je těžké, ba dokonce *nemožné* s jistotou tvrdit v konkrétním případě, zda se jedná o vliv ďábla“. Jestliže je to *nemožné*, nemusíme věřit, že Kristus osvobozoval a že osvobozovali apoštolově. Zbytečná je moc vyhánět demony, kterou dal Ježíš své církvi, zbytečná jsou církevní nařízení o exorcismech a zbyteční jsou exorcisté. Ne, milý teologu, ty nemůžeš rozlišit v konkrétních případech, zda je nebo není přítomný ďábel, protože v této oblasti

nemáš žádnou zkušenost a nedokázal bys rozlišit posedlého od člověka s nachlazením. Proto je pro tebe velmi pohodlné učinit závěr: „Všeobecně vzato se nezmýlíme, jestliže interpretaci skutečnosti na základě příčin magicko-démonických (velmi nevydařené a obojetné označení) nahradíme vysvětlením přírodovědeckým" (*Famiglia Cristiana*. 1988. Č. 39.). Jako kdyby řekl: „Teoreticky věřím v ďábla, abych nebyl považován za heretika, ale v praxi v něho nevěřím, protože spoléhám jenom na přírodní vědy."

Jestliže si toto myslí uznávání teologové, co si mají myslet prostí kněží? Každý den vidím na vlastní oči, že nevěří v projevy zla ďábelského původu. Někdy to hodí do jednoho pytle s podvody a šejdířstvím těch, kteří zneužívají lehkověrnosti lidu, aby získali peníze s co nejmenší námahou. Příkladem je kněz P. Salvatore Caione z Palerma, jemuž udělala reklamu *Famiglia Cristiana* č. 6 z 8. 2. 1989. Ve znamení hesla „předmětové prokletí neexistuje" hodnotí všechno jako podvod a samozřejmě hází do jednoho pytle také čaroděje, kartáře a exorcisty (nezáleží na tom, že byli jmenováni biskupem podle církevních směrnic), všichni jsou na stejné úrovni. Je nesporné, že mnoho lidí se nechá oklamat. Jisté ale je, že nenaučíme pravdu pomocí bludu. Jsou to drobnosti, jež nechápe P. Salvatore ani ti, kteří otiskují jeho názory, aniž by si všimli velkých bludů.

Když mícháme blud s pravdou, je jasné, že exorcistů je velmi málo a lidé se obracejí na čaroděje a kartáře, kterých bez omezení přibývá. A věřící není od nikoho poučován. Exorcizoval jsem řeholnici, která byla ve velmi špatném stavu posedlosti ďáblem. Ta postupně zhoršovala její stav celých deset let. Zavola jsem její generální představenou a řekl jí, že nečekáme, až někdo začne umírat, abychom zavolali lékaře. Zavoláme ho hned při prvních symptomech nemoci.

Představená ml odpověděla: „Máte pravdu, ale o těch věcech nás nepoučil žádný kněz.“ Řekla mi také, u kolika duchovních byla řeholnice na konzultaci a nikoho nikdy nenapadlo, jaká mohla být skutečná příčina jejich potíží, jež vzdorovaly všemu léčení.

Je pravda, že ve svých článcích jsem se rozzlobil také na některé exorcisty. Řekl jsem, že se „ztratila škola“, v diecézích už chybí návaznost, v níž zkušený exorcista vyučoval dalšího. A tak se stává, že jsou exorcisté, kteří neznají ani nejzákladnější věci. Rozzlobil jsem se na mons. Giuseppa Ruatu, kanovníka katedrály a koordinátora turínských exorcistů; Franca Zamboniniová, poslaná kardinálem Ballestrerem, s ním udělala rozhovor pro *Famiglia Cristiana* (z 30. 3. 1988). Když někdo tvrdí, že „posedlost ďáblem je omezena v čase a trvá několik málo hodin nebo dní“, znamená to, že nemá nejzákladnější zkušenost. A skutečně o něco dále stojí, že u nikoho z lidí, kteří se na něho obrátili, „nikdy neviděl takové příznaky, že by bylo nutné přistoupit k exorcismu“. Já jsem během čtyř let vysilující práce (dnes jsem nucen zpomalit rytmus) exorcizoval přes osm tisíc lidí a mám poznamenaná jména posedlých: je jich 61 a všichni jsou v takovém stavu už desítky let. Někteří dostávají požehnání deset, patnáct let i víc a ještě nebyli osvobozeni.

Ostřeji jsem také kritizoval mons. Giuseppa Vigniniho, zpovědníka dómu ve Florencii a exorcistu, kvůli čtyřem článkům otištěným v listu *Toscana oggi* {*Toskánsko dnes*) v říjnu a listopadu 1988, v lednu 1989. Když exorcista píše, že magie, černé mše, předmětové prokletí atd. jsou „neškodné klamy a výplody vsugerovaných představ“, když tvrdí, že exorcismus není svátost, ale pouhá modlitba, a přitom ignoruje, že je to svátostina, když ve svých scestných úvahách dochází k závěru, že v praxi *se nemají nikdy dělat exor-*

cismy, pak je třeba mu říct se vši možnou úctou: „Drahý synku, buď se informuj, nebo změň povolání.“

Znám několik exorcistů, kteří nemají rituál ani neznají směrnice, které je třeba dodržovat, ani modlitby, které se mají modlit. Mají jenom exorcismus papeže Lva XIII. v nepříliš dobrém a neúplném italském překladu a modlí se pouze to. Ve světovém tisku měl velký ohlas případ čtyřadvacetileté Annelisy Michelové z Klingenbergu (Německo), která zemřela v létě 1976 následkem série exorcismu. Zpráva vyvolala rozruch také proto, že dva kněží, exorcisté, byli udáni a podstoupili trestní řízení. Nemám jiné údaje než ty, které poskytl tisk a kniha Rasperà e Lehmana *Đábel démoni a posedlost (Diavolo, demoni, possessione. Queriniana, 1983 Ě.* Fakta ale jasně poukazují na neodpusťitelné chyby dvou exorcistů, i když jednali vždy v přítomnosti a se souhlasem rodičů dívky. Jak se zdá, příliš lehkomyšlně uvěřili, že se setkali s případem posedlosti ďáblem (zatímco na základě zpráv z tisku šlo o něco zcela odlišného) a léčili metodami alternativní medicíny. Exorcista nemůže používat jiných prostředků než těch, které doporučují církevní předpisy.

A ještě k biskupům. Je pravda, že jsem se zlobil také na ně, protože mi na nich záleží a chci jejich spásu. Církevní právo neuvažuje provinění zanedbávání povinností, avšak na straně o všeobecném soudu v 25. kapitole u Matouše je ukázán dosah nenapravitelného důsledku hříchu zanedbávání.

Pamatuji si ještě velmi nešťastný zásah známého arcibiskupa 25. listopadu 1988 ve sledovaném televizním pořadu, který vedl Zavoli. Zjevně se chlubil tím, že nikdy nedělal exorcismy a nikdy exorcisty nejmenoval. Naštěstí byl přítomen poslanec Formigoni z *Comunione e Liberazione* (Společenství a osvobození), který vysvětlil křesťanské hledisko. Poznamenal

jsem si pak řadu odpovědí biskupů, kteří (aniž bych chtěl zobecňovat) nedělají čest italskému episkopátu. Sdělili mi je lidi prakticky ze všech částí Itálie, jimž jsem řekl, aby se obrátili na svého biskupa, než se s nimi osobně setkám. Toto byly nejčastější odpovědi:

„Zásadně nejmenuji exorcisty.“ „Věřím jenom v parapsychologii.“ „Vy ještě věříte v tyto věci?“ „Nenašel jsem žádného kněze ochotného přijmout toto pověření. Hleďte jinde“ „Nejmenuji exorcisty a nedělám exorcismy, protože mám strach. Jestliže se ďábel postaví proti mně, co udělám?“ „Chtěl bych vědět, kdo vám vtloukl do hlavy ty hlouposti“. A mohl bych pokračovat. Za každou odpověď se skrývá velké utrpení člověka, který ji dostává. Nevím, zda je stejné utrpení toho, kdo ji dává. Ve většině případů se jednalo o lidi, kteří ohlásili biskupovi, že dostali pozhánání od P. Candida, a on je upozornil, že potřebují další. Diagnózu zla stanovil už exorcista velmi zkušený a známý.

V jiných evropských státech je situace horší než v Itálii. Exorcizoval jsem lidi z Německa, Rakouska, Francie, Švýcarska, Anglie a Španělska. Všichni přijeli kvůli exorcismu přilákáni věhlasem P. Candida, a pak se smířili s osudem obrátit se na jeho žáka jako náhradu. Všichni ale shodně tvrdili, že ve své vlasti nenašli exorcistů. Jeden švýcarský odborný pracovník mě ujišťoval, že volal všem katolickým biskupům a dostal zápornou odpověď. Nechci říct, že v těchto státech nejsou exorcisté, avšak nepochybně je obtížné je nalézt. Přijet do Říma právě kvůli exorcismu není legrace.

U některých protestantských konfesí tomu tak není. I v Římě jsou takové, které berou tuto problematiku vážně, zkoumají případy, a když objeví přítomnost ďábla, exorcizují s účinností, o níž jsem se mohl přesvědčit na vlastní oči. Je jasné, že všichni, kteří

věří v Krista (nejen katolíci), mají moc vyhánět demony v jeho jménu. Žárlivost není na místě, ale je třeba se podívat do evangelia. Když Jan řekl Ježíšovi: „Mistře, viděli jsme kohosi, kdo v tvém jménu vyhání demony, ale s námi nechodil; i bránili jsme mu, protože s námi nechodil“, Pán pokáral apoštoly (srov. Mk 9,38-40).

Když tohle objevili členové Obnovy, uvedlo je to na cestu *modliteb za osvobození*. Mají se konat podle přísných kritérií, ale jsou velmi účinné. Aby tyto modlitby usměrnil, napsal kardinál Suenens knihu *Obnova a mocnosti temnot (Rinnovamento e potenza delle tenebre*. Paoline, 1982.) s předmluvou kardinála Ratzingera. Píše: „Zpočátku mnozí katolíci spojení s Obnovou objevili praxi osvobozování u křesťanů s jinými tradicemi, většinou z letničních prostředí nebo Free Churches (svobodných církví). Knihy, které četli (nebo ještě čtou), odtud z valné části pocházejí. Najdeme mezi nimi převážně literaturu o ďáblu a jeho přívržencích, o jeho strategii a prostředcích, kterých používá, atd. V katolické církvi toto pole zůstalo z velké části neobdělané a naše pastorační metody neposkytly směrnice přiměřené naší době“ (str. 79-80).

U této stížnosti se zastavíme v příští kapitole. Je však správné učit se od těch, kteří lépe zachovávají evangelium. Ve studiu a šíření Písma jsme my, katolíci, zůstali hodně pozadu ve srovnání s některými protestantskými církvemi. Neunavuje mě zopakovat následující: Racionalismus a materialismus zkazily část teologů, a to mělo velký vliv na biskupy a kněze. Kdo na to doplácí, je Boží lid. V Itálii z biskupů exorcistů znám jenom afrického mons. Milinga, proti němuž se brojí všemi způsoby. A vím alespoň o dvou exorcismech, které vykonal papež. Žádné další případy neznám.

DODATKY

Myšlenka sv. Ireneje

K poučení současných teologů uvádíme myšlenku jednoho z nejstarších teologů - sv. Ireneje. Otiskujeme ji z měsíčníku „Znamení nadpřirozeného světa“ (září 1989); je podepsána značkou ALPE, pod níž se skrývá velký učenec.

Irenej, narozený kolem r. 140 v Malé Asii (pozdější biskup v Lyonu), založil církev v Galii (Francie). Zemřel kolem r. 202 patrně jako mučedník. Jeho stěžejním dílem je kniha *Adversus haereses [Proti heretikům]*, ve které vyvrací tezi bludařů gnostiků, podle nichž byl svět vytvořen zlým tvůrcem. Skutečný stvořitel je Logos čili Slovo dobrého Boha. Andělé jsou součástí kosmu stvořeného Bohem. Dábel je také anděl, původně dobrý tvor podřízený Bohu. „Dopustil se však apostáze“, a proto byl svržen z nebe. Je tedy *odpadlík v pravém smyslu slova a také svůdce* vesmíru a „chce oklamat naši mysl, zatemnit naše srdce a pokusit se nás přesvědčit, abychom místo pravého Boha uctívali jeho“.

Avšak jeho moc nad námi je omezena, protože je pouhým *uzurpátorem autority*, která legitimně a z podstaty patří Bohu, a „nemůže donutit ke hříchu“.

Irenej tvrdí, že satan ztratil milost, kterou měl jako anděl, protože záviděl Bohu a toužil „být uctíván jako

on". Pocítil závist také k člověku, protože ten byl stvořen k Božímu obrazu a podobě. Závidí tedy hlavně nám. Proto vešel do Edenu se srdcem zkaženým touhou přivést naše prarodiče ke zkáze. Irenej je první křesťanský teolog, který vypracoval a rozvinul teologii prvotního hříchu. Bůh stvořil Adama a Evu a umístil je do ráje, aby žili šťastně a v těsném spojení s ním. Avšak satan, který znal jejich slabost, vešel do zahrady, vzal na sebe podobu hada a začal je pokoušet.

Satanova zloba mohla zůstat bez následků, kdyby Bůh nedal lidstvu svobodu rozhodnout se pro dobro nebo zlo. Satan „nedonutil“ prvního muže a ženu hřešit. „Rozhodli se tak svobodně, protože Bůh je stvořil s nejvyšším darem svobodného rozhodování. Satan je jediný, ale také skutečně houževnatý pokušitel, protože prarodičům záviděl prvotní stav.“

Proto všechny lidské bytosti mají podíl na hříchu Adama a Evy. Od té chvíle jsme se podrobili ďáblu jako otroci a (což je horší) nedokážeme se od něho osvobodit, i když se pro to svobodně rozhodneme. V područí satana jsme narušili Boží obraz a podobnost Bohu, a tak se odsoudili k smrti. Štěstí Edenu bylo narušeno, protože jsme se obrátili zády k Bohu ze své svobodné vůle a odevzdali se do rukou satana. Proto bylo spravedlivé, aby nás satan držel ve své moci, dokud jsme nebyli vykoupeni. „Z hlediska spravedlnosti v užším smyslu nás Bůh mohl nechat v rukou satana navždy. Avšak jeho milosrdenství ho pohnulo poslat svého Syna, aby nás spasil.“

Vykupitelské dílo Kristovo začalo ďáblovým pokušením druhého Adama, jakožto „rekapitulací“ pokušení prvního. Avšak tentokrát se to ďáblu nepodařilo - byl nenávratně poražen Kristem. Křesťanská tradice má tři hlavní interpretace vykupitelského díla Kristova utrpení.

a) Podle první byla lidská přirozenost posvěcena, dostala svou důstojnost, byla proměněna a spasena tím, že se Kristus stal člověkem.

b) Podle druhé se Kristus dal jako oběť Bohu, aby člověk byl s Bohem smířen.

c) Třetí, *teorie vykoupení*, kterou jako první s rozhodností obhajoval Irenej, je založena na těchto základních myšlenkách: „Protože satan držel legitimně lidské pokolení ve vězení, Bůh se nabídl vykoupit naši svobodu sám sebou. Cenu mohl zaplatit jenom on, jenom Bůh se mohl svobodně podrobit. My ne, protože prvotní hřích nás všechny zbavil svobody. Bůh Otec vydal svého Syna Ježíše, aby nás, ďáblovy zajatce, vysvobodil. Utrpení Kristovo ochromilo ďábla, a tak nás vysvobodilo od smrti a prokletí.“

Teorie obětí, hlavní alternativní teorie z doby sv. Ireneje, tvrdila, že Kristus, člověk a zároveň Bůh, vzal na sebe všechny hříchy lidstva tím, že se odevzdal na smrt z vlastní svobodné vůle, a tím nabídl Bohu přiměřenou protihodnotu. *Teorie vykoupení*, přestože někdy podávaná hrubě, odrážela důraz, který kladli apoštolští Otcové na *kosmickou bitvu* mezi Kristem a satanem, a vcelku docela dobře odpovídala umírněným dualistickým tezím prvotního křesťanství. Podle Ireneje je Kristus druhým Adamem, který vyrval pouta smrti, jež nám byla dána kvůli slabosti prvního Adama. Pojetí *rekapitulace* (Kristus, druhý člověk, napravuje škodu způsobenou člověkem prvním) bylo středem christologie sv. Ireneje.

„Satan, který byl poražen Kristem, z tohoto důvodu nepřestává klást překážky spasení, a to celou svou silou. Nabádá k pohanství, modloslužbě, čarodějství, bezbožnosti, a hlavně herezi a odpadlictví. Bludaři a ti, kteří působí rozkol, nenásledují pravou Kristovu církev a jsou členy satanova vojska, jeho vyslanci v kosmické válce proti Kristu.“

Irenej tvrdí, že obranou křesťanů proti ďáblu je Kristus. Ďábel utíká, když se modlíme křesťanské modlitby a když je vysloveno Kristovo jméno. Přesto bitva neskončila, protože démoni budou stále zkoušet pokřtěné z dopuštění Stvořitele; „jednak aby je potrestali za jejich hříchy, jednak aby je očistili a vycvičili v bratrské lásce“, což znamená podporu v duchovních potřebách, vzájemné povzbuzování a toleranci. Zkouší je hlavně proto, aby zůstali vždy „bdělí a silní ve víře“.

Vatikánský dokument o démonologii

Nemyslete si, že nesmysly některých teologů jsem postřehl jenom já. Mnozí z nich jsou zřejmě téhož názoru jako nový otec církve Rudolf Bultman, který např. mimo jiné napsal: „Nemůžeme používat elektrické světlo a rádio nebo se utíkat k moderním vynálezům medicíny, jako lékům nebo klinickým metodám, a zároveň věřit ve svět duchů a v zázraky, jak nám je předkládá Nový zákon.“ (*Nový zákon a mytologie - Nuovo Testamento e Mitologia*. Queriniana, 1969. S. 110). Považovat technický pokrok za nezvratný důkaz, že slovo Boží bylo zatlačeno do pozadí, znamená uvažovat scestným způsobem. Avšak mnozí teologové a biblisté myslí, že si nedoplňují své znalosti a nepřizpůsobili se, když se neřídí podle těchto směrnic. Zajímavá statistika o představitelích katolické teologie je v Lehmannově knize, z níž jsme už citovali: Dvě třetiny z nich teoreticky připouštějí tradiční poznatky o ďáblu, avšak odmítají je aplikovat v praxi při pastoraaci. Jinými slovy, nechtějí se formálně stavět proti církvi, avšak její učení v praxi nepřijímají (str. 115). Zajímavý je také další výsledek statistiky: znalosti o svázanosti ďáblem a exorcismech (str. 127). Je to totéž, co jsem tvrdil.

Vědoma si této situace pověřila Kongregace pro nauku víry odborníka, aby problematiku prostudoval, a vydala dokument v *Osservatore Romano* dne 26. 6. 1975 pod názvem „Křesťanská víra a demonologie“. Tato studie byla zařazena mezi oficiální dokumenty Svatého stolce (*Enchiridion Vaticanum*. Sv. 5, č. 38). Uvádíme některé úryvky. Hlavním cílem je poučit věřící, a ještě více pošetilé teology, kteří opomíjejí existenci satana ve svých studiích a ve svém učení, přestože „proto se zjevil Syn Boží, aby zmařil činy ďáblovy“ (1 Jan 3,8). Když vyloučíme, že existuje ďábel, zničíme dílo vykoupění. Kdo nevěří v ďábla, nevěří v evangelium.

V průběhu staletí církev vždy odsuzovala různé formy pověřivosti, utkvělé obavy ze satana a z démonů, různé formy kultu a morbidní náklonnosti k duchům. Proto by nebylo správné tvrdit, že křesťané zapomněli na Kristovo panství ve vesmíru, že udělali ze satana oblíbený námět svého hlásání, a tak proměnili radostnou zvěst zmrtvýchvstalého Pána v poselství hrůzy... Bylo by však osudnou chybou, chovat se jako by se vykoupění už úplně uskutečnilo a považovat dějiny za uzavřenou kapitolu, kdy už není nutné pustit se s nasazením do boje, o němž mluví Nový zákon a učitelé duchovního života.

Velmi často je však satanova existence otevřeně znovu zpochybňována. Někteří kritici se domnívají, že mohou identifikovat skutečný postoj Ježíšův, a tvrdí, že žádné z jeho slov nezaručuje realitu světa démonů. Tvrzení o jeho existenci (tam, kde se vyskytují), jsou odrazem myšlenek z judských písemností nebo odkazem novozákonních tradic, a ne Krista. Protože to není součástí hlavního poselství evangelia, nezavazuje nás to a my to můžeme svobodně opustit.

Jiní, objektivnější a radikálnější, přijímají výroky Písma svatého o démonech v jejich zjevném významu, avšak hned dodávají, že v dnešním světě je křesťané ani nemohou přijmout. Tedy také oni je vylučují. Konečně podle některých pojetí satana, ať už je jejich původ jakýkoli, by tyto výroky už neměly význam a jejich ospravedlňováním by naše učení ztratilo důvěryhodnost a zastiňovalo sdělení o Bohu, který si jako jediný zasluhuje naši pozornost.

Podle jedněch i druhých by jména satana a démonů nebyla ničím jiným než funkční a mýtickou personifikací, jejíž význam by měl pouze dramaticky zdůraznit vliv zla a hříchu na lidstvo. Je to způsob vyjadřování, který by naše doba měla dešifrovat, aby našla jiný způsob, jak vštípit křesťanům povinnost bojovat proti všem zlým silám ve světě.

Postoje, které teologové vyjadřují stále a znovu s okázalou učeností, rozšiřované časopisy a některé *teologické slovníky* mohou zneklidňovat mysl. Věřící, kteří jsou zvyklí brát vážně varování Krista a apoštolských spisů, mají pocit, že jsou zde snahy způsobit obrat obecného mínění v této oblasti. Ti z nich, kteří mají určité znalosti biblických a teologických věd, se ptají, kam až povede proces demytizace, který začal ve jménu jisté hermeneutiky...

Nejzávažnější uzdravení posedlých učinil Kristus v momentech, které se jeví jako rozhodující v jeho působení. Jeho exorcismy kladly a orientovaly otázku jeho poslání a osobnosti, jak dostatečně dokazuje reakce, kterou vzbuzovaly. Ježíš nikdy neučinil satana středem svého evangelia, a přesto o něm pronesl důležité výroky v okamžicích zjevně rozhodujících.

Na začátku svého veřejného působení dovolil ďáblu pokoušet ho na poušti. Markovo vyprávění má právě pro svou stručnost stejnou váhu jako vyprávění Matoušovo a Lukášovo. Před tímto nepřítelem nás

Kristus varoval v kázání na hoře a v modlitbě *Otče náš*, kterou naučil své učedníky, jak dnes připouštějí mnozí exegeté na základě svědectví mnoha liturgií.

Apokalypsa je především velkolepým obrazem, z něhož vyzařuje moc Krista vzkříšeného ve svědcích svého evangelia. Zjevení prohlašuje vítězství obětovaného Beránka; avšak mýlili bychom se v povaze tohoto vítězství, kdybychom v něm neviděli konec dlouhého boje, jehož se účastní skrze odpůrce Pána Ježíše satan a jeho andělé, kteří jsou rozlišeni stejně jako jejich zástupci v historii. A právě Apokalypsa, která klade důraz na tajuplnost jmen a symbolů satana v Písmu svatém, odhaluje definitivně jeho totožnost. Jeho působení nacházíme ve všech stoletích lidských dějin pod Božím dohledem.

Je zjevné, že většina Otců opustila spolu s Origenem myšlenku tělesného hříchu padlých andělů a viděla začátek jejich pádu v jejich touze dostat se výš, než kam byli určeni, a touze prohlásit svou nezávislost a vydávat se za Boha. Vedle pýchy však mnozí zdůraznili také jejich zlobu vůči člověku. Podle sv. Ireneje začala apostáze ďábla tehdy, když pocítil závist vůči stvoření člověka a snažil se ho dovést ke vzpouře proti svému tvůrci. Podle Tertuliána satan v odporu proti Božímu plánu napodobil v pohanských mystériích svátosti, jež ustanovil Kristus. Učení Otců v podstatě věrným způsobem odráží nauku a orientaci Nového zákona.

PASTORAČNÍ METODY, KTERÉ JE TŘEBA OBNOVIT

„Ti, kdo uvěří, v mém jménu budou vyhánět demony.“ Toto prosté Kristovo tvrzení, které čteme na konci Markova evangelia, stačilo k celé pastorační osvobození v prvních staletích křesťanství. Každý křesťan byl exorcistou, to znamená, že měl moc, která byla založena na víře a síle jména Ježíš. Máme o tom svědectví od Justina, Tertuliána a Origena. Pak začaly přibývat formule exorcismu a jejich sbírky. Mezitím začaly církevní autority také vymezovat exorcistát. Nejtěžší formy vyhradily kvalifikovaným osobám a přidaly všem dostupné svátostiny pro lehčí případy.

Až do našich dob měla každá diecéze přiměřený počet exorcistů, i když byl exorcismus nejtěžších případů vyhrazen biskupům nebo jimi pověřeným kněžím (jak to platí i dnes). Tehdy nebyla taková nevíra v existenci ďábla (alespoň praktická). Dnes se už ani biskupové tímto problémem pastorační nezabývají (což má být součástí běžné pastorační v každé diecézi), ani nejsou kněží připraveni či disponováni toto pověření přijmout. Církevní právo zavazuje kněze, aby byli oporou rodinám a jednotlivcům zvláště v jejich utrpení, aby pomáhali chudým, nemocným, trpícím, těm, kteří se nacházejí ve zvláštních těžkostech (kan. 529). Mezi tyto bolesti a zvláštní potřeby by měla bezpochyby být zařazena také svázanost ďáblem. Kdo však tomu věří?

Množí se tedy případy, kdy se lidé obracejí k mágům, kartářkám a k těm, kteří proklínají prostřednic-

tvim předmětu. Je n málo je těch, kteří se obracejí na exorcisty dříve, než zakusili ke své vlastní škodě „péči“ výše jmenovaných individuí. Do písmene se uskutečňuje to, co říká Písmo o králi Achazjášovi. Protože byl těžce nemocen a chtěl poznat budoucnost, vyslal posly, aby se dotázali Baal-Zébuba (knížete démonů!), boha Ekronu. Prorok Eliáš vyšel těmto poslům vstříc a řekl jim: „Což není Bůh v Izraeli, že sejdete dotazovat Baal-Zébuba?“ (srov. 2 Král 1,1-4). Dnes se katolická církev zřekla tohoto svého specifického poslání, a proto se lidé už neobracejí k Bohu, ale k satanovi.

„Jaké jsou dnes největší potřeby církve? Nedivte se naší odpovědi, i když se vám bude zdát zjednodušená, nebo dokonce nereálná či jako pověra. Jednou z největších potřeb je bránit se zlu, které nazýváme ďábel.“ (Pavel VI., 15. 11. 1975.) Papežova slova mají jistě daleko větší dosah, avšak zahrnují i tuto vymezenou oblast exorcismu.

Komise, která pracuje na revizi rituálu, má mnoho úkolů. Jde o revizi úvodních směrnic, o modlitbu exorcismu a o objasnění celé pastorače v této oblasti.

Rituál v současné době předpokládá jen případ posedlosti ďáblem, což je nejtěžší a nejméně běžný případ. My, exorcisté, se zabýváme prakticky všemi případy, kde zjišťujeme satanské působení: sužování ďáblem (což je mnohem častější než posedlost), obseze, působení démonů v domě a další případy, při nichž jsme viděli účinek našich modliteb. Řekl bych, že i v této oblasti platí princip „natura non facit saltus“ (příroda nedělá skoky, ale jde kupředu pomalým vývojem). Není např. jasné, kde je hranice mezi posedlostí a sužováním, stejně jako mezi sužováním a jinými formami zla: fyzickou bolestí, která může být způsobena ďáblem, morálním zlem (habituální stavy hříchu hlavně v nejtěžších formách), na němž má ďábel jistě svůj podíl. Občas jsem viděl, jak je vhodný

krátký exorcismus (kromě modlitby za nemocné) u lidí, kde je důvodné podezření o původu jejich utrpení. Stejně tak je výhodné pomáhat si krátkými exorcismy ve svátosti smíření u lidí zatvrzelých v určitém hříchu, např. sexuálně zvrácených.

Všimněte si však, že podle platných norem přísluší exorcistovi striktně pouze případy posedlosti ďáblem. Vše ostatní lze vyřešit jiným způsobem: modlitbou, svátostmi, použitím svátostin, modlitbou za osvobození ve společenství atd. Jde ale o příliš širokou oblast, než aby mohla být ponechána volné iniciativě bez přesných nařízení. V dodatku uvádíme dopis Kongregace pro nauku víry biskupům ze dne 29. 9. 1985. Připomínají se tam v podstatě platná nařízení a neřeší se komplexně problém spadající do kompetence příslušné komise. Nevím, zda se v oněch letech biskupové snažili poslat komisi vhodné rady. Velmi o tom pochybuji, vzhledem k obecnému nezájmu o tento námět. Omezím se na několik náznaků.

Jedním z nejvnímavějších církevních představitelů v této oblasti je bezesporu kardinál Suenens, který s tím má stálé zkušenosti skrze modlitby za osvobození ve společenstvích charismatické Obnovy. V krátké kapitole již citované knihy *Obnova a moc temnot [Rinnovamento e potenza delle tenebre. Paoline, 1982.]* tvrdí: „Vymítání démonů, které praktikováno přímým exorcismem bez pověření, nás staví před problém najít a objasnit určité hranice. Hranice se zdá na první pohled jasná: exorcismy jsou vyhrazeny pouze biskupovi nebo jím pověřené osobě při podezření, že jde o posedlost ďáblem. Případy, které nespadají do oblasti skutečné posedlosti, jsou volným polem bez předpisů, a proto každému přístupným.“

Kardinál ví, že případů skutečné posedlosti je málo, a že vyžadují specifické a kompetentní studium, aby mohly být odhaleny. Dodává: „Všechno to, co stojí

mimo skutečnou posedlost, je jako oblast se špatně vymezenými hranicemi, kde vládne zmatek a nejasnost. Samotná komplexnost nomenklatury nepomáhá zjednodušit situaci, neexistuje obecná terminologie a stejné pojmy mívají různé významy" (str. 95).

Kardinál radí dále: „Abychom napravili chyby, je třeba upřesnit terminologii a jasně určit rozdíl mezi *modlitbou za osvobození* a *exorcismem* s přímým oslovením démona. *Exorcismus* je v případech posedlosti vyhrazen k rozlišení pouze biskupovi. Neexistuje však jasná hranice vymezující formy exorcismu, které do oblasti posedlosti nespádají" (str. 119-120). Abych řekl pravdu, vidím jasně tuto hranici, máme-li na zřeteli, že exorcismus v pravém smyslu slova vyhrazený biskupovi nebo jím pověřené osobě, je *svátostina* a opírá se o přímluvu církve. Všechny ostatní formy jsou *soukromé modlitby*, i když jsou konány ve společenstvích. Nevím, proč kardinál Suenens nikdy nemluvil o exorcismu jako o svátostině, jíž jediné přísluší tento název, přestože věnuje celou kapitolu svátostinám a některé i cituje; exorcismus mezi nimi chybí. Podle mého názoru by to byl aspoň jasný bod. Snad mi kardinál tuto poznámku odpustí.

Co se týče konkrétních návrhů, kardinál radí: „Navrhuji vyhradit biskupovi nejen případy posedlosti ďáblem podle starého práva, ale celou oblast, kde je podezření specificky démonického vlivu. Podotýkám, že i když exorcistát, jako nižší svěcení, vymizel, nic nebrání kterékoli biskupské konferenci, aby požádala Řím o jeho znovuzavedení" (str. 121-122). Kardinál navrhuje, aby byl udělován kvalifikovaným laikům pro méně vážné případy.

Další návrhy nalézám ve vícekrát citované a výborné knize od P. La Grua. Po připomenutí návrhů kardinála Suenense předkládá některé věci, které by mohly být uskutečněny hned, zatímco se čeká na roz-

hodnutí z vyšších míst. Jde o praktické a reálné návrhy, jejichž uskutečnění by poskytlo rozhodující prvky komisi, která reviduje tuto část rituálu:

„Biskup v každé diecézi by měl určit vedle exorcisty *rozlišovací skupinu*, složenou ze tří nebo čtyř osob, mezi nimiž by byli lékař a psycholog. Všechny *podezřelé* osoby by měly být přivedeny k těmto lidem, kteří by po náležitém zkoumání poslali pacienta k lékaři, exorcistovi nebo do modlitební skupiny.“

„*Modlitební skupina* nebo *modlitební skupiny* (kdyby případů bylo mnoho) by měly být složeny ze zkušených a připravených lidí. Měly by zasáhnout v tzv. *menších případech*, exorcistovi by ponechaly řešení závažnějších případů. V modlitební skupině by nikdy neměl chybět kněz.“

„Osvobozování by tak znovu bylo začleněno do běžné roviny *pastorace nemocných*. Dobrá *terapie* by měla obsahovat následující body: evangelizaci, vedení lidí ke svátosti smíření a k eucharistii, asketická cvičení, častou účast v modlitebních skupinách. Je zbytečné dodávat, že v lehčích případech nejsou dovoleny *přímé exorcismy* lidí, ale pouze *modlitby*, ledaže by byl pověřený kněz“ (str. 113-114).

Jde tedy nejen o zvýšení počtu exorcistů a umožnění přípravy k řádnému výkonu této služby. Je nutno vyřešit další okruhy otázek, aby tato oblast nebyla uzavřeným prostorem s nápisem „Práce pokračuje“. Dábel nikdy neustává ve své činnosti, zatímco služebníci Páně *spí*, jak je psáno v podobenství o dobrém zrně a plevelu. Prvním a základním krokem bude znovu oživit vnímavost biskupů a kněží k tomuto problému, a to na základě zdravého učení, které nám předává Písmo, tradice, magisterium církve i 2. vatikánský koncil a učení posledních papežů.

Dokument Kongregace pro nauku víry

(Jde o dopis z 29. 9. 1985 zaslaný všem ordinářům, který má připomenout platné normy exorcismu. Nechápu, proč některé noviny psaly o „nových nařízeních“; nejsou v něm žádné novinky, důležité je závěrečné povzbuzení. Uvádíme náš překlad.)

Nejdůstojnější pane, v některých společenstvích církve se už mnoho let stále více praktikují modlitební setkání k osvobození od ďábelských vlivů, i když nejde o skutečné exorcismy. Setkání se konají pod vedením laiků i za přítomnosti kněze. Protože byla na Kongregaci pro nauku víry vznesena otázka, co si mají věřící myslet o takových skutečnostech, považujeme za nutné informovat všechny ordinare o následujících bodech.

1. Kánon 1172 Kodexu církevního práva stanoví, že nikdo nemůže platně vykonávat exorcismus nad posedlými, jestliže nedostal příslušné pověření od místního ordináře (§ 1), a upřesňuje, že místní ordinar smí dát pověření pouze zbožnému, moudrému a rozvážnému knězi, který žije bezúhonným životem (§ 2). Proto jsou biskupové důtklivě nabádáni, aby tato nařízení věrně zachovávali.

2. Z těchto nařízení také vyplývá, že věřícím není dovoleno používat formule exorcismu proti satanovi

a padlým andělům, odvozené z veřejné formule podle nařízení papeže Lva XIII., tím méně smějí používat úplný text tohoto exorcismu. Biskupové mají věřící na toto nařízení upozornit, pokud to bude nutné.

3. Konečně ze stejných důvodů mají biskupové bdít nad tím, aby ti, kteří nemají požadované pověření, nevedli shromáždění, při nichž se konají modlitby za osvobození (ani v případech, kdy nejde o skutečnou posedlost ďáblem, avšak určitý vliv ďábla se projevuje) a přitom se obrací pozornost přímo na demony a objevuje se snaha poznat jejich jména.

Přesto připomenutí těchto norem nemá v žádném případě odradit věřící, aby se modlili za osvobození od Zlého, jak nás Ježíš naučil (srov. Mt 6, 13). Pastýři navíc mohou využít této příležitosti, která se jim nabízí, aby připomněli, co učí tradice církve o významu svátostí a přímluvě blahoslavené Panny Marie, andělů a svatých, též v duchovním boji křesťanů proti zlým duchům.

(Dopis je podepsán prefektem kardinálem Ratzingerem a sekretářem mons. Bovonem.)

Útočit na ďábla je pro nekompetentní lidi nebezpečné

Výše uvedený dopis upozorňuje ty, kteří k tomu nemají moc, aby se neobraceli na demona přímo a neptali se ho na jméno. Tato směrnice je vytyčena také jako ochrana před těmi, kteří chtějí dělat to, co jim nepřísluší. V této souvislosti nám Skutky (19, 11-20) vyprávějí zábavný příběh:

„Bůh konal skrze Pavla neobvyklé mocné činy. Lidé dokonce odnášeli k nemocným šátky nebo zástěry, kterých se dotkl, a zlí duchově je opouštěli.

Také někteří židovští zaříkávači, kteří cestovali od města k městu, se pokusili zaklínat jménem Pána Je-

žíše. Nad těmi, kteří byli posedlí zlými duchy, pronášeli: 'Zaklínáme vás Ježíšem, kterého káže Pavel.' Tak to dělalo sedm synů Skévy, prý židovského velekněze. Ale zlý duch jim řekl: Ježíše znám a o Pavlovi vím. Ale kdo jste vy?' Tu se na ně vrhl člověk, v kterém byl ten zlý duch, všechny je přemohl a tak je zřídil, že z toho domu utekli nazí a plní ran.

To se rozhlásilo mezi všemi židy i pohany, kteří žili v Efesu. Na všechny padla bázeň a jméno Pána Ježíše bylo ve velké úctě. Přicházeli i mnozí z těch, kteří uvěřili, a přede všemi vyznávali, že také oni dříve používali zaklínání.

Nemálo pak těch, kteří se zabývali magií, přineslo své knihy a přede všemi je spálilo. Jejich cena se odhadovala na padesát tisíc stříbrných. A tak mocí Páně rostlo a rozmáhalo se jeho slovo."

Kromě zlého osudu oněch sedmi bratří si také všimněte, jak se lidé obrátili a zanechali magii (kult satana), aby přijali slovo Páně (kult Boha).

Něco jiného se stalo P. Candidovi, pověřenému církví touto službou. Jednou exorcizoval ženu silné postavy, která často zuřila. Přítomen byl i psychiatr. Najednou žena vstala ze židle, otočila se kolem své osy, jak to dělají diskaři, aby získali sílu k vrhu diskem, a vši silou udeřila pěstí exorcistů do pravého spánku. Ve velké sakristii zaduněla rána a přítomný lékař v obavě strnul. Avšak P. Candido s nevysvětlitelnou statečností pokračoval v exorcismu s usměvavou tváří, jak to obvykle dělá. Na konci řekl, že cítil, jako by se sametová rukavice lehce dotkla jeho spánku. Zřejmě se mu dostalo ochrany z nebe a neváhám tvrdit, že výjimečným způsobem.

ZÁVĚR

Dospěl jsem k závěru, ale zdá se mi, že jsem řekl příliš málo ve srovnání s tím, co jsem říct mohl. Chtěl jsem však psát o svých osobních zkušenostech pro praktické účely, což jsem v současné době nenašel v žádné knize. Doufám, že jsem prokázal službu všem, kteří se o tuto oblast zajímají. Mám na mysli především kněze, kteří by měli mít alespoň minimum znalostí, aby v konkrétním případě rozpoznali, zda z důvodného podezření přítomnosti ďábla má jít dotyčný k exorcistovi, nebo je zbytečné se na něho obracet.

Měl bych také poděkovat kardinálu Polettimu za pověření, které jsem přijal nepřipravený a se zavřenýma očima.

V této schopnosti (exorcisty), která mi byla dána bez mé zásluhy, vidím doplnění svého kněžství - jako sloužím mše, káži, zpovídám, tak také vykonávám v případě potřeby exorcismus. Mám možnost pomáhat mnoha trpícím, jimž často stačí slovo porozumění. Cítil bych se jen polovičním knězem, kdybych tuto možnost neměl. Je součástí řádné pastorače církve, i když je výjimečná vzhledem k ostatním formám kněžské služby.

Lze říct, že jsem tím získal velký užitek z duchovního hlediska: pro život modlitby a pro růst pokory, protože tak neustále vidíme svou absolutní bezmocnost vůči projevům zla. Ať se snažíme jakkoli modlit s vírou a se vším nasazením, jsme pouze „neužiteční

služebníci". Když nezasáhne Pán a neudělá všechno za nás, je výsledek našeho úsilí a našich schopností, včetně získaných zkušeností, nulový. Když říkám *nulový*, vůbec nepřeháním. Sv. Pavel by řekl: „Bůh dal vzrůst“ (1 Kor 3,6).

Chtěl bych také vyvrátit jisté přesvědčení, které (kdoví proč) proniklo do velké části kléru. Je to názor, že se ďábel mstí těm, kteří exorcizují. Můj učitel P. Candido exorcizuje už 36 let a má sice různé zdravotní potíže však způsobené věkem, nikoli ďáblem. P. Pellegrino Emetti, benediktin z Benátek, exorcizuje 33 roky a tato služba neovlivnila zlepšení ani zhoršení jeho zdravotního stavu. Znovu opakuji a prosím, abyste mi uvěřili. Ďábel nám způsobuje všechno zlo, které může, a je chyba myslet si, že když ho necháme na pokoji, nechá nás také on na pokoji. Je to velký omyl a zrada našeho kněžského poslání, které je zaměřeno na vedení duší k Bohu, a je-li třeba, také na to, že je dostává z moci satana: evangelizací, udílením svátostí i skrze svátostiny, mezi nimiž je také exorcismus. Kněz, který má strach z ďáblovy msty, je jako pastýř bojící se vlka. Jeho strach je naprosto neopodstatněný.

Kněz musí věřit ve své kněžství, věřit v moc, kterou mu dal Pán, musí kráčet podle příkladu apoštolů a svatých kněží. Jan XXIII. na začátku svého pontifikátu připomněl postavu kněze z Arsu. Je pravda, že tento světec dostával duše z moci satana a musel od démonů mnoho vytrpět. Nebyl však exorcista a nezabýval se tím. Pán vládne a nedopustí nikdy zkoušky, aniž by dal sílu k jejich překonání. Avšak běda nám, kteří ze zbabělosti ustupujeme a zanedbáváme svou povinnost.

Máme dar Ducha, eucharistie, Božího slova, mocné jméno Ježíš, ochranu Panny Marie, přimluvu an-

dělů a svatých. Není tedy hloupé mít strach z poraženého?

Prosím Neposkvrněnou, satanovu nepřítelkyni, která nad ním vítězí od prvního zvěstování spásy, aby nás všechny osvětila, chránila a podporovala v boji na zemi až k dosažení věčné odměny. Zvláště ji prosím za všechny katolické biskupy, kteří *mají povinnost* ujmát se trpících v moci démonů, aby se o ně postarali v souladu s nařízeními a s tradicí církve.

Neposkvrněná Panno Maria! Je krásné končit a myslet přitom na tu, která je nepřítelkyní ďábla, protože Bůh sám tomu chtěl („mezi tebe a ženu položím nepřátelství“, Gn 3,15). Je *Neposkvrněná*, protože neměla dědičný hřích ani hříchy aktuální, takže nikdy neustoupila satanu. Je *vždy Pannou*, protože patřila vždy Bohu i svým tělem, z něhož Slovo vzalo své tělo. Uvažujme o významu vtělení v očích ďábla. On, který tělo nemá, protože je čistý duch, chtěl zůstat mírou všech stvořených věcí, ale poznal, že středem stvoření je Kristus, pravý Bůh a pravý člověk. Proto začala vtělením jeho porážka. Proto se snaží všemi způsoby, aby se lidské tělo stalo příležitostí k hříchu, snaží se ponížit a zneuctít tělo, což je vzteklá reakce na vtělení Slova, které nás obětí svého těla vykoupilo. Z toho vyplývá také význam mariánského dogmatu: Maria je vždycky Pannou stojící v opozici k satanovi a je nástrojem uskutečnění Božích plánů.

Maria se prohlásila služebnicí Páně, stala se *Matkou Boží*, a tak se dostala do zcela jedinečné blízkosti Nejsvětější Trojice. Uvažujme, jaký je to protiklad k postoji satana, který se odloučil od Boha a stal se tvorem od něho nejvzdálenějším. Maria *Nanebevzatá* nám ukazuje, jak slavný je cíl Božího plánu: stvořil nás, abychom s ním dosáhli věčné blaženosti. Ukazuje nám totální neúspěch satana, protože byl svržen z nebeské radosti do věčného soužení.

Jména Maria, *naše Matka*, *Matka církve* a *Prostřednice všech milostí* nám ukazují neustálou moc jejího působení, neboť Kristus s ní chtěl spolupracovat na posvěcení duší. Ukazují nám také jasně její postoj k satanovu dílu, jež se snaží mařit uskutečnění Božích plánů s námi. Proto nás satan pronásleduje a pokouší všemi způsoby. A protože mu nestačí být u kořene zla, hříchu, bolesti a smrti, snaží se nás přivést k věčnému zavržení.

Těmito myšlenkami nyní udělám tečku. Napsal jsem o Panně Marii už čtyři knihy a nechci začít pátou ve chvíli, kdy je třeba končit. Manzoni nám se svým zdravým rozumem připomíná, že jedna kniha stačí, není-li už nadbytečná.